

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 20.12.2011
KOM(2011) 895 endelig

2011/0439 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

**om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning,
transport samt posttjenester**

(EØS-relevant tekst)

{SEK(2011) 1585}

{SEK(2011) 1586}

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUNDEN FOR FORSLAGET

- **Forslagets begrundelse og formål**

Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst (KOM(2010) 2020) er baseret på tre sammenhængende og gensidigt forstærkende prioriteter: udvikling af en viden- og innovationsbaseret økonomi, fremme af en kulstoffattig, ressourceeffektiv og konkurrencedygtig økonomi og fremme af en økonomi med høj beskæftigelse og social og geografisk samhørighed.

Offentlige indkøb spiller en central rolle i Europa 2020-strategien som et af de markedsbaserede instrumenter, der skal anvendes til at opnå disse mål ved at forbedre erhvervsklimaet og forholdene for virksomheder, der ønsker at innovere, og ved at fremme brugen af grønne offentlige indkøb, som støtter overgangen til en ressourceeffektiv lavemissionsøkonomi. Samtidig understreger Europa 2020-strategien, at politikken for offentlige indkøb skal sikre den mest effektive brug af midler, og at indkøbsmarkeder skal være åbne i hele EU.

Over for disse udfordringer skal de eksisterende regler for offentlige indkøb revideres og moderniseres, så de bedre kan tage højde for udviklingen i den politiske, sociale og økonomiske situation. Dette vedrører ikke kun indkøb, der foretages af staten og offentlige myndigheder, men også kontrakter, der tildeles af forsyningsvirksomheder, som er underlagt deres egen specifikke ordning for offentlige indkøb.

I Kommissionens meddelelse af 13. april 2011 "Akten for det indre marked: "Tolv løftestænger til at skabe vækst og øget tillid" indgår en revideret og moderniseret lovgivningsmæssig ramme for offentlige kontrakter i de 12 nøgleaktioner, der skal vedtages af EU-institutionerne før udgangen af 2012, med det formål at gøre tildelingen af kontrakter mere smidig og muliggøre en bedre brug af offentlige kontrakter til støtte for andre politikker.

Dette forslag har to supplerende mål:

- at øge omkostningseffektiviteten for at opnå de bedst mulige resultater af offentlige indkøb (bedste forhold mellem kvalitet og pris). Det omfatter navnlig, at de nuværende regler for offentlige indkøb forenkles og gøres mere smidige. Strømlinede og effektive procedurer vil være til fordel for alle økonomiske aktører og fremme deltagelsen for både SMV'er og grænseoverskridende tilbudsgivere
- at give ordregiverne bedre mulighed for at anvende offentlige indkøb til støtte for fælles samfundsmæssige mål, som f.eks. miljøbeskyttelse, bedre ressource- og energieffektivitet og bekæmpelse af klimaændringer, styrkelse af innovation, fremme af beskæftigelse og social inddragelse og sikring af de bedst mulige betingelser for en høj kvalitet i offentlige tjenester.

- **Generel baggrund**

Offentlige indkøb spiller en vigtig rolle for EU's økonomiske resultater som helhed. I Europa bruger de offentlige myndigheder ca. 18 % af BNP på vareindkøb, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder. I betragtning af kontraktens omfang kan offentlige indkøb bruges som en stærk løftestang for at skabe et indre marked, der fremmer intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst.

Den nuværende generation af direktiver vedrørende offentlige indkøb – direktiv 2004/17/EF¹ og direktiv 2004/18/EF² – er produktet af en lang udviklingsproces, der blev indledt i 1971 med vedtagelsen af direktiv 71/305/EØF. Ved at garantere gennemsigtige og ikkediskriminerende procedurer har disse direktiver primært til formål at sikre, at økonomiske aktører fra hele det indre marked får fuldt udbytte af de grundlæggende frihedsrettigheder, når de konkurrerer om offentlige kontrakter.

En omfattende økonomisk evaluering har vist, at direktiverne om offentlige indkøb i vid udstrækning har opfyldt deres målsætninger. De har forbedret gennemsigtigheden og konkurrencesituationen, samtidig med at de har sikret målelige besparelser takket være lavere priser.

Forskellige aktører har dog ønsket en revision af direktiverne om offentlige indkøb med henblik på at forenkle reglerne, øge deres effektivitet og i højere grad tilpasse dem udviklingen i den politiske, sociale og økonomiske situation. Strømlinede og mere effektive procedurer vil øge fleksibiliteten for ordregivende myndigheder, gavne alle økonomiske aktører og lette deltagelsen for små og mellemstore virksomheder og grænseoverskridende tilbudsgivere. Forbedrede udbudsregler vil også give ordregivere bedre muligheder for at bruge kontrakter til støtte for fælles samfundsmål, som f.eks. miljøbeskyttelse, øget ressource- og energieffektivitet, bekæmpelse af klimaændringer, fremme af innovation og social integration og sikring af optimale betingelser for leveringen af sociale tjenesteydelser af høj kvalitet. Disse anskuelser blev bekræftet af resultaterne af en høring af interessenter, som blev gennemført af Europa-Kommissionen i foråret 2011, hvor langt de fleste deltagere støttede forslaget om at revidere direktiverne om offentlige indkøb for bedre at kunne tilpasse dem til de nye udfordringer, som både ordregivere og økonomiske aktører møder.

- **Gældende bestemmelser på det område, forslaget vedrører**

Sammen med det nye forslag til et direktiv om offentlige indkøb erstatter forslaget direktiv 2004/17/EF og direktiv 2004/18/EF som de centrale elementer i EU's lovgivningsmæssige ramme for offentlige kontrakter.

Direktivet suppleres af yderligere elementer af den pågældende lovgivningsmæssige ramme:

- direktiv 2009/81/EF³, som fastsætter specifikke regler for kontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet

¹ Direktiv 2004/17/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester (EUT L 134 af 30.4.2004, s. 1).

² Direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter (EUT L 134 af 30.4.2004, s. 114).

³ Direktiv 2009/81/EF af 13. juli 2009 om samordning af fremgangsmåderne ved ordregivende myndigheders eller ordregiveres indgåelse af visse bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og

- direktiv 92/13/EØF⁴ som fastsætter fælles standarder for nationale klageprocedurer med henblik på at sikre, at der findes et hurtigt og effektivt klagesystem i alle EU-lande, hvis tilbudsgivere finder, at kontrakter er blevet tildelt på uretfærdig vis.

- **Overensstemmelse med EU's andre politikker og mål**

Ved dette initiativ gennemføres Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst [KOM(2010) 2020] og Europa 2020-flagskibsinitiativerne "En digital dagsorden for Europa" [KOM(2010) 245], "Innovation i EU" [KOM(2010) 546], "En integreret industripolitik for en globaliseret verden" [KOM(2010) 614], "Energi 2020" [KOM(2010) 639] og "Et ressourceeffektivt Europa" [KOM(2011) 21]. Det gennemfører også "Akten for det indre marked" [KOM(2011) 206], herunder især den 12. nøgleaktion "Revideret og moderniseret lovgivningsmæssig ramme for offentlige kontrakter". Det er et strategisk initiativ i Kommissionens arbejdsprogram for 2011.

2. RESULTATER AF KONSEKVENSANALYSER OG HØRING AF INTERESSETER

- **Høring af interessenter**

Høringsmetoder, hovedmålgrupper og respondenternes overordnede profil

Kommissionen offentliggjorde den 27. januar 2011 sin *Grønbog om modernisering af EU's politik for offentlige indkøb – Mod et mere effektivt europæisk marked for offentlige indkøb*⁵, som indledte en bred offentlig høring vedrørende mulighederne for ændring af lovgivningen med det formål at gøre tildelingen af kontrakter mere smidig og muliggøre en bedre brug af offentlige kontrakter til støtte for andre politikker. Formålet med grønbogen var at udpege en række centrale reformområder og opfordre interessenterne til at tilkendegive deres holdninger til konkrete muligheder for ændring af lovgivningen. Blandt de omhandlede spørgsmål var behovene for at forenkle og smidiggøre procedurerne, strategisk brug af offentlige indkøb med henblik på at fremme andre politiske mål, forbedret adgang for SMV'er til offentlige kontrakter og bekæmpelse af favorisering, korruption og interessekonflikter.

Den offentlige høring sluttede den 18. april 2011 og blev modtaget med stor interesse. Der blev modtaget i alt 623 svar fra et bredt udvalg af interessentgrupper, herunder centrale myndigheder i medlemsstaterne, lokale og regionale offentlige indkøbere og deres sammenslutninger, virksomheder, branchesammenslutninger, akademikere, civilsamfundsorganisationer (herunder fagforeninger) og individuelle borgere. De fleste svar kom fra Det Forenede Kongerige, Tyskland og Frankrig og i mindre omfang fra Belgien, Italien, Nederlandene, Østrig, Sverige, Spanien og Danmark.

tjenesteydelseskontrakter på forsvars- og sikkerhedsområdet og om ændring af direktiv 2004/17/EF og 2004/18/EF (EUT L 216 af 20.8.2009, s. 76).

⁴ Direktiv 92/13/EØF af 25. februar 1992 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende anvendelse af EF-reglerne for fremgangsmåden ved tilbudsgivning inden for vand- og energiforsyning samt transport og telekommunikation (EFT L 76 af 23.3.1992, s. 14).

⁵ KOM(2011) 15.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0015:FIN:DA:PDF>.

Resultaterne af høringen er anført i en sammenfatning⁶ og blev fremlagt og drøftet på en offentlig konference den 30. juni 2011⁷.

Sammendrag af svarene og af, hvordan der er taget hensyn til dem

Et meget stort flertal af de interessenter påskyndede Kommissionens initiativ til at revidere den nuværende politik om offentlige indkøb. Blandt de forskellige emner, der drøftes i grønbogen, lægger interessenterne især vægt på behovet for at forenkle procedurerne og gøre dem mere smidige. Alle interessentgrupperne var også enige om, at reglerne for forsyningsvirksomhedernes indkøb stadig er relevante. Et klart flertal af de økonomiske aktører tilkendegav, at der stadig er behov for særlige regler for forsyningsvirksomhedernes indkøb, og at de forskellige regler for forsyningsvirksomheder tager tilstrækkeligt højde for forsyningsvirksomhedernes særlige indkøb.

Parallelt hermed mener et klart flertal af aktørerne, at de kriterier, der anvendes til at definere virksomheder, der er underlagt reglerne for forsyningsvirksomheder (aktiviteter, der udøves af de pågældende virksomheder, deres juridiske status samt, hvis de er private, hvorvidt der findes særlige eller eksklusive rettigheder), stadig er relevante og bør fastholdes. De fleste aktører mener også, at private virksomheders profitorientering eller forretningsmoral ikke kan antages at være tilstrækkelig til at garantere objektive og retfærdige indkøb, hvis disse virksomheder opererer på grundlag af særlige eller eksklusive rettigheder.

Hvad angår den strategiske brug af offentlige indkøb til at opfylde de samfundsmæssige behov i Europa 2020-strategien, er holdningerne blandede. Mange interessenter, navnlig virksomheder, er generelt tøvende over for idéen om at bruge offentlige indkøb til støtte for andre politiske mål. Andre interessenter, navnlig civilsamfundsorganisationer, går stærkt ind for en sådan strategisk brug og argumenterede for vidtrækkende ændringer i selve principperne for EU's politik for offentlige indkøb.

- **Inddragelse og udnyttelse af ekspertise**

Ud over høringen om grønbogen gennemførte Kommissionen i 2010/2011 en omfattende evaluering af indvirkningen og effektiviteten af EU's lovgivning om offentlige indkøb med udgangspunkt i omfattende dokumentation og ny uafhængig forskning. Undersøgelserne omhandlede navnlig udbudsprocedurernes omkostninger og effektivitet, grænseoverskridende udbud, SMV'ers adgang til indkøbsmarkeder og strategisk brug af offentlige indkøb i Europa. Hvad angår forsyningsvirksomheders indkøb, blev det undersøgt, om denne sektor er mere eksponeret for konkurrence end på tidspunktet for vedtagelsen af reglerne for offentlige indkøb.

Resultaterne af evalueringen viste, at lovgivningsindsatsen for at liberalisere adgangen til forsyningssektorerne endnu ikke er blevet omsat til fortsat eller konkurrencemæssigt pres på eksisterende virksomheder. I mange forsyningssektorer kan der stadig konstateres høj markedskoncentration eller begrænset konkurrence. I evalueringerne blev det konkluderet, at forholdene ikke har udviklet sig så vidt, at konkurrencen kan vurderes at være så stærk i sektorerne som sådan, at sektorerne kan udelukkes fra anvendelsesområdet for direktivet om

⁶

http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2011/public_procurement/synthesis_document_en.pdf

⁷

http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/modernising_rules/conferences/index_en.htm

forsyningsvirksomhedernes indkøb. Direktivets begrundelse gælder stadig generelt, mens særlige undtagelser fra anvendelsen af reglerne om offentlige indkøb kan begrundes via dybdegående analyser i hvert enkelt tilfælde.

- **Konsekvensanalyse**

Konsekvensanalysen og det tilhørende resumé indeholder en oversigt over de forskellige muligheder for hver af de fem grupper af grundlæggende problemer (administrativ organisation, anvendelsesområde, procedurer, strategiske indkøb og adgang til indkøbsmarkeder). Med udgangspunkt i en analyse af fordelene og ulemperne ved de forskellige muligheder blev der udformet en pakke af foretrukne løsningsmuligheder, der skulle optimere synergivirkningerne mellem de forskellige løsninger, som ville sikre besparelser, fordi én form for aktiviteter ville neutralisere de relaterede omkostninger, der blev skabt af en anden (f.eks. kan øgede procedurekrav som følge af strategiske indkøb delvist neutraliseres af besparelser som følge af forbedret udformning af udbudsprocedurer). Disse foretrukne løsningsmuligheder er grundlaget for dette forslag.

Udkastet til konsekvensanalyserapporten blev gransket af Udvalget for Konsekvensanalyse (IAB), der anmodede om ændringer med hensyn til navnlig identifikationen af specifikke elementer i lovgivningsrammen, der skulle omhandles, beskrivelsen af de omhandlede løsningsmuligheder, en mere dybdegående cost-benefit-analyse af de valgte hovedforanstaltninger og systematisk integration af interessenternes holdninger både i problemdefinitionen og som supplement til konsekvensanalysen. Disse anbefalinger er indarbejdet i den endelige rapport. Udtalelsen fra Udvalget for Konsekvensanalyse vedrørende rapporten er offentliggjort sammen med dette forslag, den endelige konsekvensanalyse og et resumé heraf.

3. FORSLAGETS JURIDISKE INDHOLD

- **Retsgrundlag**

Retsgrundlaget for dette forslag er artikel 53, stk. 1, artikel 62 og artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).

- **Nærhedsprincippet**

Nærhedsprincippet finder anvendelse, da forslaget ikke hører ind under EU's enekompetence.

Målene i forslaget kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne af følgende grund:

Samordningen af udbudsprocedurer over visse tærskelværdier har vist sig at være et nyttigt redskab til gennemførelsen af det indre marked på området for forsyningsvirksomheders indkøb. Derved sikres effektiv og lige adgang til kontrakter for økonomiske aktører i hele det indre marked. Erfaringerne fra direktiv 2004/17/EF og direktiv 2004/18/EF samt de tidligere generationer af direktiver om offentlige indkøb har vist, at europæiske udbudsprocedurer sikrer gennemsigtighed og objektivitet i indkøb, hvilket skaber betydelige besparelser og forbedrede indkøbsresultater til gavn for forsyningsvirksomhederne, deres kunder og i sidste ende de europæiske skatteydere.

Dette mål kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes gennem medlemsstaternes indsats alene, fordi det uundgåeligt vil føre til forskellige krav og måske modstridende ordninger, der øger den lovgivningsmæssige kompleksitet og forårsager uberettigede hindringer for grænseoverskridende aktiviteter.

Derfor opfylder forslaget nærhedsprincippet.

- **Proportionalitetsprincippet**

Forslaget er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, fordi det ikke går længere end nødvendigt for at opfylde målsætningerne om at sikre et velfungerende indre marked gennem et sæt udbudsprocedurer, der samordnes på EU-plan. Forslaget er endvidere baseret på en "værktøjskassetilgang", der giver medlemsstaterne maksimal fleksibilitet til at tilpasse procedurerne og værktøjerne til deres specifikke situation.

Sammenlignet med de nuværende direktiver om offentlige indkøb vil forslaget mindske den administrative byrde i forbindelse med gennemførelsen af udbud for både ordregivere og økonomiske aktører. Ved indførelse af nye krav (f.eks. i forbindelse med strategiske indkøb) kompenseres der for disse ved at fjerne begrænsninger inden for andre områder.

- **Reguleringsmiddel/reguleringsform**

I betragtning af at retsgrundlaget er artikel 53, stk. 1, artikel 62 og artikel 114 i TEUF, ville det, til bestemmelser, der skal finde anvendelse på både offentlige vareindkøb og indkøb af ydelser, være i strid med traktaten at anvende en forordning. Det foreslåede reguleringsmiddel er derfor et direktiv.

I forbindelse med konsekvensanalyseprocessen blev ikkelovgivningsmæssige løsningsmuligheder forkastet af forskellige årsager, jf. de nærmere detaljer i konsekvensanalysen.

4. BUDGETMÆSSIGE KONSEKVENSER

Forslaget har ingen budgetmæssige konsekvenser.

5. ANDRE OPLYSNINGER

- **Ophævelse af gældende lovgivning**

Vedtagelse af forslaget medfører ophævelse af den gældende lovgivning (direktiv 2004/17/EØF).

- **Fornyet gennemgang/revision/udløbsklausul**

Forslaget indeholder en revisionsklausul vedrørende de økonomiske virkninger af tærskelbeløbene.

- **Gennemførelsesbestemmelser og forklarende dokumenter**

Forslaget vedrører et område, hvor EU-lovgivningen spiller en koordinerende rolle og har en betydelig indvirkning på en lang række nationale retlige områder. Uanset den koordinerende rolle sikrer mange bestemmelser fuld harmonisering, og forslaget omfatter et stort antal retlige forpligtelser. Medlemsstaterne supplerer EU-regler med nationale tillægsbestemmelser, så hele systemet bliver funktionsdygtigt.

I den sammenhæng har Kommissionen udpeget en række faktorer, der kræver forklaringer fra medlemsstaterne for at sikre korrekt forståelse af gennemførelsesbestemmelserne og gennemførelse af hele serien af regler for offentlige indkøb på nationalt plan:

- gennemførelsesbestemmelser og -foranstaltninger vedtages på forskellige institutionelle niveauer (nationalt/føderalt, regionalt og lokalt)
- ud over de forskellige lovgivningsmæssige lag er der i mange medlemsstater også fastsat regler, der gælder for de involverede sektorer eller for den pågældende udbudstype
- administrative foranstaltninger af generel eller specifik karakter supplerer og overlapper i visse tilfælde de overordnede retlige rammer.

Kun medlemsstaterne kan forklare, hvordan disse forskellige foranstaltninger gennemfører EU's direktiver på området for offentlige indkøb, og hvordan disse foranstaltninger fungerer i forhold til hinanden.

Meddelelsen af dokumenter, som forklarer forholdet mellem de forskellige dele af dette direktiv og de tilsvarende dele af de nationale gennemførelsesbestemmelser, skal derfor fremsendes sammen med gennemførelsesbestemmelserne, navnlig overensstemmelsestabeller, som er et operationelt redskab til analyse af de nationale foranstaltninger.

- **Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde**

Den foreslåede retsakt er EØS-relevant og bør derfor omfatte hele EØS-området.

- **Nærmere beskrivelse af forslaget**

1) Forenkling og smidiggørelse af udbudsprocedurer

Det foreslåede direktiv omhandler en forenkling og smidiggørelse af de procedureregler, der er fastsat ved de nuværende direktiver om offentlige indkøb. Til det formål omfatter det følgende foranstaltninger:

Præcisering af anvendelsesområde: Det grundlæggende begreb "offentlige indkøb", der også forekommer i titlen på forslaget til direktiv, er blevet introduceret for nylig for bedre at afgrænse anvendelsesområdet for og formålet med lovgivningen om offentlige indkøb og for at støtte anvendelsen af tærskelværdierne. Definitionerne af visse nøglebegreber, der fastlægger direktivets anvendelsesområde (f.eks. offentligretligt organ, offentlige bygge- og anlægskontrakter og offentlige tjenesteydelseskontrakter samt blandede kontrakter) er blevet revideret i lyset af Domstolens retspraksis. Samtidig fastholdes kontinuiteten i forslaget, hvad angår brugen af begreber, der er udviklet i årenes løb gennem Domstolens retspraksis, og som er velkendte for aktørerne. I den sammenhæng skal det bemærkes, at mindre afvigelser fra den ordlyd eller fremlæggelse, der kendes fra de tidligere direktiver, ikke nødvendigvis repræsenterer ændringer af indholdet, men en forenkling af teksten.

Begrebet særlige eller eksklusive rettigheder er centralt for definitionen af dette direktivs anvendelsesområde, da virksomheder, som hverken er ordregivende myndigheder eller offentlige foretagender som defineret i dette direktiv, kun er omfattet af direktivet, for så vidt de udøver en af de aktiviteter, der er omfattet på grundlag af sådanne rettigheder. Det bør derfor præciseres, at rettigheder, der er givet gennem en procedure, hvor der er sikret tilstrækkelig offentlighed, og hvor overdragelsen af disse rettigheder var baseret på objektive kriterier, navnlig i henhold til EU-lovgivningen, ikke skal forstås som særlige eller eksklusive rettigheder i dette direktiv.

Den traditionelle sondring mellem prioriterede og ikkeprioriterede tjenesteydelser ("A"- og "B"-tjenesteydelser) afskaffes. I henhold til resultaterne af evalueringen kan fuld anvendelse af lovgivningen om offentlige indkøb ikke længere begrænses til en begrænset gruppe tjenesteydelser. Det fremgik dog også tydeligt, at de almene regler for indkøb ikke er tilpasset sociale tjenesteydelser, som skal have et særligt sæt regler (se nedenfor).

I overensstemmelse med resultaterne af evalueringen er anvendelsesområdet generelt uændret med hensyn til omfattede sektorer. Indkøb, der foretages med henblik på olie- og gasefterforskning, er dog fjernet fra anvendelsesområdet, da denne sektor beviseligt er underlagt et sådant konkurrencepres, at der ikke længere er behov for den indkøbsdisciplin, som direktivet sikrer. Konkurrencituationen i denne sektor er blevet undersøgt inden for rammerne af fire forskellige anmodninger om undtagelse i henhold til den nuværende artikel 30⁸. I alle fire sager blev det fastslået, at det relevante geografiske marked er verdensomspændende, hvilket også er i overensstemmelse med den mangeårige praksis i fusionsager⁹. Det er konsekvent blevet konkluderet, at markedet for efterforskning ikke er stærkt koncentreret. Ud over de statsejede selskaber er markedet kendetegnet ved tilstedeværelsen af tre internationale vertikalt integrerede private aktører, kaldet "super majors" (BP, ExxonMobil og Shell), samt et antal aktører, der kaldes "majors". Markedsandelen for hver af disse "super majors" er langt under 1 %. Det er konsekvent fastslået, at dette udgør indikatorer for direkte eksponering for konkurrence. Adgangen til markedet er endvidere blevet liberaliseret gennem bestemmelserne i direktivet om licenser til

⁸ Kommissionens gennemførelsesafgørelse 2011/481/EU af 28. juli 2011 om undtagelse af efterforskning efter olie og gas og udnyttelse af olie i Danmark, undtagen Grønland og Færøerne, fra anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester (EUT L 197 af 29.7.2011, s. 20), Kommissionens gennemførelsesafgørelse af 24. juni 2011 om undtagelse af efterforskning efter olie og gas og udnyttelse af olie i Italien fra anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester (EUT L 166 af 25.6.2011, s. 28), Kommissionens afgørelse af 29. marts 2010 om undtagelse af efterforskning og udnyttelse af olie og gas i England, Skotland og Wales fra anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester (EUT L 84 af 31.3.2010, s. 52) og Kommissionens beslutning af 8. juli 2009 om undtagelse af efterforskning og udnyttelse af olie og gas i Nederlandene fra anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester (EUT L 181 af 14.7.2009, s. 53).

⁹ Se navnlig Kommissionens beslutning 2004/284/EF af 29.9.1999 om en fusions forenelighed med fællesmarkedet og EØS-aftalen (Sag nr. IV/M.1383 — Exxon/Mobil) og senere beslutninger, bl.a. Kommissionens beslutning af 3.5.2007 om en fusions forenelighed med det fælles marked (Sag COMP/M.4545 – STATOIL/HYDRO) i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 139/2004.

kulbrinteefterforskning og -produktion¹⁰. Den retlige situation bør derfor forenkles, og den administrative byrde bør lettes for alle berørte parter (ordregivere, medlemsstater, Kommissionen, Parlamentet og Rådet) ved at fjerne behovet for at vedtage individuelle afgørelser i henhold til artikel 30 for hver af de resterende 23 medlemsstater.

Tilgangen med værktøjskassen: Medlemsstaternes ordninger fastlægger tre grundlæggende udbudsformer, der allerede findes under de nuværende direktiver: offentlige og begrænsede udbud samt udbud med forhandling med forudgående udbudsbekendtgørelse. De kan desuden som standard eller med forbehold af visse betingelser omfatte innovationspartnerskab, en ny form for udbud vedrørende innovative indkøb (se nedenfor).

Ordregivere råder endvidere over seks specifikke indkøbsteknikker og -værktøjer, der kan bruges til samlet og elektronisk indkøb: rammeaftaler, dynamiske indkøbssystemer, elektronisk auktion, elektroniske kataloger, indkøbscentraler og fælles indkøb. Sammenlignet med det eksisterende direktiv er disse værktøjer blevet forbedret og præciseret med henblik på at fremme elektronisk baserede offentlige udbudsprocedurer.

Fremme af elektronisk baserede offentlige udbudsprocedurer: Indkøberes brug af elektronisk kommunikation og transaktionsbehandling kan sikre betydelige besparelser og forbedrede indkøbsresultater og samtidig reducere omfanget af spild og fejl. Forslaget har til formål at hjælpe medlemsstaterne med at gennemføre overgangen til elektronisk baserede indkøb, hvor leverandører kan deltage i onlineudbudsprocedurer i hele det indre marked. Det foreslåede direktiv omfatter derfor bestemmelser om obligatorisk elektronisk overførsel af udbudsbekendtgørelser, obligatorisk elektronisk adgang til udbudsdokumenter og krav om fuldstændig overgang til elektronisk kommunikation, navnlig elektronisk indgivelse, i forbindelse med alle udbudsprocedurer i løbet af en overgangsperiode på to år. Det strømliner og forbedrer de dynamiske indkøbssystemer og elektroniske kataloger, fuldt elektroniske indkøbsværktøjer, der primært er tilpasset til samlede indkøb, der foretages af indkøbscentraler. Instrumentet elektronisk baserede offentlige udbudsprocedurer vil også gøre det muligt for de udbydende myndigheder at forhindre, opdage og afhjælpe fejl, der generelt skyldes manglende forståelse eller forkert fortolkning af reglerne for offentlige indkøb.

Modernisering af procedurer: Forslaget omfatter en mere fleksibel og brugervenlig tilgang til en række vigtige elementer af udbudsprocedurerne. Tidsgrænser for deltagelse og indgivelse af tilbud er blevet forkortet, så indkøb kan gennemføres hurtigere og mere strømlinet. Sondringen mellem udvælgelse af tilbudsgivere og tildeling af kontrakten, som ofte er en kilde til fejl og misforståelser, er blevet gjort mere fleksibel, så ordregivere kan fastlægge den mest praktiske rækkefølge ved at undersøge tildelingskriterier inden udvælgelseskriterier og inddrage organisationen og kvaliteten af det personale, der er udpeget til at gennemføre kontrakten, som et tildelingskriterium.

Proceduren for undtagelse af kontrakter, der tildeles på markeder med tilstrækkelig konkurrence (de nuværende "artikel 30-afgørelser"), er blevet forenklet og strømlinet. En række undtagelser, navnlig undtagelserne for koncernintern konkurrence og joint venture-konkurrence, som er vigtige i praksis, er blevet revideret og præciseret.

¹⁰ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/22/EF af 30. maj 1994 om betingelser for tildeling og udnyttelse af tilladelser til prospektering, efterforskning og produktion af kulbrinter, EFT L 79 af 29.3.1996, s. 30.

Ændring af kontrakter i deres løbetid er blevet et stadig mere relevant og problematisk spørgsmål for aktører. En specifik bestemmelse om ændring af kontrakter omhandler de grundlæggende løsninger, der er fastlagt gennem retspraksis, og giver en pragmatisk løsning til håndtering af uforudsete omstændigheder, der kræver tilpasning af offentlige kontrakter i løbetiden.

2) Strategisk brug af offentlige indkøb som svar på nye udfordringer

Det foreslåede direktiv er baseret på en tilgang, der giver ordregiverne de instrumenter, de skal bruge for at bidrage til opfyldelsen af målene under Europa 2020-strategien, ved at de anvender deres købekraftpotentiale til at købe varer og tjenester, der fremmer innovation, beskytter miljø og imødegår klimaændringer, samtidig med at de forbedrer beskæftigelsen, folkesundheden og de sociale vilkår.

Livscyklusomkostninger: Forslaget giver indkøberne mulighed for at basere deres afgørelser om tildeling på livscyklusomkostningerne for de varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, de indkøber. Livscyklussen omfatter alle faser af livscyklussen for varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder fra anskaffelse af råvarer eller udvinding af ressourcer til bortskaffelse, rydning og afslutning. De omkostninger, der medregnes, omfatter ikke kun direkte pengemæssige udgifter, men også eksterne miljøomkostninger, hvis de kan udtrykkes i beløb og verificeres. Hvis der er udviklet en fælles EU-metode til beregning af livscyklusomkostninger, skal ordregiverne bruge den.

Fremstillingsproces: Ordregivere kan henvise til alle faktorer, der direkte vedrører fremstillingsprocessen, i de tekniske specifikationer og tildelingskriterierne, hvis de vedrører aspekter af fremstillingsprocessen, som hænger nøje sammen med den specifikke produktion eller levering af de købte varer eller tjenesteydelser. Dette omfatter ikke krav, der ikke vedrører processen for fremstilling af de varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, der er omfattet af indkøbet, som f.eks. et generelt krav om virksomhedernes sociale ansvar, som omfatter entreprenørens virksomhed som helhed.

Mærkning: Ordregivere kan kræve, at bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser er forsynet med specifikke mærker, der bekræfter miljømæssige, sociale eller andre egenskaber, såfremt de også accepterer tilsvarende mærker. Det gælder f.eks. europæiske eller internationale miljømærker eller mærker, der attesterer, at et produkt er fremstillet uden børnearbejde. De pågældende certificeringsordninger skal vedrøre egenskaber, der er forbundet med kontraktens genstand, og skal være udformet på grundlag af videnskabelige oplysninger, fastlagt ved åbne og gennemsigtige procedurer og tilgængelige for alle interessenter.

Sanktioner mod overtrædelse af social-, arbejdsmarkeds- eller miljølovgivning: I henhold til direktivforslaget kan en ordregiver udelukke økonomiske aktører fra en procedure, hvis der konstateres overtrædelser af forpligtelser, der følger af EU-lovgivning på social-, arbejdsmarkeds- eller miljøområdet eller af internationale arbejdsstandarder. Ordregivere skal endvidere forkaste tilbud, hvis det fastslås, at de er unormalt lave som følge af overtrædelser af EU-lovgivning på social-, arbejdsmarkeds- eller miljøområdet.

Sociale tjenesteydelser: Evalueringen af indvirkningen og effektiviteten af EU's regler for offentlige indkøb har vist, at ydelser på social-, sundheds- og uddannelsesområdet er af en særlig beskaffenhed, der betyder, at de almindelige procedurer for tildeling af offentlige tjenesteydelseskontrakter ikke kan anvendes. Disse ydelser leveres typisk inden for særlige

rammer, der varierer betydeligt mellem medlemsstaterne som følge af forskellige forvaltningsmæssige, organisatoriske og kulturelle omstændigheder. Ydelserne har i kraft af deres art kun en meget begrænset grænseoverskridende dimension. Medlemsstaterne bør derfor have vide beføjelser med hensyn til valget af tjenesteydere. Forslaget omhandler dette ved at fastlægge en særlig ordning for kontrakter vedrørende disse ydelser, der omfatter en maksimumstærskel på 1 000 000 EUR og kun kræver overholdelse af de grundlæggende principper om gennemsigtighed og ligebehandling. En kvantitativ analyse af værdien af kontrakter vedrørende relevante ydelser tildelt udenlandske økonomiske aktører har vist, at kontrakter under denne værdi typisk ikke er af grænseoverskridende interesse, navnlig ikke i forbindelse med indkøb i forsyningssektoren.

Innovation: Forskning og innovation spiller en central rolle i Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Indkøbere skal kunne købe innovative produkter og tjenesteydelser, som fremmer fremtidig vækst og forbedre effektiviteten og kvaliteten af offentlige tjenester. Til det formål omhandler forslaget innovationspartnerskabet, en ny særlig procedure for udvikling og efterfølgende køb af nye, innovative varer, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder, såfremt de kan leveres i overensstemmelse med aftalte resultat- og omkostningsniveauer. Forslaget forbedrer og forenkler endvidere proceduren for konkurrencedialog og letter fælles grænseoverskridende indkøb, hvilket er et vigtigt instrument i forbindelse med innovative udbudsprocedurer.

3) Bedre adgang til markedet for SMV'er og nystartede virksomheder

Små og mellemstore virksomheder (SMV'er) spiller en afgørende rolle i forbindelse med jobskabelse, vækst og innovation. Nem adgang til indkøbsmarkeder kan hjælpe dem med at frigøre dette potentiale, og det kan samtidig hjælpe ordregivere med at udvide deres leverandørgrundlag, hvilket vil have en positiv indvirkning i form af øget konkurrence om offentlige kontrakter. For at gøre offentlige kontrakter så tilgængelige som muligt for SMV'er offentliggjorde Kommissionen i 2008 arbejdsdokumentet "European Code of Best Practices facilitating access by SMEs to public procurement contracts"¹¹. Forslaget er baseret på dette dokument og omfatter konkrete foranstaltninger, der har til formål at fjerne hindringerne for SMV'ers adgang til markedet.

Forenkling af regnskabskrav: Ordregiverne vil derfor få mulighed for at anvende de udvælgelseskriterier, der er omhandlet i det foreslåede direktiv om offentlige indkøb. Hvis de gør det, vil de så have pligt til at anvende bestemmelserne vedrørende navnlig loftet for krav vedrørende minimumsomsætning og bestemmelserne vedrørende navnlig fabrikanterklæring.

Bedre adgang til rammeaftaler: Under de nuværende direktiver er der ingen grænse for varigheden af rammeaftaler, der indgås i forsyningssektorerne. Det kan føre til markedsafskærmning. Forslaget begrænser varigheden til fire år (dog ikke under behørigt begrundede omstændigheder). Det vil forbedre adgangen til forretningsmuligheder og styrke konkurrencen, også til gavn for SMV'er.

Direkte betaling af underentreprenører: Medlemsstaterne kan endvidere foreskrive, at underentreprenører kan anmode om direkte betaling fra ordregiveren i forbindelse med varer, tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder, der leveres til hovedentreprenøren i forbindelse

¹¹ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene (SEC(2008) 2193).

med udførelsen af kontrakten. Dette giver underentreprenører, som ofte er SMV'er, en effektiv mulighed for at sikre sig deres betaling.

4) *Sunde procedurer*

De finansielle risici og samspillet mellem den offentlige og den private sektor gør offentlige indkøb til et risikoområde for usund forretningspraksis, som f.eks. interessekonflikter, favorisering og korruption. Forslaget forbedrer de eksisterende foranstaltninger mod sådanne risici og sikrer yderligere beskyttelse.

Interessekonflikter: Forslaget indeholder en særlig bestemmelse om interessekonflikter, som omhandler faktiske, potentielle eller opfattede interessekonflikter, der berører personalet hos den ordregivende myndighed eller udbydere af den indkøbte tjeneste, som griber ind i proceduren, eller som berører medlemmer af ordregiverens ledelse, der kan udøve indflydelse på en udbudsprocedure, selv om de ikke formelt er involveret i den. I betragtning af forskellene i beslutningsprocesserne for henholdsvis ordregivende myndigheder og virksomheder bør sådanne bestemmelser begrænses til indkøb, der foretages af førstnævnte.

Ulovlig adfærd: Forslaget indeholder en særlig bestemmelse vedrørende ulovlig adfærd fra ansøgere og tilbudsgiveres side, herunder forsøg på uretmæssigt at påvirke beslutningsprocessen eller indgå aftaler med andre deltagere med det formål at manipulere resultatet af proceduren, idet sådanne ansøgere eller tilbudsgivere skal udelukkes fra proceduren. Sådanne ulovlige aktiviteter er i strid med EU's lovgivning og kan medføre alvorlig konkurrenceforvridning.

Uretfærdige fordele: Markedshøringer er et nyttigt instrument for ordregivere, der ønsker at få information om et markeds struktur, ydelse og kapacitet, som samtidig informerer markedsaktører om indkøbernes indkøbsprojekter og -krav. Indledende kontakter med markedsaktører må dog ikke føre til uretfærdige fordele og konkurrenceforvridninger. Forslaget indeholder derfor en specifik bestemmelse om foranstaltninger mod ubehørig præference for aktører, der har kontaktet ordregiveren eller har været involveret i udarbejdelsen af proceduren.

5) *Forvaltning*

Nationale tilsynsorganer: Evalueringen har vist, at ikke alle medlemsstater overvåger gennemførelsen af og funktionsmåden for reglerne for offentlige indkøb på en ensartet og systematisk måde. Dette bringer den effektive og ensartede gennemførelse af EU-lovgivningen i fare. I henhold til forslaget skal medlemsstaterne derfor udpege en national myndighed, som skal bære ansvaret for at overvåge, gennemføre og kontrollere lovgivningen om offentlige indkøb. Kun et organ med overordnede opgaver kan garantere et overblik over de vigtigste gennemførelsesproblemer og vil kunne foreslå effektiv afhjælpning af mere strukturelle problemer. Det vil kunne give omgående tilbagemelding om politikken funktionsmåde og de potentielle svagheder i den nationale lovgivning og praksis og derved bidrage til hurtig identifikation af løsninger og forbedring af udbudsprocedurer.

Videncentre: I mange tilfælde har ordregivere ikke den interne ekspertise til at håndtere komplekse indkøbsprojekter. Passende og uafhængig professionel støtte fra administrative strukturer kan sandsynligvis forbedre indkøbsresultaterne ved at styrke videnbasen og de offentlige indkøberes kompetence og ved at tilbyde assistance til virksomheder, navnlig SMV'er. Forslaget forpligter derfor medlemsstaterne til at støtte strukturer, der tilbyder

juridisk og økonomisk rådgivning, vejledning, uddannelse og assistance i forbindelse med udarbejdelse og gennemførelse af udbudsprocedurer. Der findes allerede støttestrukturer og -mekanismer på nationalt plan, om end de er tilrettelagt på meget forskellige måder og omfatter forskellige interesseområder for ordregivende myndigheder og ordregivere. Medlemsstaterne vil derfor kunne bruge disse mekanismer, udbygge deres ekspertise og fremme deres tjenester som et effektivt og moderne redskab, der kan fremme passende støtte til ordregivende myndigheder, ordregivere og økonomiske aktører. For at styrke bekæmpelsen af korruption og favorisering vil de ordregivende myndigheder være forpligtet til at indsende teksten til de indgåede kontrakter til tilsynsorganet, som så kan granske disse kontrakter for at se, om der er mistænkelige mønstre, og til at give interesserede personer adgang til disse dokumenter i det omfang, at dette ikke går ud over legitime offentlige eller private interesser. Som følge af de åbenbare problemer med hensyn til at beskytte legitime kommercielle interesser og undgå konkurrenceforvridning bør denne forpligtelse ikke udvides til at omfatte virksomheder (offentlige og private), der opererer inden for disse sektorer. Desuden skal det undgås at skabe uforholdsmæssige store administrative byrder. Forpligtelsen til at indsende den fulde tekst til indgåede kontrakter, bør derfor fortsat være begrænset til kontrakter med relativ høj værdi. De foreslåede tærskelværdier vil sikre den rette balance mellem øgede administrative byrder og en større grad af gennemsigtighed: med en tærskelværdi på 1 000 000 EUR for varer og tjenesteydelser og på 10 000 000 EUR for offentlige arbejder ville den forpligtelse gælde for 10-20 % af alle indkøb offentliggjort i Den Europæiske Unions Tidende.

Krav vedrørende tilsynsorganer og videncentre forventes generelt ikke at skabe en yderligere finansiell byrde for medlemsstaterne. Evt. omkostninger, der opstår i forbindelse med omorganiseringen eller tilpasningen af eksisterende mekanismer og strukturers aktiviteter, vil blive neutraliseret af en reduktion i sagsomkostninger (både for ordregivere og virksomheder), omkostninger vedrørende forsinkelser i tildelingen af kontrakter som følge af fejlagtig anvendelse af regler om offentlige indkøb eller fejlagtig udarbejdelse af udbudsprocedurer samt omkostninger, der opstår, fordi rådgivning af ordregivere i øjeblikket leveres på en fragmenteret og ineffektiv måde.

Administrativt samarbejde: Forslaget omhandler også effektivt samarbejde, som giver de nationale tilsynsorganer mulighed for at dele oplysninger og bedste praksis og samarbejde via informationssystemet for det indre marked (IMI).

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 53, stk. 1, og artikel 62 og artikel 114,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter¹²,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹³,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget¹⁴,

efter den almindelige lovgivningsprocedure og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Resultaterne af evalueringen af indvirkningen og effektiviteten af EU's lovgivning om offentlige indkøb¹⁵ viser, at reglerne om offentlige indkøb foretaget af ordregivere inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester bør bevares, eftersom nationale myndigheder stadig kan øve indflydelse på disse virksomheders adfærd, navnlig ved at have kapitalinteresser i dem eller ved at være repræsenteret i deres administrations-, ledelses- eller tilsynsorganer. En anden grund til fortsat at regulere indkøb i disse sektorer er den lukkede karakter af de markeder, hvor de arbejder, fordi medlemsstaterne meddeler særlige eller eksklusive rettigheder vedrørende levering, tilrådighedsstillelse eller drift af net til ydelse af den pågældende tjeneste.
- (2) For at sikre øget konkurrence ved offentlige kontrakter indgået af enheder inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester bør der udarbejdes bestemmelser om samordning af udbudsprocedurer ved kontrakter over en vis værdi. En sådan samordning er nødvendig for at sikre virkningen af principperne i traktaten

¹² EUT C.

¹³ EUT C.

¹⁴ EUT C.

¹⁵ SEK(2011) 853 endelig af 27.6.2011.

om Den Europæiske Unions funktionsmåde og navnlig fri bevægelighed for varer, fri etableringsret og fri udveksling af tjenesteydelser, og de principper, der er afledt heraf, såsom principperne om ligebehandling, ikkeforskelsbehandling, gensidig anerkendelse, proportionalitet og gennemsigtighed. I betragtning af karakteren af de sektorer, der berøres af en sådan samordning, bør denne samordning, samtidig med at den sikrer anvendelsen af nævnte principper, danne grundlag for loyal handelspraksis og være så fleksibel som muligt.

- (3) For indkøb, hvis værdi er lavere end de tærskelværdier, der udløser anvendelse af bestemmelserne om EU-samordning, kan der henvises til Domstolens retspraksis, som fastslår, at regler og principper i traktaten finder anvendelse.
- (4) Offentlige indkøb spiller en central rolle i Europa 2020-strategien¹⁶ som et af de markedsbaserede instrumenter, der skal anvendes til at opnå intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, samtidig med at den mest effektive brug af offentlige midler sikres. Til det formål skal de nuværende regler om offentlige indkøb, som er vedtaget i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester¹⁷ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige indkøbskontrakter, tjenesteydelseskontrakter og bygge- og anlægskontrakter¹⁸, revideres og ajourføres med henblik på at øge effektiviteten af de offentlige budgetter, fremme navnlig små og mellemstore virksomheders deltagelse i offentlige indkøb og sætte indkøbere i stand til bedre at udnytte offentlige indkøb til støtte for fælles samfundsmål. Der er også behov for at afklare de grundlæggende begreber for at øge den rettlige sikkerhed og indarbejde visse aspekter af EU-Domstolens tilknyttede retspraksis.
- (5) I henhold til artikel 11 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde skal miljøbeskyttelseskrav integreres i udformningen og gennemførelsen af Unionens politikker og aktioner, især med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling. Dette direktiv præciserer, hvordan ordregiverne kan bidrage til miljøbeskyttelse og til fremme af bæredygtig udvikling, samtidig med at de sikres mulighed for at opnå det bedste forhold mellem kvalitet og pris i kontrakterne.
- (6) Begrebet indkøb eller definitionen af det, der udgør et enkelt indkøb, bør ligge så tæt på det begreb eller den definition, der gælder i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv [...] af [...] om offentlige indkøb¹⁹, idet der tages hensyn til de særlige forhold i de sektorer, der er omhandlet i dette direktiv. Begrebet ét samlet indkøb omfatter alle bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller varer, der er nødvendige for at gennemføre et bestemt projekt, f.eks. et bygge- og anlægsprojekt eller en helhed af bygge- og anlægsarbejder, varer og/eller tjenesteydelser. Der er f.eks. tale om ét samlet projekt, når ordregiver på forhånd har planlagt og udformet det samlet, når de forskellige indkøbte elementer opfylder én samlet økonomisk og teknisk funktion, eller når de på anden måde er logisk forbundne og gennemføres inden for en snæver tidsramme.

¹⁶ KOM(2010) 2020 endelig, 3.3.2010.

¹⁷ EUT L 134 af 30.4.2004, s. 1.

¹⁸ EUT L 134 af 30.4.2004, s. 114.

¹⁹ Se s. [] i denne EUT.

- (7) For at sikre reel åbning af markedet samt passende ligevægt i anvendelsen af udbudsreglerne inden for vand- og energiforsyning, transport og posttjenester må de pågældende virksomheder defineres på anden måde end ved henvisning til deres retlige form. Det bør derfor sikres, at princippet om ligebehandling af ordregivere i den offentlige og den private sektor ikke anfægtes. Det skal desuden i overensstemmelse med artikel 345 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde sikres, at medlemsstaternes ejendomsretlige ordninger ikke berøres.
- (8) Begrebet særlige eller eksklusive rettigheder er centralt for definitionen af dette direktivs anvendelsesområde, da virksomheder, som hverken er ordregivende myndigheder eller offentlige foretagender som defineret i dette direktiv, kun er omfattet, for så vidt de udøver en af de aktiviteter, der er omfattet på grundlag af sådanne rettigheder. Det bør derfor præciseres, at rettigheder, der er givet gennem en procedure baseret på objektive kriterier, navnlig i henhold til EU-lovgivningen, og hvor der er sikret tilstrækkelig offentlighed, ikke skal forstås som særlige eller eksklusive rettigheder i dette direktiv. Denne lovgivning omfatter Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/30/EF af 22. juni 1998 om fælles regler for det indre marked for naturgas²⁰, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/92/EF af 19. december 1996 om fælles regler for det indre marked for elektricitet²¹, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/67/EF af 15. december 1997 om fælles regler for udvikling af Fællesskabets indre marked for posttjenester og forbedring af disse tjenesters kvalitet²², Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/22/EF af 30. maj 1994 om betingelser for tildeling og udnyttelse af tilladelser til prospektering, efterforskning og produktion af kulbrinter²³ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1370/2007 af 23. oktober 2007 om offentlig personbefordring med jernbane og ad vej og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 1191/69 og (EØF) nr. 1107/24.
- (9) Ordregivere, der arbejder inden for drikkevandsforsyningen, kan også udføre andre aktiviteter vedrørende vand, som f.eks. vandbygningsprojekter, kunstvanding, dræning samt bortledning og rensning af spildevand. I sådanne tilfælde skal ordregivere kunne anvende de udbudsprocedurer, der er omhandlet i dette direktiv, i forbindelse med alle deres aktiviteter vedrørende vand, uanset hvilken del af "vandcyklussen" der berøres. Udbudsregler af den type, som foreslås for vareindkøbskontrakter, er imidlertid uegnede i forbindelse med køb af vand i betragtning af nødvendigheden af, at forsyning finder sted fra kilder nær anvendelsesstedet.
- (10) Indkøb, der foretages med henblik på olie- og gasefterforskning, bør dog udelukkes, da denne sektor beviseligt er underlagt et sådant konkurrencepres, at der ikke længere er behov for den indkøbsdisciplin, som EU-indkøbsregler sikrer.
- (11) Kontrakter kan indgås for at dække behovene for flere aktiviteter, der kan være underlagt forskellige juridiske ordninger. Det skal fremgå klart, at de retsregler, der gælder for en enkelt kontrakt, der omfatter flere aktiviteter, bør være de regler, der gælder for den aktivitet, som den først og fremmest tager sigte på. Hvilken aktivitet kontrakten først og fremmest tager sigte på, fastslås på grundlag af den analyse af,

²⁰ EFT L 204 af 21.7.1998, s. 1.

²¹ EFT L 27 af 30.1.1997, s. 20.

²² EFT L 15 af 21.1.1998, s. 14.

²³ EFT L 164 af 30.6.1994, s. 3.

²⁴ EUT L 315 af 3.12.2007, s. 1.

hvilke behov den specifikke kontrakt skal dække, som ordregiveren foretager for at vurdere kontraktens værdi og udarbejde udbudsdokumenterne. I visse tilfælde, f.eks. ved køb af ét enkelt stykke udstyr til gennemførelse af aktiviteter, for hvilke der mangler oplysninger, som gør det muligt at vurdere, hvor meget det skal bruges i forbindelse med de forskellige aktiviteter, kan det være objektivt umuligt at fastslå, hvilken aktivitet kontrakten først og fremmest tager sigte på. Det bør fastsættes, hvilke regler der skal gælde i disse tilfælde.

- (12) Selv om faktiske, potentielle eller opfattede interessekonflikter ikke nødvendigvis fører til korrupt adfærd, kan de i høj grad udøve upassende indflydelse på afgørelser om offentlige indkøb, hvilket kan fordreje konkurrencen og bringe ligebehandlingen af tilbudsgivere i fare. Der bør derfor etableres effektive mekanismer, som kan forebygge, udpege og afhjælpe interessekonflikter. I betragtning af forskellene i beslutningsprocesserne for henholdsvis ordregivende myndigheder og virksomheder bør sådanne bestemmelser begrænses til indkøb, der foretages af førstnævnte.
- (13) Ulovlige aktiviteter, der udføres af deltagere i en udbudsprocedure, som f.eks. forsøg på uretmæssigt at påvirke beslutningsprocessen eller indgå aftaler med andre deltagere med det formål at manipulere resultatet af proceduren, kan føre til krænkelse af de grundlæggende principper i EU-lovgivningen og alvorlig konkurrenceforvridning. Det bør derfor kræves, at økonomiske aktører indgiver en erklæring på tro og love om, at de ikke deltager i sådanne ulovlige aktiviteter, og udelukkes, hvis denne erklæring viser sig at være falsk.
- (14) Ved Rådets afgørelse 94/800/EF af 22. december 1994 om indgåelse på Det Europæiske Fællesskabs vegne af de aftaler, der er resultatet af de multilaterale forhandlinger i Uruguay-rundens regi (1986-1994), for så vidt angår de områder, der hører under Fællesskabets kompetence²⁵, godkendtes navnlig Verdenshandelsorganisationens aftale om offentlige indkøb (i det følgende benævnt "WTO-aftalen"). WTO-aftalen har til formål at opstille en multilateral ramme af afbalancerede rettigheder og forpligtelser i forbindelse med offentlige kontrakter med henblik på at liberalisere og skabe vækst i verdenshandelen. For kontrakter, der er omfattet af WTO-aftalen og af andre relevante internationale aftaler, som EU er bundet af, opfylder ordregivere forpligtelserne i henhold til disse aftaler ved at anvende dette direktiv over for økonomiske aktører fra tredjelande, der har undertegnet disse aftaler.
- (15) WTO-aftalen gælder for kontrakter over bestemte tærskelværdier, der er fastsat i WTO-aftalen og er udtrykt i særlige trækningsrettigheder. De tærskelværdier, der fastlægges ved dette direktiv, bør justeres, så de svarer til WTO-aftalens tærskelværdier i euro. Der bør også regelmæssigt foretages en justering af tærskelværdierne i euro for i nødvendigt omfang ved en simpel beregning at tilpasse dem til eventuelle udsving i euroens værdi i forhold til de særlige trækningsrettigheder. For at undgå multiplikation af tærskelværdier bør de samme tærskelværdier fortsat anvendes for alle ordregivere, uanset hvilken sektor de arbejder i, uden at det berører EU's internationale forpligtelser.

²⁵ EFT L 336 af 23.12.1994, s. 1.

- (16) Resultaterne af evalueringen viste, at udelukkelsen af visse ydelser fra direktivets fulde anvendelsesområde bør revideres. Fuld anvendelse af direktivet udvides derfor til en række ydelser (f.eks. hotelvirksomhed og juridiske tjenester, som begge er kendetegnet ved en særlig høj procentdel af grænseoverskridende handel).
- (17) Andre kategorier af tjenesteydelser har fortsat en meget begrænset grænseoverskridende dimension i kraft af deres art, dvs. såkaldte personlige tjenesteydelser, som f.eks. visse tjenesteydelser på social-, uddannelses- og sundhedsområdet. Disse tjenesteydelser leveres inden for særlige rammer, der varierer betydeligt mellem medlemsstaterne på grund af forskellige kulturelle traditioner. Der bør derfor fastlægges en særlig ordning for kontrakter vedrørende disse tjenesteydelser, der omfatter en maksimumstærskel på 1 000 000 EUR. I forbindelse med indkøb i disse sektorer er personlige tjenesteydelser, der har en værdi under denne tærskel, typisk ikke af interesse for leverandører fra andre medlemsstater, medmindre der er konkrete indikationer for det modsatte, som f.eks. EU-finansiering af grænseoverskridende projekter. Kontrakter vedrørende personlige tjenesteydelser over denne tærskel skal være gennemsigtige på EU-plan. I betragtning af betydningen af den kulturelle sammenhæng og disse tjenesteydelsers følsomhed bør medlemsstaterne i vid udstrækning frit kunne tilrettelægge udvælgelsen af tjenesteydere på den måde, de finder passende. Direktivets regler bør tage højde for dette krav og kun kræve overholdelse af de grundlæggende principper om gennemsigtighed og ligebehandling, idet det sikres, at ordregivere kan anvende særlige kvalitetskriterier ved udvælgelsen af tjenesteydere, som f.eks. de kriterier, der er fastlagt i den frivillige European Quality Framework for Social Services, der er udarbejdet af EU's Udvalg for Social Beskyttelse²⁶. Medlemsstater og/eller ordregivere kan selv levere disse ydelser eller tilrettelægge sociale tjenesteydelser på en måde, der ikke omfatter indgåelse af offentlige kontrakter, f.eks. ved blot at finansiere sådanne ydelser eller udstede licens eller godkendelse til alle økonomiske aktører, der opfylder de betingelser, som ordregiveren på forhånd har fastlagt, uden grænser eller kvoter, såfremt et sådant system sikrer tilstrækkelig bekendtgørelse og overholder principperne om gennemsigtighed og ikkeforskelsbehandling.
- (18) Eftersom dette direktiv er rettet til medlemsstaterne, gælder det ikke for indkøb, der foretages af internationale organisationer på egne vegne og for egen regning. Det skal dog afklares, i hvilket omfang dette direktiv finder anvendelse for indkøb, der er underlagt særlige internationale regler.
- (19) Der er betydelig retlig usikkerhed med hensyn til det omfang, hvori samarbejde mellem offentlige myndigheder er omfattet af reglerne om offentlige indkøb. EU-Domstolens relevante retspraksis fortolkes forskelligt af medlemsstaterne og endda af ordregivende myndigheder. Da denne retspraksis ligeledes gælder for offentlige myndigheder, der driver virksomhed inden for de sektorer, der er omhandlet i dette direktiv, bør det sikres, at de samme regler gælder i både dette direktiv og i direktiv [.../.../EU][om offentlige indkøb].
- (20) Det er nødvendigt at udelukke visse kontrakter vedrørende tjenesteydelser, vareindkøb og bygge- og anlægsarbejder, der tildeles en tilknyttet virksomhed, hvis hovedaktivitet er at præstere disse tjenesteydelser, vareindkøb eller arbejder til den sammenslutning,

²⁶ SPC/2010/10/8 endelig af 6.10.2010.

virksomheden er tilknyttet, og ikke at markedsføre dem. Visse kontrakter vedrørende tjenesteydelser, vareindkøb og bygge- og anlægsarbejder, som ordregiveren har tildelt et joint venture, der består af flere ordregivere, med henblik på udøvelse af de i dette direktiv omhandlede aktiviteter, og som den deltager i, bør også udelukkes. Det bør dog sikres, at denne udelukkelse ikke skaber konkurrenceforvridning til fordel for de virksomheder eller joint ventures, som er tilknyttet ordregiverne. Der bør fastsættes et passende regelsæt, især vedrørende grænser for, hvor stor en del af omsætningen virksomhederne må skaffe fra markedet, således at de, når denne grænse er nået, mister muligheden for at få tildelt kontrakter uden udbud, og vedrørende sammensætningen af joint ventures og stabiliteten i forbindelserne mellem disse joint ventures og de ordregivere, som de består af.

- (21) Forbindelserne mellem bestemmelserne om samarbejde mellem offentlige myndigheder og bestemmelserne om tildeling af kontrakter til tilknyttede virksomheder eller inden for rammerne af joint ventures bør også afklares.
- (22) Dette direktiv bør ikke gælde for kontrakter, der har til formål at muliggøre udførelse af en af de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 5-11, og ej heller for projektkonkurrencer, der afholdes med henblik på udøvelse af en sådan aktivitet, hvis den pågældende aktivitet i den medlemsstat, hvor den udøves, er undergivet almindelige konkurrencevilkår på markeder, hvortil adgangen er fri. Der bør derfor bevares en procedure, der kan anvendes på alle de i dette direktiv omhandlede sektorer, og som gør det muligt at tage hensyn til virkningerne af en nuværende eller fremtidig åbning for konkurrence. De berørte ordregivere bør gives retssikkerhed og tilbydes en passende beslutningsprocedure, der gør det muligt på kort tid at sikre en ensartet anvendelse af EU-retten på området.
- (23) Hvorvidt en sektor er undergivet almindelige konkurrencevilkår, bør bedømmes ud fra objektive kriterier, der tager hensyn til den pågældende sektors særlige kendetegn. Denne vurdering begrænses dog, fordi tidsfristerne er korte, og fordi den skal baseres på de oplysninger, der er tilgængelige for Kommissionen – enten fra allerede tilgængelige kilder eller fra oplysninger indhentet i forbindelse med anvendelsen i henhold til artikel 28 – som ikke kan suppleres af flere tidskrævende metoder, herunder offentlige høring af de berørte økonomiske aktører. Vurderingen af direkte eksponering for konkurrence, som kan gennemføres inden for rammerne af dette direktiv, berører derfor ikke den fuldstændige anvendelse af konkurrencelovgivningen.
- (24) Gennemførelse og anvendelse af relevant EU-lovgivning om åbning af en given sektor eller en del af denne vil blive betragtet som tilstrækkeligt grundlag for en formodning om fri adgang til det pågældende marked. Hvilken relevant lovgivning der er tale om, bør fremgå af et bilag, der kan ajourføres af Kommissionen. Dette bilag bør aktuelt henvise til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 2003/55/EF²⁷, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ophævelse af direktiv 2003/54/EF²⁸ og direktiv 94/22/EF.

²⁷ EUT L 211 af 14.8.2009, s. 94.

²⁸ EUT L 211 af 14.8.2009, s. 55.

- (25) Forskning og innovation, herunder økoinnovation og social innovation, er blandt hoveddrivkræfterne for fremtidens vækst og spiller en central rolle i Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Ordregivere skal strategisk udnytte offentlige indkøb til at anspre innovation bedst muligt. Indkøb af innovative varer og tjenesteydelser spiller en central rolle i indsatsen for at forbedre de offentlige tjenesters effektivitet og kvalitet og samtidig løse vigtige samfundsmæssige problemer. De bidrager til at opnå det bedste forhold mellem kvalitet og pris samt bredere økonomiske, miljømæssige og samfundsmæssige fordele gennem udvikling af nye idéer, som omsættes til innovative produkter og tjenesteydelser og dermed fremmer bæredygtig økonomisk vækst. Dette direktiv bør bidrage til at lette indkøb af innovation og hjælpe medlemsstaterne med at opfylde målene for Innovations-EU. Der bør derfor fastlægges en særlig udbudsprocedure, der sætter ordregivere i stand til at indgå et langsigtet innovationspartnerskab med henblik på at udvikle og efterfølgende købe nye, innovative varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, såfremt de kan leveres i overensstemmelse med aftalte niveauer for ydeevne og omkostninger. Partnerskabet skal struktureres, så det skaber det nødvendige "market pull" og incitament til at udvikle innovative løsninger uden at afskærme markedet.
- (26) På grund af de skadelige virkninger for konkurrencen bør udbud med forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse kun anvendes under særlige omstændigheder. Denne undtagelse bør begrænses til tilfælde, hvor offentliggørelse enten ikke er mulig på grund af force majeure i overensstemmelse med EU-Domstolens gældende retspraksis, eller hvor det fra begyndelsen er klart, at offentliggørelse ikke vil udløse mere konkurrence, ikke mindst fordi der objektivt set kun er én økonomisk aktør, der kan gennemføre kontrakten. Kun situationer med objektiv eksklusivitet kan begrunde anvendelsen af udbud med forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse, hvis eksklusiviteten ikke er skabt af ordregiveren selv med henblik på den fremtidige udbudsprocedure, og hvis der ikke er tilstrækkelige alternativer, hvis tilgængelighed bør vurderes nøje.
- (27) Elektroniske informations- og kommunikationsmidler kan forenkle offentliggørelsen af kontrakter betydeligt og øge indkøbsprocessernes effektivitet og gennemsigtighed. De bør som standard anvendes til kommunikation og informationsudveksling i udbudsprocedurer. Anvendelse af elektroniske midler er også tidsbesparende. Der bør derfor indføres bestemmelser om reduktion af minimumsfristerne, når der bruges elektroniske midler, dog under forudsætning af at disse er forenelige med de særlige bestemmelser for fremsendelsesmetoder, der er fastsat på EU-plan. Desuden gør elektroniske informations- og kommunikationsmidler, med egnede funktionaliteter, det muligt for ordregivende myndigheder at forhindre, opdage og afhjælpe fejl, som opstår under indkøbsprocedurerne.
- (28) På tværs af EU's markeder for offentlige indkøb er der en stærk tendens til efterspørgselsaggregering blandt offentlige indkøbere, så de opnår stordriftsfordele, herunder lavere priser og transaktionsomkostninger, og så forvaltningen af indkøb forbedres og gøres mere professionel. Dette kan opnås ved at koncentrere indkøb enten efter antal involverede ordregivere eller efter mængde og værdi over tid. Aggregeringen og centraliseringen af indkøb bør dog overvåges nøje for at undgå uforholdsmæssig stor koncentration af købekraft og underhåndsaftaler og for at bevare gennemsigtighed, konkurrence og små og mellemstore virksomheders mulighed for at få adgang til markedet.

- (29) Rammeaftaler kan være en effektiv indkøbsteknik i hele Europa. Konkurrencen bør dog styrkes ved at forbedre gennemsigtigheden af og adgangen til indkøb, der gennemføres ved hjælp af rammeaftaler. Bestemmelserne vedrørende sådanne aftaler bør derfor revideres, navnlig ved at fastlægge bestemmelser om miniudbud i forbindelse med tildeling af specifikke kontrakter baseret på aftalen og ved at begrænse rammeaftalernes varighed.
- (30) I lyset af de opnåede erfaringer bør reglerne vedrørende dynamiske indkøbssystemer justeres, så ordregivere får mulighed for fuldt ud at udnytte de muligheder, dette instrument tilvejebringer. Systemerne skal forenkles, herunder navnlig ved at gennemføre dem i form af en begrænset procedure, der eliminerer behovet for vejledende tilbud, der er blevet udpeget som en af de største byrder i forbindelse med disse systemer. Alle økonomiske aktører, der indgiver en anmodning om at deltage og opfylder udvælgelseskriterierne, skal derfor have mulighed for at deltage i udbudsprocedurer, der gennemføres via det dynamiske indkøbssystem. Denne indkøbsteknik gør det muligt for ordregiverne at råde over et særligt bredt udvalg af tilbud og således sikre optimal udnyttelse af de offentlige midler på grundlag af omfattende konkurrence.
- (31) Der udvikles desuden til stadighed nye elektroniske indkøbsteknikker, f.eks. elektroniske kataloger, som gør det muligt at øge konkurrencen og forbedre effektiviteten af de offentlige indkøb, navnlig med hensyn til tids- og omkostningsbesparelser. Der bør dog fastlægges visse regler for at sikre, at disse teknikker anvendes i overensstemmelse med bestemmelserne i dette direktiv og principperne om ligebehandling, ikkeforskelsbehandling og gennemsigtighed. Når en konkurrence fornyes under en rammeaftale, eller når et dynamisk indkøbssystem indføres, bør ordregivere have mulighed for at modtage tilbud vedrørende specifikke indkøb på grundlag af tidligere overførte elektroniske kataloger, hvis der gives tilstrækkelige garantier med hensyn til sporbarhed, ligebehandling og forudsigelighed. I overensstemmelse med reglerne om elektroniske kommunikationsmidler bør ordregivere undgå ubegrundede hindringer for økonomiske aktørers adgang til udbudsprocedurer, hvor tilbud skal indgives i form af elektroniske kataloger, og som sikrer overholdelse af de generelle principper om ikkeforskelsbehandling og ligebehandling.
- (32) Centrale indkøbsteknikker anvendes i stigende grad i de fleste medlemsstater. Indkøbscentraler har til opgave at forestå indkøb eller indgå offentlige kontrakter/rammeaftaler for andre ordregivende myndigheder eller ordregivere. På grund af de store mængder, der indkøbes, vil disse teknikker bidrage til at øge konkurrencen og forbedre de offentlige indkøb. Der bør derfor indføres en EU-definition af indkøbscentraler til brug for ordregivere, uden at dette forhindrer fortsættelsen af mindre institutionaliseret og systematisk fælles indkøb eller den fastlagte praksis med tjenesteydere, der udarbejder og forvalter udbudsprocedurer på vegne af en ordregiver og for dennes regning. Der bør også fastlægges regler for fordelingen af ansvaret for overholdelsen af forpligtelserne i henhold til dette direktiv, også med hensyn til klagemuligheder, mellem indkøbscentralen og ordregivere, der indkøber fra eller gennem indkøbscentralen. Såfremt sidstnævnte alene bærer ansvaret for gennemførelsen af udbudsprocedurerne, bør denne også være eneansvarlig og direkte ansvarlig for procedurerne lovlighed. Hvis en ordregiver gennemfører visse dele af proceduren, f.eks. fornyelse af en konkurrence under en rammeaftale eller

tildeling af individuelle kontrakter baseret på et dynamisk indkøbssystem, bør ordregiveren fortsat være ansvarlig for alle faser, denne gennemfører.

- (33) Elektroniske kommunikationsmidler er især velegnede til at støtte centrale indkøbsmetoder og -værktøjer, fordi de giver mulighed for genanvendelse og automatisk behandling af data og for at minimere informations- og transaktionsomkostningerne. Brugen af sådanne elektroniske kommunikationsmidler bør derfor i første omgang gøres obligatorisk for indkøbscentraler, samtidig med at praksis tilnærmes på tværs af EU's medlemsstater. Dette bør efterfølges af en generel forpligtelse til at bruge elektroniske kommunikationsmidler i forbindelse med alle udbudsprocedurer efter en overgangsperiode på to år.
- (34) Fælles tildeling af kontrakter, der foretages af ordregivere fra forskellige medlemsstater, er i øjeblikket genstand for specifikke retlige vanskeligheder, navnlig med hensyn til konflikter mellem de nationale regler. Selv om direktiv 2004/17/EF implicit tillader grænseoverskridende fælles indkøb, har forskellige nationale retlige systemer eksplicit eller implicit gjort det retligt usikkert eller umuligt at gennemføre grænseoverskridende fælles indkøb. Ordregivere fra forskellige medlemsstater kan have interesse i at samarbejde og tildele kontrakter i fællesskab for at opnå maksimal fordel af det indre markeds potentiale, hvad angår stordriftsfordele og risiko-/resultatdeling, ikke mindst i forbindelse med innovative projekter, der involverer større risiko end én ordregiver med rimelighed kan bære. Der bør derfor fastlægges nye regler for grænseoverskridende fælles indkøb, der fastsætter den gældende lovgivning, for at fremme samarbejdet mellem ordregivere på tværs af det indre marked. Desuden kan ordregivere fra forskellige medlemsstater etablere fælles retlige enheder i henhold til national ret eller EU-retten. Der bør fastsættes særlige regler for sådanne former for fælles indkøb.
- (35) Der er behov for, at de tekniske specifikationer, der udarbejdes af indkøbere, sikrer, at der skabes muligheder for konkurrence i forbindelse med offentlige indkøb. Derfor bør det være muligt at afgive tilbud, der afspejler mange forskellige tekniske løsningsmuligheder, så der skabes tilstrækkelig konkurrence. Tekniske specifikationer bør derfor udformes, så der undgås kunstig indsnævring af konkurrencen gennem krav, der begunstiger en bestemt økonomisk aktør, fordi de afspejler centrale kendetegn for de varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, som den pågældende økonomiske aktør normalt tilbyder. Udformning af de tekniske specifikationer med hensyn til funktionsdygtighed og funktionelle krav er generelt den bedste metode til at opfylde dette mål, som samtidig styrker innovation. Hvis der refereres til en europæisk standard – eller hvor en sådan ikke findes, til en national standard – skal ordregivere tage tilbud i betragtning, der er baseret på tilsvarende løsningsmuligheder, som opfylder ordregivernes behov, og som sikkerhedsmæssigt er tilsvarende. Det kan kræves, at tilbudsgiverne godtgør, at der er tale om en tilsvarende løsning, ved at fremlægge attest fra tredjemand. Enhver anden passende dokumentation, såsom teknisk dokumentation fra fabrikanten, bør dog også accepteres, når den økonomiske aktør ikke har adgang til sådanne attester eller prøvningsrapporter eller ikke har mulighed for at fremskaffe dem inden for de relevante tidsfrister.
- (36) Ordregivere, der ønsker at indkøbe bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser med specifikke miljømæssige, sociale eller andre egenskaber bør kunne henvise til særlige mærker, som f.eks. EF-miljømærket, (multi)nationale

miljømærker eller eventuelle andre miljømærker, hvis kravene til mærket vedrører kontraktens genstand, som f.eks. beskrivelsen af produktet og dets præsentation, herunder emballagekrav. Det er endvidere afgørende, at disse krav er udformet og vedtaget på grundlag af objektivt verificerbare kriterier gennem en proces, i hvilken interessenter, såsom regeringsorganer, forbrugere, fabrikanter, forhandlere og miljøorganisationer, kan deltage, og hvis mærket er tilgængeligt og til rådighed for alle interessenter.

- (37) For indkøb, der er bestemt til at blive anvendt af personer, uanset om det drejer sig om offentligheden eller ordregiverens personale, skal ordregiverne fastlægge tekniske specifikationer, som omfatter kriterier vedrørende adgangsmuligheder for handicappede eller design for samtlige brugere, medmindre der er tale om særlige omstændigheder.
- (38) For at gøre det lettere for små og mellemstore virksomheder at deltage i offentlige udbud bør der fastsættes udtrykkelige bestemmelser om, at kontrakter kan opdeles i delkontrakter, både homogene og heterogene. Hvis kontrakter opdeles i delkontrakter, kan ordregivere – f.eks. for at bevare konkurrencen eller sikre forsyningssikkerheden – begrænse det antal delkontrakter, en økonomisk aktør kan give tilbud på. De kan også begrænse det antal delkontrakter, der kan tildeles den samme tilbudsgiver.
- (39) For så vidt det er foreneligt med behovet for at opfylde målet om redelig handelspraksis og større fleksibilitet, bør direktiv [2004/18/EF] om offentlige indkøb finde anvendelse, hvad angår krav vedrørende økonomisk og finansiel formåen og dokumentation. Ordregivere vil derfor få mulighed for at anvende de udvælgelseskriterier, der er omhandlet i direktiv [2004/18/EF]. Hvis de gør det, vil de så have pligt til at anvende bestemmelserne vedrørende navnlig loftet for krav vedrørende minimumsomsætning og fabrikanterklæring.
- (40) Offentlige kontrakter bør ikke tildeles økonomiske aktører, der har deltaget i en kriminel organisation, eller som er blevet fundet skyldige i bestikkelse eller svig til skade for EU's økonomiske interesser eller i hvidvaskning af penge. Manglende betaling af skatter eller sociale bidrag bør også sanktioneres gennem obligatorisk udelukkelse på EU-plan. Da ordregivere, der ikke er ordregivende myndigheder, måske ikke har adgang til uomtvistelige beviser i sagen, er det hensigtsmæssigt at overlade det til disse ordregivere, om de vil anvende udelukkelseskriterierne i direktiv [2004/18/EF]. Pligten til at anvende artikel 55, stk. 1 og 2, i direktiv [2004/18] bør derfor begrænses til ordregivere, der er ordregivende myndigheder. Ordregivere bør endvidere kunne udelukke ansøgere eller tilbudsgivere, der har misligholdt deres miljømæssige eller sociale forpligtelser, herunder regler om adgang for handicappede eller andre former for alvorlige fejl i forbindelse med udøvelsen af deres erhverv, som f.eks. krænkelse af konkurrenceregler eller intellektuelle ejendomsrettigheder.
- (41) Hvis ordregivere har pligt til eller vælger at anvende ovennævnte eksklusionskriterier, bør de anvende direktiv [2004/18], der giver økonomiske aktører mulighed for at vedtage overensstemmelsesforanstaltninger, der har til formål at udbedre konsekvenserne af eventuelle lovovertrædelser eller fejl og effektivt forebygge gentagelser af sådanne handlinger.
- (42) Ordregivere kan kræve, at miljøledelsesforanstaltninger eller -systemer anvendes under gennemførelsen af en kontrakt. Miljøledelsessystemerne kan, uanset om de er

registreret i overensstemmelse med EU-instrumenterne, f.eks. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1221/2009 af 25. november 2009 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS)²⁹, vise, om den økonomiske aktør har teknisk formåen til at udføre kontrakten. En beskrivelse af de foranstaltninger, som den økonomiske aktør anvender for at sikre det samme miljøbeskyttelsesniveau, bør accepteres som alternativ dokumentation i stedet for de registrerede miljøledelsessystemer, når den økonomiske aktør ikke har adgang til sådanne miljøattester eller ikke har mulighed for at fremskaffe dem inden for de relevante tidsfrister.

- (43) Kontrakter bør tildeles på grundlag af objektive kriterier, der sikrer, at principperne om gennemsigtighed, ikkeforskelsbehandling og ligebehandling overholdes. Disse kriterier bør garantere, at tilbud vurderes på reelle konkurrencevilkår, også når ordregivere kræver bygge- og anlægsarbejder, varer og tjenesteydelser af høj kvalitet, der fuldt ud opfylder deres behov. Det betyder, at ordregivere bør kunne anvende tildelingskriterier, som f.eks. "det økonomisk mest fordelagtige tilbud" eller "de laveste omkostninger", såfremt de i sidstnævnte tilfælde kan fastsætte passende kvalitetsstandarder ved brug af tekniske specifikationer eller vilkår for udførelse af en kontrakt.
- (44) Når ordregiverne vælger at tildele en kontrakt til den, der har givet det økonomisk mest fordelagtige tilbud, skal de fastlægge tildelingskriterierne ud fra det grundlag, de vil benytte til at vurdere tilbuddene for at udpege det tilbud, der sikrer det bedste forhold mellem kvalitet og pris. Disse kriterier fastsættes ud fra kontraktgenstanden, idet de skal gøre det muligt at vurdere de enkelte tilbuds resultatniveau i forhold til kontraktgenstanden som defineret i de tekniske specifikationer og at måle forholdet mellem kvalitet og pris for hvert tilbud. De valgte tildelingskriterier bør desuden ikke give ordregiveren ubegrænset valgfrihed, og de bør sikre mulighed for effektiv konkurrence og være ledsaget af krav, der muliggør en effektiv kontrol med oplysningerne fra tilbudsgiverne.
- (45) Det er afgørende, at potentialet ved offentlige indkøb udnyttes fuldt ud, for at opfylde målene i Europa 2020-strategien for bæredygtig vækst. Som følge af de betydelige forskelle mellem de enkelte sektorer og markeder bør der dog ikke fastlægges generelle obligatoriske krav om miljømæssige, sociale og innovative indkøb. EU's lovgiver har allerede fastsat obligatoriske indkøbskrav med henblik på at opfylde specifikke mål inden for sektorerne for køretøjer til vejtransport (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/33/EF af 23. april 2009 om fremme af renere og mere energieffektive køretøjer til vejtransport³⁰) og kontorudstyr (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 106/2008 af 15. januar 2008 om et fællesskabsprogram for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr³¹). Desuden er der sket store fremskridt med hensyn til fastlæggelsen af fælles metoder til beregning af livscyklusomkostninger. Det forekommer derfor hensigtsmæssigt at fortsætte ad denne vej, så obligatoriske målsætninger og mål fastlægges i sektorspecifik lovgivning i overensstemmelse med de særlige politikker og forhold, der gør sig gældende i den enkelte sektor, og udviklingen og anvendelsen af en europæisk tilgang til

²⁹ EUT L 342 af 22.12.2009, s. 1.

³⁰ EUT L 120 af 15.5.2009, s. 5.

³¹ EUT L 39 af 13.2.2008, s. 1.

livscyklusomkostninger som en yderligere understøtning af anvendelsen af offentlige indkøb til støtte for bæredygtig vækst fremmes.

- (46) Disse sektorspecifikke foranstaltninger skal suppleres af en tilpasning af direktiverne om offentlige indkøb, som giver ordregiverne beføjelser til at forfølge målsætningerne i Europa 2020-strategien i deres indkøbsstrategier. Det bør derfor præciseres, at ordregivere kan bruge en tilgang baseret på livscyklusomkostninger til at udpege det økonomisk mest fordelagtige tilbud og de laveste omkostninger, forudsat at den anvendte metode er fastlagt på en objektiv og ikke-diskriminerende måde og er tilgængelig for alle interessenter. Begrebet livscyklusomkostninger omfatter alle omkostninger i livscyklussen for bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, dvs. både deres interne omkostninger (som f.eks. omkostninger i forbindelse med udvikling, produktion, brug, vedligeholdelse og bortskaffelse) og deres eksterne omkostninger, såfremt de kan kapitaliseres og overvåges. Der bør udvikles fælles metoder på EU-plan til beregning af livscyklusomkostninger for bestemte kategorier af varer eller tjenesteydelser. Når en sådan metode er udviklet, bør dens brug være obligatorisk.
- (47) I tekniske specifikationer og tildelingskriterier bør ordregivere endvidere kunne henvise til en specifik fremstillingsproces, en specifik form for levering af tjenesteydelser eller en specifik proces i en fase i et produkts eller en tjenesteydelses livscyklus, forudsat at de har tilknytning til kontraktens genstand. For bedre at integrere sociale hensyn ved offentlige indkøb, kunne ordregiverne også have lov til i tildelingskriterierne for det økonomisk mest fordelagtige tilbud at lade indgå karakteristika vedrørende arbejdsforholdene for de personer, der indgår direkte i den pågældende fremstillings eller leveringsproces. Disse karakteristika må kun vedrøre beskyttelsen af det i fremstillingsprocessen involverede personales sundhed eller fremme af social integration af ugunstigt stillede personer eller personer i udsatte grupper, som indgår i det personale, der har fået til opgave at udføre kontrakten, herunder adgang for handicappede. Tildelingskriterier, som indeholder sådanne karakteristika bør under alle omstændigheder begrænses til de karakteristika, der har umiddelbar betydning for personalet i arbejdsmiljøet. De bør anvendes i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/71/EF af 16. december 1996 om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser³² og på en måde, der hverken direkte eller indirekte diskriminerer økonomiske operatører fra andre medlemsstater eller tredjelande, der er parter i denne aftale eller i frihandelsaftaler, som EU er part i.
- (48) For tjenesteydelseskontrakter og kontrakter, der involverer projektering af bygge- og anlægsarbejder, bør ordregivere også kunne anvende organisationens kvalitet og erfaringen hos det personale, der er udpeget til at gennemføre kontrakten, som et tildelingskriterium, da dette kan påvirke kvaliteten af kontraktudførelsen og dermed den økonomiske værdi af tilbuddet.
- (49) Tilbud, der forekommer at være unormalt lave i forhold til bygge- og anlægsarbejderne, varerne eller tjenesteydelserne, kan være baseret på teknisk, økonomisk eller juridisk uforsvarlige antagelser eller fremgangsmåder. For at forhindre eventuelle ulemper under udførelsen af kontrakten bør ordregivere forpligtes

³² EFT L 18 af 21.1.1997, s.1.

til at anmode om en forklaring af den tilbudte pris, hvis et tilbud er væsentligt lavere end andre tilbudsgiveres tilbud. Hvis tilbudsgiveren ikke kan give en tilstrækkelig forklaring, bør ordregiveren kunne forkaste tilbuddet. Forkastelse bør være obligatorisk, hvis ordregiveren har fastslået, at den unormalt lave pris skyldes manglende overensstemmelse med EU-lovgivning på social-, arbejdsmarkeds- eller miljøområdet eller af internationale arbejdsstandarder.

- (50) Vilkårene for udførelse af en kontrakt er i overensstemmelse med dette direktiv, hvis de hverken direkte eller indirekte er diskriminerende, hvis de vedrører kontraktens genstand, og hvis de er anført i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsdokumenterne. Vilkårene kan navnlig have til formål at fremme efteruddannelse på arbejdspladsen, skaffe beskæftigelse til personer med særlige integrationsproblemer, bekæmpe arbejdsløshed eller beskytte miljø eller dyrevelfærd. Som eksempler kan bl.a. nævnes krav om – ved udførelsen af kontrakten – at ansætte langtidsløse eller iværksætte uddannelsesinitiativer for ledige eller for unge, at overholde substansen i de grundlæggende konventioner fra Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO), hvis de ikke er gennemført i national ret samt til at ansætte flere handicappede, end den nationale lovgivning kræver.
- (51) De love, administrative bestemmelser og kollektive overenskomster, der gælder i de enkelte medlemsstater eller i EU på området for arbejdsforhold og sikkerhed på arbejdspladsen, finder anvendelse ved udførelsen af en kontrakt, hvis sådanne bestemmelser og deres anvendelse er i overensstemmelse med EU-retten. I tilfælde af grænseoverskridelse, hvor en medlemsstats arbejdstagere leverer tjenesteydelser i en anden medlemsstat for at udføre en kontrakt, indeholder Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/71/EF af 16. december 1996 om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser³³ de mindstekrav, der skal opfyldes i værtslandet over for de udstationerede arbejdstagere. Hvis den nationale lovgivning indeholder bestemmelser herom, kan tilsidesættelse af sådanne forpligtelser betragtes som en alvorlig fejl fra den pågældende økonomiske aktørs side, som kan medføre, at denne udelukkes fra udbudsproceduren.
- (52) Rådets forordning (EØF, Euratom) nr. 1182/71 af 3. juni 1971 om fastlæggelse af regler for tidsfrister, datoer og tidspunkter³⁴ finder anvendelse på beregningen af fristerne i dette direktiv.
- (53) De betingelser, hvorunder ændringer af en kontrakt under udførelsen kræver en ny udbudsprocedure, skal fastlægges under hensyntagen til EU-Domstolens relevante retspraksis. Der kræves en ny udbudsprocedure ved væsentlige ændringer af den oprindelige kontrakt, navnlig omfanget og indholdet af parternes gensidige rettigheder og forpligtelser, herunder fordelingen af intellektuelle ejendomsrettigheder. Sådanne ændringer tilkendegiver parternes hensigt om at genforhandle grundlæggende vilkår eller betingelser i kontrakten. Dette gælder navnlig, hvis de ændrede betingelser ville have påvirket resultatet af proceduren, hvis de havde været en del af den oprindelige procedure.

³³ EFT L 18 af 21.1.1997, s. 1.

³⁴ EFT L 124 af 8.6.1971, s. 1.

- (54) Ordregivere kan blive berørt af eksterne omstændigheder, som de ikke kunne forudse, da de tildelte kontrakten. I det tilfælde er en vis grad af fleksibilitet nødvendig for at tilpasse kontrakten til disse omstændigheder uden en ny udbudsprocedure. Ved uforudsete omstændigheder forstås omstændigheder, der ikke kunne forudses trods ordregiverens rimeligt omhyggelige udarbejdelse af den oprindelige kontrakt under hensyntagen til dennes tilgængelige midler, det specifikke projekts art og karakteristika, god praksis på området og behovet for at sikre et passende forhold mellem ressourceanvendelse ved udformning af kontrakten og dens forventede værdi. Dette gælder dog ikke i tilfælde, hvor en ændring resulterer i en ændring af indkøbets karakter som helhed, f.eks. ved at erstatte de indkøbte bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser med noget helt andet eller ved grundlæggende at ændre indkøbstypen, idet der i en sådan situation kan antages en hypotetisk påvirkning af resultatet.
- (55) I overensstemmelse med principperne om ligebehandling og gennemsigtighed bør den valgte tilbudsgiver ikke erstattes med en anden økonomisk aktør uden fornyelse af konkurrencen. Den valgte tilbudsgiver, som udfører kontrakten, kan dog gennemgå visse strukturændringer under udførelsen af kontrakten, f.eks. intern omorganisering, fusion, opkøb eller insolvens. Sådanne strukturændringer bør ikke automatisk nødvendiggøre nye udbudsprocedurer for alle kontrakter, den pågældende virksomhed udfører.
- (56) Ordregivere bør i de enkelte kontrakter selv have mulighed for at fastlægge bestemmelser om ændringer i form af revisionsklausuler, men sådanne klausuler bør ikke give dem ubegrænsede beføjelser. Dette direktiv bør derfor fastlægge, i hvilket omfang ændringer kan være omfattet af den oprindelige kontrakt.
- (57) Evalueringen har vist, at medlemsstater ikke nødvendigvis overvåger gennemførelsen af og funktionsmåden for reglerne for offentlige indkøb på en ensartet og systematisk måde. Dette har negative følger for den korrekte gennemførelse af bestemmelserne, der følger af disse direktiver, og det er en betydelig kilde til omkostninger og usikkerhed. Flere medlemsstater har udpeget et centralt nationalt organ, som håndterer spørgsmål vedrørende offentlige indkøb, men de funktioner, som disse organer varetager, varierer betydeligt fra medlemsstat til medlemsstat. Klarere, mere konsekvente og officielle overvågnings- og kontrolmekanismer ville udbrede kendskabet til funktionsmåden for indkøbsregler, styrke retssikkerheden for virksomheder og ordregivere og sikre lige vilkår. Sådanne mekanismer kan fungere som redskaber for registrering og tidlig løsning af problemer, især med hensyn til projekter, der samfinansieres af EU, og identifikation af strukturelle mangler. Der er navnlig et stærkt behov for at koordinere disse mekanismer for at sikre konsekvent anvendelse, kontrol og overvågning af politikkerne for offentlige indkøb samt systematisk vurdering af resultaterne af politikkerne for offentlige indkøb på tværs af EU's medlemsstater.
- (58) Medlemsstaterne bør udpege en national myndighed, som skal bære ansvaret for at overvåge, gennemføre og kontrollere offentlige indkøb. Et sådant centralt organ bør have adgang til førstehåndsoplysninger og rettidige oplysninger, navnlig med hensyn til forskellige problemer vedrørende gennemførelsen af lovgivningen om offentlige indkøb. Det bør kunne give omgående tilbagemelding om politikken funktionsmåde og de potentielle svagheder i den nationale lovgivning og praksis og derved bidrage til hurtig identifikation af løsninger. Med henblik på effektivt at bekæmpe korrupsion af

svig, bør dette centrale organ og offentligheden i almindelighed også have mulighed for at kontrollere ordlyden i de indgåede kontrakter. Kontrakter for store beløb bør derfor fremsendes til tilsynsorganet, og interesserede personer bør have adgang til dokumenterne, hvis dette ikke går ud over legitime offentlige eller private interesser.

- (59) Ikke alle ordregivere har den interne ekspertise til at håndtere økonomisk eller teknisk komplekse kontrakter. På den baggrund kan passende kompetent støtte være et effektivt supplement ved overvågning og kontrol af aktiviteter. Dette mål kan på den ene side opnås ved hjælp af videndelingsværktøjer (videncentre), som tilbyder teknisk assistance til ordregivere. På den anden side bør virksomheder, ikke mindst små og mellemstore virksomheder, få gavn af administrativ assistance, navnlig når de deltager i grænseoverskridende udbudsprocedurer.
- (60) Der findes allerede sådanne overvågnings-, tilsyns- og støttestrukturer og -mekanismer på nationalt plan, som naturligvis kan bruges til at sikre overvågning, gennemførelse og kontrol af offentlige indkøb og til at yde den krævede støtte til ordregivere og økonomiske aktører.
- (61) Effektivt samarbejde er nødvendigt for at sikre konsekvent rådgivning og praksis i hver medlemsstat og på tværs af EU. Organer, der udpeges til at overvåge, gennemføre, kontrollere og levere teknisk assistance, bør kunne dele oplysninger og samarbejde. I samme forbindelse bør den nationale myndighed, der udpeges af hver medlemsstat, fungere som det foretrukne kontaktpunkt i samarbejdet med Kommissionens tjenestegrene med henblik på at indsamle data, udveksle oplysninger og overvåge gennemførelsen af EU's lovgivning om offentlige indkøb.
- (62) For at sikre tilpasning til hurtige tekniske, økonomiske og lovgivningsmæssige fremskridt bør beføjelsen til at vedtage retsakter i henhold til artikel 290 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde delegeres til Kommissionen med hensyn til en række ikkevæsentlige elementer i dette direktiv. I medfør af behovet for at overholde internationale aftaler bør Kommissionen have beføjelse til at ændre de tekniske procedurer for beregningen af tærskelværdier og til regelmæssigt at revidere selve tærskelværdierne. Referencer til CPV--nomenklaturen kan ændres lovgivningsmæssigt på EU-plan, og disse ændringer skal afspejles i direktivets tekst. De tekniske detaljer og karakteristika for udstyr til elektronisk modtagelse bør ajourføres i forhold til den teknologiske udvikling og de administrative behov. Kommissionen skal også have beføjelser til at gøre visse tekniske standarder for elektronisk kommunikation obligatoriske med henblik på at sikre interoperabilitet mellem tekniske formater, processer og meddelelser under udbudsprocedurer, som gennemføres ved hjælp af elektroniske kommunikationsmidler, under hensyntagen til den teknologiske udvikling og de administrative behov. Kommissionen bør også have beføjelser til at tilpasse det obligatoriske indhold i de oplysninger, der skal angives i bekendtgørelser, med henblik på at afspejle administrative behov og lovgivningsændringer på både nationalt plan og EU-plan. Listen over EU's retsakter, som fastsætter fælles metoder til beregning af livscyklusomkostninger, jf. artikel 77, stk. 3, listen over internationale arbejdsmarkeds- og miljøkonventioner, jf. artikel 70 og 79, og listen over EU-retsakter, jf. artikel 27, stk. 3, hvis gennemførelse forudsætter fri adgang til et givent marked, samt bilag II, jf. artikel 4, stk. 4, som anfører en liste over retsakter, der skal tages i betragtning, når eksistensen af særlige eller eksklusive rettigheder vurderes, bør hurtigt tilpasses, så de omfatter de foranstaltninger, der vedtages for hver sektor. For at opfylde dette behov bør Kommissionen have beføjelser til at ajourføre listerne.

- (63) Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau. Kommissionen bør i forbindelse med forberedelsen og udarbejdelsen af delegerede retsakter sørge for samtidig, rettidig og hensigtsmæssig fremsendelse af relevante dokumenter til Europa-Parlamentet og Rådet.
- (64) For at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af dette direktiv, hvad angår proceduren for fremsendelse og offentliggørelse af data, jf. bilag IX, procedurene for udformning og overførsel af udbudsbekendtgørelser, standardformularerne for offentliggørelse af udbudsbekendtgørelser, standarder for processer og meddelelsesoverførsel samt den fælles skabelon, der skal anvendes af tilsynsorganer ved udformning af gennemførelsesrapporten og den statistiske rapport, bør gennemførelsesbeføjelserne overdrages til Kommissionen. Disse beføjelser skal udøves i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser³⁵. Rådgivningsproceduren bør anvendes til vedtagelse af gennemførelsesretsakter, der ikke har finansiel indvirkning eller indvirkning på arten og omfanget af forpligtelser, der følger af dette direktiv. Disse retsakter har derimod alene et administrativt formål og fremmer anvendelsen af de regler, der fastsættes ved dette direktiv. Om en bestemt aktivitet er direkte eksponeret for konkurrence på markeder med fri adgang, bør desuden afgøres under betingelser, der sikrer ensartede betingelser for gennemførelsen af denne bestemmelse. Gennemførelsesbeføjelser bør derfor overdrages til Kommissionen, også hvad angår de nærmere bestemmelser vedrørende gennemførelsen af den procedure, der er omhandlet i artikel 28, med henblik på at fastlægge, om artikel 27 og selve afgørelserne finder anvendelse. Disse beføjelser bør udøves i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser³⁶. Rådgivningsproceduren bør anvendes til vedtagelse af disse gennemførelsesretsakter.
- (65) Målet for dette direktiv, nemlig samordning af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser for visse procedurer for offentlige indkøb, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor bedre gennemføres på EU-plan; EU kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går direktivet ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.
- (66) Direktiv 2004/17/EF bør derfor ophæves.
- (67) I overensstemmelse med medlemsstaternes og Kommissionens fælles politiske erklæring om forklarende dokumenter af [dato] har medlemsstaterne forpligtet sig til i berettigede tilfælde at lade meddelelsen af deres gennemførelsesbestemmelser ledsage af et eller flere dokumenter, som forklarer forholdet mellem komponenterne i et direktiv og de tilsvarende dele af de nationale gennemførelsesinstrumenter. Hvad

³⁵ EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13.

³⁶ EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13.

angår dette direktiv, finder lovgiveren, at overførsel af sådanne dokumenter er berettiget —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

AFSNIT I: Anvendelsesområde, definitioner og generelle principper

KAPITEL I Genstand og definitioner

Artikel 1: Indhold og anvendelsesområde

Artikel 2: Definitioner

Artikel 3: Blandede indkøb og indkøb, der dækker flere aktiviteter

KAPITEL II: Personkreds: definition af ordregivere og aktiviteter

AFDELING 1: ORDREGIVERE

Artikel 4: Ordregivere

AFDELING 2: AKTIVITETER

Artikel 5: Gas og varme

Artikel 6: Elektricitet

Artikel 7: Vand

Artikel 8: Transporttjenester

Artikel 9: Havne og lufthavne

Artikel 10: Posttjenester

Artikel 11: Udvinning af olie og gas og efterforskning efter eller udvinning af kul og andet fast brændsel

KAPITEL III: Materielt anvendelsesområde

AFDELING 1: TÆRSKELVÆRDIER

Artikel 12: Tærskelværdier

Artikel 13: Metoder til beregning af indkøbs værdi

Artikel 14: Justering af tærskelværdierne

AFDELING 2: KONTRAKTER OG PROJEKTKONKURRENCER, DER IKKE ER OMFATTET AF DIREKTIVET

Underafdeling 1: Bestemmelser, der gælder for alle ordregivere, og særlige bestemmelser for vand- og energisektorerne

Artikel 15: Kontrakter, der indgås med henblik på videresalg eller udlejning til tredjemand

Artikel 16: Kontrakter og projektkonkurrencer, der indgås eller tilrettelægges i andet øjemed end udøvelse af en af de omhandlede aktiviteter eller med henblik på udøvelse af en sådan virksomhed i et tredjeland

Artikel 17: Forsvar og sikkerhed

Artikel 18: Kontrakter og projektkonkurrencer, der indgås eller tilrettelægges i henhold til internationale regler

Artikel 19: Særlige undtagelser for tjenesteydelseskontrakter

Artikel 20: Kontrakter om køb af vand og om levering af energi eller brændsel til energiproduktion, der indgås af visse ordregivere

Underafdeling 2: Særlige forbindelser (kontrollerede enheder, samarbejde, tilknyttede virksomheder og joint ventures)

Artikel 21: Forbindelser mellem offentlige myndigheder

Artikel 22: Kontrakter, der tildeles en tilknyttet virksomhed

Artikel 23: Kontrakter, der tildeles et joint venture eller en ordregiver, der deltager i et joint venture

Artikel 24: Meddelelse af oplysninger

Underafdeling 3: Specifikke situationer

Artikel 25: Tjenesteydelser vedrørende forskning og udvikling

Artikel 26: Kontrakter, der er underlagt en særlig ordning

Underafdeling 4: Aktiviteter, der er undergivet almindelige konkurrencevilkår, og procedureregler for disse

Artikel 27: Aktiviteter, der er undergivet almindelige konkurrencevilkår

Artikel 28: Procedure for at fastlægge, om artikel 27 finder anvendelse

KAPITEL IV: Generelle principper

Artikel 29: Indkøbsprincipper

Artikel 30: Økonomiske aktører

Artikel 31: Reserverede kontrakter

Artikel 32: Fortrolighed

Artikel 33: Regler for kommunikation

Artikel 34: Generel forpligtelse til at bruge elektroniske kommunikationsmidler

Artikel 35: Nomenklaturer

Artikel 36: Interessekonflikter

Artikel 37: Ulovlige aktiviteter

AFSNIT II: BESTEMMELSER OM KONTRAKTER

KAPITEL I: Procedurer

Artikel 38: Betingelser vedrørende WTO-aftalen om offentlige indkøb (GPA) og andre internationale aftaler

Artikel 39: Valg af udbudsprocedurer

Artikel 40: Offentlige udbud

Artikel 41: Begrænsede udbud

Artikel 42: Udbud med forhandling med forudgående udbudsbekendtgørelse

Artikel 43: Innovationspartnerskab

Artikel 44: Udbud med forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse

KAPITEL II: Teknikker og instrumenter til samlet og elektronisk indkøb

Artikel 45: Rammeaftaler

Artikel 46: Dynamiske indkøbssystemer

Artikel 47: Elektroniske auktioner

Artikel 48: Elektroniske kataloger

Artikel 49: Centrale indkøbsaktiviteter og indkøbscentraler

Artikel 50: Hjelpeaktiviteter i forbindelse med indkøb

Artikel 51: Lejlighedsvis fælles indkøb

Artikel 52: Fælles indkøb mellem ordregivere fra forskellige medlemsstater

KAPITEL III: Udbudsprocedurens afvikling

AFDELING 1 FORBEREDELSE

Artikel 53: Indledende markedshøringer

Artikel 54: Tekniske specifikationer

Artikel 55: Mærker

Artikel 56: Prøvningsrapporter, certificering og anden dokumentation

Artikel 57: Meddelelse af tekniske specifikationer

Artikel 58: Alternative tilbud

Artikel 59: Opdeling af kontrakter i delkontrakter

Artikel 60: Fastsættelse af frister

AFDELING 2: OFFENTLIGGØRELSE OG GENNEMSIGTIGHED

Artikel 61: Vejledende periodiske bekendtgørelser

Artikel 62: Bekendtgørelser om anvendelse af en kvalifikationsordning

Artikel 63: Udbudsbekendtgørelser

Artikel 64: Bekendtgørelser om indgåede kontrakter

Artikel 65: Udarbejdelse og offentliggørelse af bekendtgørelser

Artikel 66: Offentliggørelse på nationalt plan

Artikel 67: Elektronisk adgang til udbudsdokumenter

Artikel 68: Opfordringer til at afgive tilbud, til at forhandle eller til at bekræfte interesse

Artikel 69: Underretning til deltagere i kvalifikationsordninger, ansøgere og tilbudsgivere

AFDELING 3: UDVÆLGELSE AF DELTAGERE OG TILDELING AF KONTRAKTER

Artikel 70: Generelle principper

Underafdeling 1: Kvalifikation og kvalitativ udvælgelse

Artikel 71: Kvalifikationsordninger

Artikel 72: Kriterier for kvalitativ udvælgelse

Artikel 73: Tillid til andre enheders kapacitet

Artikel 74: Anvendelse af udelukkelses- og udvælgelseskriterier i henhold til [direktiv 2004/18]

Artikel 75: Kvalitetssikringsstandarder og miljøledelsesstandarder

Underafdeling 2: Kontrakttildeling

Artikel 76: Kriterier for tildeling af kontrakter

Artikel 77: Livscyklus og livscyklusomkostninger

Artikel 78: Hindringer for tildeling

Artikel 79: Unormalt lave tilbud

Kapitel IV: Udførelse af kontrakt

Artikel 80: Betingelser vedrørende kontraktens udførelse

Artikel 81: Underentreprise

Artikel 82: Ændring af kontrakter i deres løbetid

Artikel 83: Ophævelse af kontrakter

AFSNIT III: SÆRLIGE INDKØBSORDNINGER

KAPITEL I: Sociale og andre specifikke tjenesteydelser

Artikel 84: Tildeling af kontrakter vedrørende sociale tjenesteydelser og andre specifikke tjenesteydelser

Artikel 85: Offentliggørelse af bekendtgørelser

Artikel 86: Principper for tildeling af kontrakter

KAPITEL II: Regler for projektkonkurrencer om tjenesteydelser

Artikel 87: Generelle bestemmelser

Artikel 88: Omfang

Artikel 89: Bekendtgørelser

Artikel 90: Regler for projektkonkurrencer, udvælgelse af deltagere og bedømmelseskomitéen

Artikel 91: Bedømmelseskomitéens afgørelser

AFSNIT IV: FORVALTNING

Artikel 92: Håndhævelse

Artikel 93: Offentligt tilsyn

Artikel 94: Individuelle rapporter om procedurer for tildeling af kontrakter

Artikel 95: National rapportering

Artikel 96: Assistance til ordregivere og virksomheder

Artikel 97: Administrativt samarbejde

AFSNIT V: DELEGEREDE BEFØJELSER, GENNEMFØRELSESBESTEMMELSER OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 98: Udøvelse af de delegerede beføjelser

Artikel 99: Hasteprocedure

Artikel 100: Udvalgsprocedure

Artikel 101: Gennemførelse i national lovgivning

Artikel 102: Ophævede retsakter

Artikel 103: Revision

Artikel 104: Ikrafttræden

Artikel 105: Adressater

BILAG

BILAG I: Aktiviteter omhandlet i artikel 2, stk. 8, litra a)

BILAG II: EU-lovgivning, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2

BILAG III: EU-lovgivning, der er omhandlet i artikel 27, stk. 3

BILAG IV: Krav til anordninger til elektronisk modtagelse af tilbud, ansøgninger om deltagelse eller kvalifikation eller af planer og projekter i forbindelse med konkurrencer

BILAG V: Internationale aftaler, der er omhandlet i artikel 38

BILAG VI del A: Oplysninger, der skal angives i vejledende periodiske bekendtgørelser (som omhandlet i artikel 61)

BILAG VI del B: Oplysninger, der skal angives i bekendtgørelser om offentliggørelse i en køberprofil af en vejledende periodisk bekendtgørelse, som ikke benyttes til indkaldelse af bud (som omhandlet i artikel 61, stk. 1)

BILAG VII: Oplysninger, der skal angives i udbudsbetingelser for elektroniske auktioner (artikel 47, stk. 4)

BILAG VIII: Definition af tekniske specifikationer

BILAG IX: Karakteristika vedrørende offentliggørelse

BILAG X: Oplysninger, der skal angives i bekendtgørelser om kvalifikationsordninger (som omhandlet i artikel 39, stk. 2, litra b), og artikel 62)

BILAG XI: Oplysninger, der skal angives i udbudsbekendtgørelser (som omhandlet i artikel 63)

BILAG XII: Oplysninger, der skal angives i bekendtgørelser om indgåede kontrakter (som omhandlet i artikel 64)

BILAG XIII: Indhold af opfordringer til at afgive tilbud, til at forhandle eller til at bekræfte interesse i henhold til artikel 68

BILAG XIV: Arbejdsmarkeds- og miljøkonventioner omhandlet i artikel 70 og 79

BILAG XV: EU-lovgivning, der er omhandlet i artikel 77, stk. 3

BILAG XVI: Oplysninger, der skal angives i meddelelser om ændring af en kontrakt i dens løbetid (som omhandlet i artikel 82, stk. 6)

BILAG XVII: Tjenesteydelser omhandlet i artikel 84

BILAG XVIII: Oplysninger, der skal angives i bekendtgørelser vedrørende kontrakter om sociale tjenesteydelser og andre specifikke tjenesteydelser (som omhandlet i artikel 85)

BILAG XIX: Oplysninger, der skal angives i bekendtgørelser om projektkonkurrencer (som omhandlet i artikel 89, stk. 1)

BILAG XX: Oplysninger, der skal angives i bekendtgørelser om resultatet af en projektkonkurrence (som omhandlet i artikel 89, stk. 1)

BILAG XXI: Sammenligningstabel

AFSNIT I

DEFINITIONER, ANVENDELSESOMRÅDE OG GENERELLE PRINCIPPER

KAPITEL I

Genstand og definitioner

Artikel 1

Genstand og anvendelsesområde

1. Ved dette direktiv fastsættes regler for procedurer for indkøb, der gennemføres af ordregivere som defineret i artikel 4, med hensyn til kontrakter og projektkonkurrencer, hvis værdi anslås ikke at være lavere end de tærskelværdier, der er defineret i artikel 12.
2. Indkøb som defineret i dette direktiv er indkøb eller andre former for anskaffelse af bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, der foretages af en eller flere ordregivere hos økonomiske aktører, som er udvalgt af disse ordregivere, såfremt de pågældende bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser er beregnet til gennemførelse af en af de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 5-11.

En helhed af bygge- og anlægsarbejder, varer og/eller tjenesteydelser udgør, selv om de indkøbes via forskellige kontrakter, ét samlet indkøb som defineret i dette direktiv, hvis kontrakterne er en del af ét samlet projekt.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv anvendes følgende definitioner:

1. "Ordregivende myndigheder" omfatter staten, lokale myndigheder, offentligretlige organer eller sammenslutninger bestående af en eller flere af disse myndigheder eller et eller flere sådanne offentligretlige organer.
2. "Regionale myndigheder" omfatter alle myndigheder i de administrative enheder, der hører under NUTS 1 og 2 som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1059/2003³⁷.
3. "Lokale myndigheder" omfatter alle myndigheder i de administrative enheder, der hører under NUTS 3 og mindre administrative enheder som omhandlet i forordning (EF) nr. 1059/2003.
4. Ved et "offentligretligt organ" forstås et organ, der har alle de følgende egenskaber:

³⁷ EUT L 154 af 21.6.2003, s. 1.

- a) Det er oprettet specielt med henblik på at imødekomme almenhedens behov, dog ikke behov af industriel eller kommerciel karakter. Med henblik herpå har et organ, der udøver sin virksomhed på normale markedsvilkår, som har til formål at skabe indtjening, og som selv bærer de tab, der er forbundet med virksomhedsudøvelsen, ikke til formål at imødekomme almenhedens behov, som ikke er af industriel eller kommerciel karakter.
 - b) der har status som juridisk person
 - c) hvis drift enten for størstedelens vedkommende finansieres af staten, regionale eller lokale myndigheder eller andre offentligretlige organer, eller hvis drift er underlagt disses kontrol, eller hvortil staten, regionale eller lokale myndigheder eller andre offentligretlige organer udpeger mere end halvdelen af medlemmerne i administrations-, ledelses- eller tilsynsorganet.
5. En "offentlig virksomhed" er enhver virksomhed, som de ordregivende myndigheder direkte eller indirekte kan have bestemmende indflydelse på som følge af ejerforhold, kapitalindskud eller de for virksomheden gældende regler.
6. "Særlige eller eksklusive rettigheder" er rettigheder, som følger af en tilladelse, der er meddelt af en kompetent myndighed i den pågældende medlemsstat i henhold til en lov eller administrativ bestemmelse, og som tager sigte på at forbeholde en eller flere virksomheder at udøve en af de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 5-11, og dermed i væsentlig grad påvirker andre virksomheders muligheder for at udføre den pågældende aktivitet.
7. "Vareindkøbs-, bygge- og anlægs- og tjenesteydelseskontrakter" er gensidigt bebyrdende aftaler, der indgås skriftligt mellem en eller flere ordregivere som omhandlet i artikel 4, stk. 3, og en eller flere økonomiske aktører, og som vedrører udførelsen af arbejde eller levering af varer eller tjenesteydelser, der er omfattet af dette direktiv.
8. "Bygge- og anlægskontrakter" er kontrakter med et af følgende formål:
- a) udførelse eller både projektering og udførelse af arbejder vedrørende en eller flere aktiviteter som omhandlet i bilag I
 - b) udførelse eller både projektering og udførelse af bygge- og anlægsarbejde
 - c) udførelse ved et hvilket som helst middel af et bygge- og anlægsarbejde, der svarer til behov angivet af ordregiveren, der har bestemmende indflydelse på typen eller projekteringen af bygge- og anlægsarbejdet.
9. "Bygge- og anlægsarbejde" er resultatet af et sæt bygge- og anlægsaktiviteter bestemt til i sig selv at udfylde en økonomisk eller teknisk funktion.
10. "Vareindkøbskontrakter" er kontrakter, som vedrører køb, leasing eller leje med eller uden forkøbsret af varer.

En vareindkøbskontrakt kan accessorisk omfatte monterings- og installationsarbejde.

11. "Tjenesteydelseskontrakter" er kontrakter, som vedrører tjenesteydelser bortset fra tjenesteydelser nævnt i stk. 8.
12. "Økonomisk aktør" er enhver fysisk eller juridisk person eller en ordregiver samt enhver sammenslutning af sådanne personer og/eller enheder, som tilbyder henholdsvis udførelse af bygge- og anlægsarbejde og/eller bygge- og anlægsarbejder eller levering af varer eller tjenesteydelser på markedet.
13. "Tilbudsgiver" er en økonomisk aktør, som har afgivet et tilbud.
14. "Ansøger" er en økonomisk aktør, der har anmodet om en opfordring til at deltage i et begrænset udbud, et udbud med forhandling eller et innovationspartnerskab.
15. "Udbudsdokumenter" er alle dokumenter, som ordregiveren udformer eller henviser til for at beskrive eller fastlægge elementerne i indkøbet eller udbudsproceduren, herunder udbudsbekendtgørelse, forhåndsmeddelelse eller bekendtgørelse om anvendelse af en kvalifikationsordning, der benyttes til indkaldelse af bud, tekniske specifikationer, foreslåede kontraktbetingelser, formater for dokumenter, der fremlægges af ansøgere og tilbudsgivere, oplysninger om alment gældende forpligtelser og evt. supplerende dokumenter.
16. "Centrale indkøbsaktiviteter" er aktiviteter, der permanent gennemføres i en af følgende former:
 - a) anskaffelse af varer og/eller tjenesteydelser for ordregivere
 - b) tildeling af kontrakter eller indgåelse af rammeaftaler om bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser for ordregivere.
17. "Hjælpeaktiviteter i forbindelse med indkøb" er aktiviteter, der har til formål at støtte indkøbsaktiviteter, navnlig i følgende former:
 - a) teknisk infrastruktur, der sætter ordregivere i stand til at tildele offentlige kontrakter eller indgå rammeaftaler om bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser
 - b) rådgivning om gennemførelse eller projektering af udbudsprocedurer
 - c) forberedelse og forvaltning af udbudsprocedurer på vegne af ordregiveren og for dennes regning.
18. "Indkøbscentral" er en ordregivende myndighed i henhold til artikel 2, stk. 2, eller en ordregivende myndighed i henhold til nr. 1 i artikel 2 i direktiv 2004/18/EF, der leverer centrale indkøbsaktiviteter og muligvis hjælpeaktiviteter i forbindelse med indkøb.
19. "Indkøbstjenesteyder" er et offentligt eller privat organ, der tilbyder hjælpeaktiviteter i forbindelse med indkøb på markedet.
20. Ved "skriftlig(t)" forstås ethvert udtryk bestående af en helhed af ord eller tal, som kan læses, reproduceres og derefter videresendes, herunder oplysninger, der overføres og lagres elektronisk.

21. Ved "elektronisk middel" forstås elektronisk databehandlingsudstyr (herunder digital kompression) og datalagringsudstyr, og hvor data sendes, rutes og modtages via tråd, radio, optiske midler eller andre elektromagnetiske midler.
22. "Livscyklus" omfatter alle fortløbende og/eller sammenhængende faser, herunder produktion, transport, anvendelse og vedligeholdelse, i løbet af levetiden for varer eller tjenesteydelser eller under leveringen af en tjenesteydelse, fra anskaffelse af råvarer eller udvinding af ressourcer til bortskaffelse, rydning og afslutning.
23. Ved "projektkonkurrencer" forstås procedurer, hvorved ordregiveren, navnlig inden for fysisk planlægning, byplanlægning, arkitekt- og ingeniørarbejde eller databehandling, kan forskaffe sig et planlægnings- eller projekteringsarbejde, der udvælges af en bedømmelseskomité efter udskrivning af en konkurrence med eller uden præmieuddeling.

Artikel 3

Blandede indkøb og indkøb, der dækker flere aktiviteter

1. Kontrakter, hvis genstand er to eller flere typer indkøb (bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller varer), tildeles i overensstemmelse med de bestemmelser, der gælder for den type af indkøb, der kendetegner den primære genstand for den pågældende kontrakt.

I tilfælde af blandede kontrakter, der består af tjenesteydelser som defineret i afsnit III, kapitel I, og andre tjenesteydelser eller af tjenesteydelser og varer, fastsættes hovedgenstanden ved at sammenligne værdierne af de pågældende tjenesteydelser eller varer.

I tilfælde af blandede kontrakter, der indeholder elementer af bygge- og anlægs-, vareindkøbs- og tjenesteydelseskontrakt og af koncessioner, tildeles den del af kontrakten, som er en kontrakt omhandlet i dette direktiv, i overensstemmelse med bestemmelserne heri.

Hvis de forskellige dele af den pågældende kontrakt objektivt er uadskillige, afgøres anvendelsen af dette direktiv ud fra, hvad der er hovedgenstanden for den pågældende kontrakt

2. En kontrakt, der indgås med henblik på udøvelse af flere aktiviteter, er underlagt reglerne for den aktivitet, der udgør kontraktens hovedgenstand.

Valget mellem at indgå en enkelt kontrakt og at indgå flere særskilte kontrakter må dog ikke foretages med det formål at udelukke kontrakten fra dette direktiv eller i givet fald direktiv [2004/18/EF].

3. Hvis en af de aktiviteter, kontrakten omfatter, er underlagt dette direktiv, og den anden er underlagt det ovenfor nævnte direktiv [2004/18/EF], og hvis det ikke er muligt objektivt at afgøre, hvilken aktivitet der udgør kontraktens hovedgenstand, tildeles kontrakten efter direktiv [2004/18/EF].
4. Hvis en af de aktiviteter, kontrakten omfatter, er underlagt dette direktiv, og den anden hverken er underlagt dette direktiv eller direktiv [2004/18] eller Europa-

Parlamentets og Rådets direktiv 2009/81/EF³⁸, og hvis det ikke er muligt objektivt at afgøre, hvilken aktivitet der udgør kontraktens hovedgenstand, tildeles kontrakten i overensstemmelse med nærværende direktiv.

KAPITEL II

Personkreds: definition af ordregivere og aktiviteter

AFDELING 1

ORDREGIVERE

Artikel 4

Ordregivere

1. Bestemmende indflydelse som defineret i artikel 2, stk. 5, antages at foreligge, når de ordregivende myndigheder direkte eller indirekte i relation til en virksomhed:
 - a) besidder majoriteten af virksomhedens tegnede kapital
 - b) råder over flertallet af de stemmer, som er knyttet til de kapitalandele, som virksomheden har udstedt
 - c) kan udpege mere end halvdelen af medlemmerne i virksomhedens administrations-, ledelses- eller tilsynsorgan.

2. Rettigheder, der er givet gennem en procedure, hvor der er sikret tilstrækkelig offentlighed, og hvor overdragelsen af disse rettigheder var baseret på objektive kriterier, udgør ikke "særlige eller eksklusive rettigheder" som defineret i artikel 2, stk. 6.

Dette omfatter:

 - a) udbudsprocedurer med forudgående udbudsbekendtgørelse i overensstemmelse med direktiv [2004/18/EF], [direktiv ... (koncessioner)] eller dette direktiv
 - b) procedurer i overensstemmelse med anden EU-lovgivning angivet i bilag II, som sikrer tilstrækkelig forudgående gennemsigtighed ved tildeling af tilladelser på grundlag af objektive kriterier.

3. Dette direktiv gælder for ordregivere:
 - a) der er ordregivende myndigheder eller offentlige virksomheder, og som udøver en af de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 5-11.
 - b) der ikke er ordregivende myndigheder eller offentlige virksomheder, og som bl.a. udøver en eller flere af de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 5-11, og

³⁸ EUT L 217 af 20.8.2009, s. 76.

som råder over særlige eller eksklusive rettigheder, der er meddelt af en kompetent myndighed i en medlemsstat.

4. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 98 vedrørende ændring af listen over EU-retsakter anført i bilag II, når sådanne ændringer er nødvendige efter vedtagelse af ny lovgivning eller ophævelse eller ændring af sådan lovgivning.

AFDELING 2

AKTIVITETER

Artikel 5

Gas og varme

1. For så vidt angår gas og varme, gælder dette direktiv for følgende aktiviteter:
 - a) tilrådighedsstillelse eller drift af faste net til betjening af offentligheden i forbindelse med produktion, transport eller distribution af gas eller varme
 - b) forsyning af disse net med gas eller varme.
2. Når en ordregiver, som ikke er en ordregivende myndighed, forsyner net, som skal betjene offentligheden, med gas eller varme, betragtes dette ikke som en aktivitet som omhandlet i stk. 1, når alle disse betingelser opfyldt:
 - a) den pågældende ordregivers produktion af gas eller varme er et uundgåeligt resultat af udøvelsen af en anden aktivitet end dem, der er omhandlet i stk. 1 eller i artikel 6-8
 - b) forsyningen af det offentlige net kun tager sigte på en rationel udnyttelse af denne produktion og svarer til højst 20 % af ordregiverens omsætning beregnet som et gennemsnit over de sidste tre år, heri medregnet det løbende år.

Artikel 6

Elektricitet

1. For så vidt angår elektricitet, gælder dette direktiv for følgende aktiviteter:
 - a) tilrådighedsstillelse eller drift af faste net til betjening af offentligheden i forbindelse med produktion, transport eller distribution af elektricitet
 - b) forsyning af disse net med elektricitet.

I dette direktiv omfatter elektricitetsforsyning produktion og engrossalg af elektricitet.

2. Når en ordregiver, som ikke er en ordregivende myndighed, forsyner net, som skal betjene offentligheden, med elektricitet, betragtes dette ikke som en aktivitet som omhandlet i stk. 1, når alle disse betingelser opfyldt:

- a) den pågældende ordregivers produktion af elektricitet finder sted, fordi forbruget heraf er nødvendigt for udøvelsen af en anden aktivitet end dem, der er omhandlet i stk. 1 eller i artikel 5, 7 og 8
- b) forsyningen af det offentlige net kun afhænger af ordregiverens eget forbrug og ikke har oversteget 30 % af dennes samlede energiproduktion beregnet som et gennemsnit over de sidste tre år, heri medregnet det løbende år.

Artikel 7 *Vand*

1. Dette direktiv gælder for følgende aktiviteter:
 - a) tilrådighedsstillelse eller drift af faste net til betjening af offentligheden i forbindelse med produktion, transport eller distribution af drikkevand
 - b) forsyning af disse net med drikkevand.
2. Dette direktiv gælder også for kontrakter eller projektkonkurrencer, der indgås eller afholdes af ordregivere, som udøver en af de aktiviteter, der er omhandlet i stk. 1, og som vedrører en af følgende aktiviteter:
 - a) vandbygningsprojekter, kunstvanding eller dræning, forudsat at den mængde vand, der er bestemt til drikkevandsforsyning, udgør mere end 20 % af den samlede mængde vand, der stilles til rådighed ved hjælp af de nævnte projekter eller kunstvandings- og dræningsanlæg
 - b) bortledning eller rensning af spildevand.
3. Når en ordregiver, som ikke er en ordregivende myndighed, forsyner net, som skal betjene offentligheden, med drikkevand, betragtes dette ikke som en aktivitet som omhandlet i stk. 1, når alle disse betingelser opfyldt:
 - a) den pågældende ordregivers produktion af drikkevand finder sted, fordi forbruget heraf er nødvendigt for udøvelsen af en anden aktivitet end dem, der er omhandlet i artikel 5-8
 - b) forsyningen af det offentlige net kun afhænger af ordregiverens eget forbrug og ikke har oversteget 30 % af dennes samlede produktion af drikkevand beregnet som et gennemsnit over de sidste tre år, heri medregnet det løbende år.

Artikel 8 *Transporttjenester*

Dette direktiv gælder for tilrådighedsstillelse eller drift af net til betjening af offentligheden inden for transport med jernbane, automatiske systemer, sporvogn, trolleybus, bus eller kabel.

For transportydelse anses et net for at bestå, hvis driften foregår på betingelser, f.eks. vedrørende ruter, kapacitet og betjeningshyppighed, der er fastsat af en kompetent myndighed i en medlemsstat.

*Artikel 9
Havne og lufthavne*

Dette direktiv gælder også for udnyttelse af et geografisk område med henblik på tilrådighedsstillelse af lufthavne, søhavne eller havne ved indre vandveje eller andre transportterminaler for transportvirksomheder, der opererer til vands eller i luften.

*Artikel 10
Posttjenester*

1. Dette direktiv gælder for aktiviteter i forbindelse med tilrådighedsstillelse af:
 - a) posttjenester
 - b) andre tjenester end posttjenester, hvis disse tjenester leveres af en enhed, der også leverer posttjenester som defineret i stk. 2, litra b), og når betingelserne i artikel 27, stk. 1, ikke er opfyldt med hensyn til de tjenester, der falder ind under stk. 2, litra b).
2. I forbindelse med dette direktiv og uden at det berører direktiv 97/67/EF forstås ved:
 - a) "postforsendelse": adresseret forsendelse i den endelige form, den har på indleveringstidspunktet, uanset vægt. Ud over brevforsendelser omfatter sådanne forsendelser bl.a. bøger, kataloger, aviser og tidsskrifter samt postpakker indeholdende varer med eller uden kommerciel værdi, uanset vægt
 - b) "posttjenester": tjenester, der består i indsamling, sortering, transport og omdeling af postforsendelser. Dette omfatter både tjenester, som hører under, og som ikke hører under den befordringspligt, der er fastsat ved direktiv 97/67/EF
 - c) "andre tjenester end posttjenester": tjenester på følgende områder:
 - i) forvaltning af kurérservice (både før og efter forsendelsen, herunder forvaltning af "mail room"-tjenester)
 - ii) værdiforøgende tillægstjenester, der har forbindelse med og som udelukkende udføres med elektroniske hjælpemidler (herunder sikret fremsendelse af kodede dokumenter ad elektronisk vej, adressestyring og fremsendelse af rekommanderet elektronisk post)
 - iii) tjenester vedrørende postforsendelser, som ikke er omfattet af litra a), såsom uadresserede reklameforsendelser
 - iv) finanstjenester som defineret i CPV-referencenumrene 66100000-1 til 66720000-3 og i artikel 19, litra c), herunder især postanvisninger og girer
 - v) filatelitjenester

- vi) logistiske tjenester (tjenester, der kombinerer fysisk omdeling og/eller oplagring med funktioner, der ikke omfatter posttjenester).

Artikel 11

Udvinding af olie og gas og efterforskning efter eller udvinding af kul og andet fast brændsel

Dette direktiv gælder også for udnyttelse af et geografisk område med henblik på:

- a) udvinding af olie eller gas
- b) efterforskning efter eller udvinding af kul eller andet fast brændsel.

Kapitel III: Materielt anvendelsesområde

AFDELING 1 TÆRSKELVÆRDIER

Artikel 12

Tærskelværdier

Medmindre de er udelukket i henhold til udelukkelseerne i artikel 15-20 eller i henhold til artikel 27 vedrørende udøvelsen af den pågældende aktivitet i den berørte medlemsstat, finder dette direktiv anvendelse på indkøb, hvis anslåede værdi uden moms svarer til mindst følgende tærskelværdier:

- a) 400 000 EUR for vareindkøbskontrakter, tjenesteydelseskontrakter og projektkonkurrencer
- b) 5 000 000 EUR for bygge- og anlægskontrakter
- c) 1 000 000 EUR for kontrakter vedrørende sociale tjenesteydelser og andre specifikke tjenesteydelser anført i bilag XVII.

Artikel 13

Metoder til beregning af indkøbs værdi

1. Den anslåede værdi af et indkøb beregnes på grundlag af det samlede beløb, der efter ordregiverens skøn skal betales, eksklusive moms, herunder enhver form for optioner og eventuelle forlængelser af kontrakten.

Hvis ordregiveren forudser præmier eller betalinger til ansøgere eller tilbudsgivere, tager den hensyn hertil ved beregning af kontraktens anslåede værdi.

2. Metoden til beregning af et indkøbs anslåede værdi må ikke vælges med det formål at udelukke indkøbet fra dette direktivs anvendelsesområde. Et samlet indkøb må derfor ikke opdeles med henblik på at udelukke det fra dette direktivs anvendelsesområde, medmindre det er objektivt begrundet.

3. Den anslåede værdi skal være gældende på tidspunktet for afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen eller, såfremt der ikke kræves en sådan bekendtgørelse, på det tidspunkt, hvor ordregiveren indleder udbudsproceduren ved navnlig at definere de grundlæggende karakteristika for det planlagte indkøb.
4. Den værdi, der skal tages hensyn til i forbindelse med rammeaftaler og dynamiske indkøbssystemer, er den højeste anslåede værdi uden moms af samtlige kontrakter, der forventes tildelt i hele aftalens eller systemets løbetid.
5. Den værdi, der skal tages hensyn til i forbindelse med innovationspartnerskaber, er den højeste anslåede værdi uden moms af de forsknings- og udviklingsaktiviteter, der forventes at finde sted i alle faser af det pågældende partnerskab, og af alle varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, der forventes udviklet eller indkøbt ved partnerskabets ophør.
6. Med henblik på anvendelse af artikel 12 medtager ordregiverne i bygge- og anlægskontraktens anslåede værdi værdien af arbejdet samt af alle varer og tjenesteydelser, som ordregiverne stiller til rådighed for entreprenøren, såfremt de er nødvendige for udførelsen af arbejderne.
7. Når et påtænkt bygge- og anlægsarbejde eller et påtænkt indkøb af tjenesteydelser kan opdeles på en række delkontrakter, der indgås samtidig, skal den anslåede værdi af alle disse delkontrakter tilsammen lægges til grund.

Når den samlede værdi af delkontrakterne er lig med eller overstiger tærsklen i artikel 12, finder direktivet anvendelse på indgåelsen af hver enkelt delkontrakt.

8. Når et forslag om køb af lignende varer kan medføre, at der tildeles kontrakter samtidig i form af separate delkontrakter, tages der hensyn til den samlede anslåede værdi af alle delkontrakterne ved anvendelsen af artikel 12.

Når den samlede værdi af delkontrakterne er lig med eller overstiger tærsklen i artikel 12, finder direktivet anvendelse på indgåelsen af hver enkelt delkontrakt.

9. Ordregivere kan tildele kontrakter for individuelle delkontrakter uden at anvende de procedurer, der er omhandlet i dette direktiv, såfremt den anslåede værdi uden moms er under 80 000 EUR for varer eller tjenesteydelser eller 1 mio. EUR for bygge- og anlægsarbejder. Den samlede værdi af delkontrakter, der tildeles uden for dette direktiv, må dog ikke overstige 20 % af den samlede værdi af alle delkontrakter, som det påtænkte bygge- og anlægsarbejde, det påtænkte indkøb af lignende varer eller det påtænkte indkøb af tjenesteydelser er blevet opdelt i.
10. For vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakter, der indgås med regelmæssige mellemrum, eller som skal fornyes inden for et bestemt tidsrum, beregnes kontraktens anslåede værdi på grundlag af:
 - a) enten den samlede faktiske værdi af lignende successive kontrakter, der er indgået i løbet af de foregående 12 måneder eller det foregående regnskabsår, så vidt muligt korrigeret for at tage hensyn til forventede ændringer i mængde eller værdi i løbet af de 12 måneder, der følger efter indgåelsen af den oprindelige kontrakt

- b) eller den samlede anslåede værdi af de successive kontrakter, der indgås i løbet af de 12 måneder, der følger efter den første levering, eller i løbet af kontraktperioden, hvis denne er over 12 måneder.
11. For så vidt angår indkøbskontrakter vedrørende leasing eller leje med eller uden forkøbsret af varer, er beregningsgrundlaget for kontraktens anslåede værdi:
- a) for tidsbegrænsede kontrakter, hvis de løber i 12 måneder eller derunder, den samlede anslåede værdi for hele kontraktens løbetid eller, hvis løbetiden overstiger 12 måneder, den samlede værdi, inklusive den anslåede restværdi
 - b) den månedlige værdi, multipliceret med 48, for så vidt angår tidsubegrænsede kontrakter eller kontrakter, hvis løbetid ikke kan fastsættes nærmere.
12. Ved beregningen af den anslåede værdi af tjenesteydelseskontrakter skal der tages hensyn til følgende:
- a) forsikringstjenesteydelser: den præmie, der skal betales, og andre former for vederlag
 - b) banktjenesteydelser og andre finansielle tjenesteydelser: honorarer, provisioner og renter samt andre former for vederlag
 - c) kontrakter vedrørende projektering: honorarer, provision samt andre former for vederlag.
13. For så vidt angår tjenesteydelseskontrakter, hvori der ikke er fastsat en samlet pris, er beregningsgrundlaget for kontrakternes anslåede værdi:
- a) for tidsbegrænsede kontrakter, hvis de løber i 48 måneder eller derunder: den anslåede samlede værdi for hele løbetiden
 - b) for tidsubegrænsede kontrakter eller kontrakter, hvis løbetid er over 48 måneder: den månedlige værdi multipliceret med 48.

*Artikel 14
Justering af tærskelværdierne*

1. Hvert andet år fra den 30. juni 2014 kontrollerer Kommissionen, at de tærskelværdier, der er fastsat i artikel 12, litra a) og b), svarer til de tærskelværdier, der er fastsat i WTO-aftalen om offentlige indkøb, og justerer dem efter behov.

I overensstemmelse med den beregningsmetode, der er anført i WTO-aftalen, beregner Kommissionen disse tærskelværdier på grundlag af euroens gennemsnitlige dagskurs udtrykt i særlige trækningsrettigheder (SDR) i de 24 måneder, der slutter den sidste dag i den august måned, der går umiddelbart forud for justeringen med virkning fra den 1. januar. Tærskelværdier, der justeres således, afrundes om nødvendigt ned til nærmeste tusinde euro for at sikre overholdelsen af de tærskelværdier, der er fastsat i WTO-aftalen, og som er udtrykt i SDR.

2. For medlemsstater, der ikke deltager i Den Monetære Union, fastsætter Kommissionen hvert andet år fra den 1. januar 2014 modværdierne i den nationale valuta af de tærskelværdier, der er fastsat i artikel 12, litra a) og b), og justeret i henhold til denne artikels stk. 1.

For medlemsstater, der ikke deltager i Den Monetære Union, fastsætter Kommissionen samtidig modværdierne i den nationale valuta af de tærskelværdier, der er fastsat i artikel 12, litra c).

I overensstemmelse med den beregningsmetode, der er anført i WTO-aftalen, beregner Kommissionen disse tærskelværdier på grundlag af disse valutaers gennemsnitlige dagskurs svarende til de gældende tærskelværdier i euro i de 24 måneder, der slutter den sidste dag i den august måned, der går umiddelbart forud for justeringen med virkning fra den 1. januar.

3. De justerede tærskelværdier, der er omhandlet i stk. 1, og modværdien af tærskelværdierne i national valuta, offentliggøres af Kommissionen i *Den Europæiske Unions Tidende* i begyndelsen af den november måned, der følger efter deres justering.
4. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 98 om tilpasning af den metode, der er omhandlet i stk. 1, andet afsnit, til ændringer i den metode, der er fastsat i WTO-aftalen, for justering af tærskelværdierne i artikel 12, litra a) og b), og for fastlæggelse af tærskelværdierne i de nationale valutaer for medlemsstater, der ikke deltager i Den Monetære Union, jf. denne artikels stk. 2.

Den tillægges også beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 98 om justering af tærskelværdierne i artikel 12, litra a) og b), når det er nødvendigt.

5. Hvis justering af tærskelværdierne, jf. artikel 12, litra a) og b), er nødvendig, og tidsmæssige begrænsninger forhindrer anvendelsen af proceduren, jf. artikel 98, og særligt hastende tilfælde kræver det, finder proceduren i artikel 99 anvendelse for delegerede retsakter, der er vedtaget i henhold til stk. 4, andet afsnit, i denne artikel.

AFDELING 2

KONTRAKTER OG PROJEKTKONKURRENCER, DER IKKE ER OMFATTET AF DIREKTIVET

Underafdeling 1

Undtagelser, der gælder for alle ordregivere, og særlige undtagelser for vand- og energisektorerne

Artikel 15

Kontrakter, der indgås med henblik på videresalg eller udlejning til tredjemand

1. Dette direktiv gælder ikke for kontrakter, der indgås med henblik på videresalg eller udlejning til tredjemand, hvis ordregiveren ikke har særlige eller eksklusive

rettigheder til at sælge eller udleje kontraktens genstand, og andre virksomheder frit kan sælge eller udleje den på de samme betingelser som ordregiveren.

2. Efter anmodning fra Kommissionen eller det nationale tilsynsorgan meddeler ordregiverne alle de kategorier af varer og aktiviteter, som de anser for undtaget i henhold til stk. 1. Kommissionen kan regelmæssigt i *Den Europæiske Unions Tidende* offentliggøre orienterende oversigter over de kategorier af varer og aktiviteter, som den anser for undtaget. I denne forbindelse tager Kommissionen hensyn til følsomme forretningsmæssige oplysninger, som ordregiverne måtte påberåbe sig ved fremsendelsen af oplysningerne.

Artikel 16

Kontrakter og projektkonkurrencer, der indgås eller tilrettelægges i andet øjemed end udøvelse af en af de omhandlede aktiviteter eller med henblik på udøvelse af en sådan virksomhed i et tredjeland

1. Dette direktiv gælder ikke for kontrakter, som ordregivere indgår i andet øjemed end udøvelse af de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 5-11, eller med henblik på udøvelse af sådan virksomhed i et tredjeland under omstændigheder, som ikke indebærer fysisk udnyttelse af et net eller geografisk område inden for EU, og det gælder ikke for projektkonkurrencer, der tilrettelægges i sådanne øjemed.
2. Efter anmodning fra Kommissionen eller det nationale tilsynsorgan meddeler ordregiverne alle de aktiviteter, som de anser for undtaget i henhold til stk. 1. Kommissionen kan regelmæssigt i *Den Europæiske Unions Tidende* offentliggøre orienterende oversigter over de kategorier af aktiviteter, som den anser for undtaget. I denne forbindelse tager Kommissionen hensyn til følsomme forretningsmæssige oplysninger, som ordregiverne måtte påberåbe sig ved fremsendelsen af oplysningerne.

Artikel 17

Forsvar og sikkerhed

1. For så vidt angår kontrakter og projektkonkurrencer, der indgås og tilrettelægges på forsvars- og sikkerhedsområdet, gælder dette direktiv ikke for:
 - a) kontrakter, der er underlagt direktiv 2009/81/EF
 - b) kontrakter, som direktiv 2009/81/EF ikke finder anvendelse på, jf. nævnte direktivs artikel 8, 12 og 13.
2. Dette direktiv gælder ikke for kontrakter eller projektkonkurrencer, bortset fra dem, der er nævnt i stk. 1, for så vidt beskyttelsen af en medlemsstats væsentlige sikkerhedsinteresser ikke kan garanteres i en udbudsprocedure som omhandlet i artikel 39, stk. 1.

Artikel 18

Kontrakter og projektkonkurrencer, der indgås eller tilrettelægges i henhold til internationale regler

Dette direktiv gælder ikke for kontrakter eller projektkonkurrencer, som ordregiveren er forpligtet til at tildele eller tilrettelægge i overensstemmelse med andre udbudsregler end udbudsreglerne i dette direktiv som fastlagt ved en af følgende:

- a) en international aftale, der er indgået i overensstemmelse med traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, mellem en medlemsstat og et eller flere tredjelande om bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser med henblik på signatarstaternes fælles gennemførelse eller udnyttelse af et projekt
- b) en international aftale, der er indgået i forbindelse med troppestationering, når aftalen vedrører virksomheder i en medlemsstat eller i et tredjeland
- c) en international organisations særlige procedure
- d) udbudsregler fastlagt af en international organisation eller en international finansieringsinstitution for kontrakter eller projektkonkurrencer, der finansieres fuldt ud af denne organisation eller institution. Hvis kontrakter eller projektkonkurrencer i betydelig grad medfinansieres af en international organisation eller en international finansieringsinstitution, afgør parterne de gældende udbudsprocedurer, som skal være i overensstemmelse med traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Alle aftaler, der er omhandlet i litra a), første afsnit, meddeles Kommissionen, der kan høre Det Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler, der er nævnt i artikel 100.

Artikel 19

Særlige undtagelser for tjenesteydelseskontrakter

Dette direktiv finder ikke anvendelse på tjenesteydelseskontrakter vedrørende:

- a) erhvervelse eller leje – uanset finansieringsform – af jord, eksisterende bygninger eller anden fast ejendom eller vedrørende rettigheder hertil, dog er kontrakter i en hvilken som helst form om finansielle tjenesteydelser, der indgås samtidig med, før eller efter kontrakten om erhvervelse eller leje, underlagt dette direktiv
- b) voldgifts- og mæglingstjenesteydelser
- c) finansielle tjenesteydelser vedrørende emission, køb, salg og overførsel af værdipapirer eller andre finansielle instrumenter som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF³⁹ og operationer, der gennemføres med den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet
- d) arbejdsaftaler
- e) offentlig personbefordring med jernbane eller metro

³⁹ EUT L 145 af 30.4.2004, s. 1.

- f) sendetid, der tildeles radio- og tv-selskaber.

Sendetid som omhandlet i litra f), omfatter alle former for transmission og distribution, der foretages ved hjælp af enhver form for elektronisk net.

Artikel 20

Kontrakter om køb af vand og om levering af energi eller brændsel til energiproduktion, der indgås af visse ordregivere

Dette direktiv finder ikke anvendelse på:

- a) kontrakter om køb af vand, som indgås af ordregivere, der udøver en eller flere af de i artikel 7, stk. 1 omhandlede aktiviteter vedrørende drikkevand
- b) kontrakter, der indgås af ordregivere, som selv er aktive i energisektoren ved at udøve en af de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 5, stk. 1, artikel 6, stk. 1, eller artikel 11, vedrørende forsyning af:
 - i) energi
 - ii) brændsel til fremstilling af energi.

Underafdeling 2

Særlige forbindelser (kontrollerede organer, samarbejde, tilknyttede virksomheder og joint ventures)

Artikel 21

Forbindelser mellem offentlige myndigheder

1. En kontrakt, der tildeles af en ordregivende myndighed til en anden juridisk person, er ikke omfattet af dette direktiv, når følgende kumulative betingelser er opfyldt:
 - a) den ordregivende myndighed udøver en kontrol over den juridiske person svarende til den, myndigheden udøver over sine egne tjenestegrene
 - b) mindst 90 % af den juridiske persons aktiviteter udføres for den kontrollerende ordregivende myndighed eller andre juridiske personer, der kontrolleres af den pågældende ordregivende myndighed
 - c) der er ingen privat deltagelse i den kontrollerede juridiske person.

En ordregivende myndighed anses for at udøve kontrol over en juridisk person svarende til den, myndigheden udøver over sine egne tjenestegrene som defineret i stk. 1, litra a), når denne har bestemmende indflydelse på både strategiske målsætninger og væsentlige beslutninger, der træffes af den kontrollerede juridiske person.

2. Stk. 1 gælder også, når en kontrolleret enhed, som er en ordregivende myndighed, tildeler en kontrakt til sin kontrollerende enhed eller en anden juridisk person, der er

kontrolleret af den samme ordregivende myndighed, såfremt der ikke er privat deltagelse i den juridiske person, den offentlige kontrakt tildeles.

3. En ordregivende myndighed, som ikke udøver kontrol som defineret i stk. 1 over en juridisk person, kan dog tildele en kontrakt uden at anvende dette direktiv til en juridisk person, som denne kontrollerer sammen med andre ordregivende myndigheder, når følgende betingelser er opfyldt:
- a) de ordregivende myndigheder udøver sammen en kontrol over den juridiske person svarende til den, de udøver over deres egne tjenestegrene
 - b) mindst 90 % af den juridiske persons aktiviteter udføres for de kontrollerende ordregivende myndigheder eller andre juridiske personer, der kontrolleres af samme ordregivende myndigheder
 - c) der er ingen privat deltagelse i den kontrollerede juridiske person.

Med hensyn til litra a), anses ordregivende myndigheder for sammen at udøve kontrol over en juridisk person, når følgende kumulative betingelser er opfyldt:

- a) den kontrollerede juridiske persons beslutningstagende organer er sammensat af repræsentanter for alle deltagende ordregivende myndigheder
 - b) de ordregivende myndigheder kan sammen udøve bestemmende indflydelse over strategiske målsætninger og væsentlige beslutninger, der træffes af den kontrollerede juridiske person
 - c) den kontrollerede juridiske person forfølger ikke en interesse, der er forskellig fra opgaven for de offentlige myndigheder, som er tilsluttet den
 - d) den kontrollerede juridiske person opnår ikke gevinst bortset fra godtgørelse af faktiske omkostninger af de offentlige kontrakter med de ordregivende myndigheder.
4. En aftale indgået mellem to eller flere ordregivende myndigheder anses ikke for at være en "bygge- og anlægs-, vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakt" som defineret i artikel 2, stk. 7, i dette direktiv, når følgende kumulative betingelser er opfyldt:
- a) aftalen omhandler et ægte samarbejde mellem de deltagende ordregivende myndigheder med henblik på at udføre deres offentlige serviceopgaver i fællesskab og omfatter gensidige rettigheder og forpligtelser for parterne
 - b) aftalen er kun styret af hensyn til offentlige interesser
 - c) de deltagende ordregivende myndigheder udøver højst 10 % af de aktiviteter, der er relevante for aftalen, målt i omsætning på det åbne marked
 - d) aftalen omfatter ikke finansielle overførsler mellem de deltagende ordregivende myndigheder ud over de overførsler, der svarer til godtgørelse af de faktiske omkostninger til bygge- og anlægsarbejderne, tjenesteydelserne eller vareindkøbene

- e) der er ingen privat deltagelse i de involverede ordregivende myndigheder.
5. På tidspunktet for indgåelsen af kontrakten eller aftalen dokumenteres det, at der ikke forekommer privat deltagelse som omhandlet i stk. 1-4.

De undtagelser, der er omhandlet i denne artikel, gælder ikke fra det tidspunkt, hvor privat deltagelse finder sted. Ved privat deltagelse åbnes igangværende kontrakter for konkurrence gennem almindelige udbudsprocedurer.

Artikel 22

Kontrakter, der tildeles en tilknyttet virksomhed

1. I denne artikel forstås ved "tilknyttet virksomhed" en virksomhed, hvis årsregnskaber er konsolideret med ordregiverens årsregnskaber i overensstemmelse med kravene i Rådets syvende direktiv 83/349⁴⁰.
2. Når det drejer sig om virksomheder, der ikke er underlagt dette direktiv, forstås ved "tilknyttet virksomhed" en virksomhed, som:
 - a) ordregiveren direkte eller indirekte kan udøve bestemmende indflydelse på som omhandlet i artikel 2, stk. 5, og artikel 4, stk. 1, i dette direktiv, eller
 - b) kan udøve bestemmende indflydelse på ordregiveren, eller
 - c) sammen med ordregiveren er underkastet en anden virksomheds bestemmende indflydelse som følge af ejerforhold, kapitalindskud eller de for virksomheden gældende regler.
3. Uanset artikel 21 og på de betingelser, der fremgår af stk. 4, finder dette direktiv ikke anvendelse på kontrakter:
 - a) som en ordregiver indgår med en tilknyttet virksomhed, eller
 - b) der af et joint venture udelukkende bestående af flere ordregivere med henblik på udøvelse af de i artikel 5-11 omhandlede former for virksomhed indgås med en virksomhed, der er tilknyttet en af disse ordregivere.
4. Stk. 3 finder anvendelse på:
 - a) tjenesteydelseskontrakter, hvis mindst 80 % af den gennemsnitlige omsætning af tjenesteydelser, som den tilknyttede virksomhed har haft i løbet af de seneste tre år, hidrører fra leveringen af tjenesteydelser til de virksomheder, den er tilknyttet
 - b) vareindkøbskontrakter, hvis mindst 80 % af den gennemsnitlige omsætning af varer, som den tilknyttede virksomhed har haft i løbet af de seneste tre år, hidrører fra leveringen af varer til de virksomheder, den er tilknyttet

⁴⁰ EFT L 193 af 18.7.1983, s. 1. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/65/EF (EFT L 283 af 27.10.2001, s. 28).

- c) bygge- og anlægskontrakter, hvis mindst 80 % af den gennemsnitlige omsætning af bygge- og anlægsarbejder, som den tilknyttede virksomhed har haft i løbet af de seneste tre år, hidrører fra leveringen af bygge- og anlægsarbejder til de virksomheder, den er tilknyttet.
5. Når omsætningen, afhængig af hvornår den tilknyttede virksomhed blev etableret eller startede sin aktivitet, ikke er disponibel for de tre seneste regnskabsår, er det tilstrækkeligt, at denne virksomhed påviser sandsynligheden af, at den i stk. 4, litra a), b) eller c), nævnte omsætning kan realiseres, især i form af fremskrivning af aktiviteter.

Når de samme eller lignende tjenesteydelser, vareleverancer eller bygge- og anlægsarbejder udføres af mere end én virksomhed tilknyttet ordregiveren, beregnes ovennævnte procentsatser under hensyntagen til den samlede omsætning af henholdsvis tjenesteydelser, vareleverancer eller bygge- og anlægsarbejder i de tilknyttede virksomheder.

Artikel 23

Kontrakter, der tildeles et joint venture eller en ordregiver, der deltager i et joint venture

Uanset artikel 21 hvis joint venturet er oprettet for at udføre den pågældende aktivitet over en periode på mindst tre år, og hvis det i det instrument, der opretter joint venturet, er angivet, at de ordregivere, det udgøres af, vil være del af det i mindst den samme periode, finder dette direktiv ikke anvendelse på:

- a) et joint venture udelukkende bestående af flere ordregivere med henblik på udøvelse af de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 5-11, med en af de deltagende ordregivere, eller
- b) en ordregiver med et sådant joint venture, som den er en del af,

Artikel 24

Meddelelse af oplysninger

Efter anmodning fra Kommissionen eller det nationale tilsynsorgan meddeler ordregiverne følgende oplysninger med henblik på anvendelsen af artikel 22, stk. 2 og 3, og artikel 23:

- a) de involverede virksomheders eller joint ventures' navn
- b) de pågældende kontraktens art og værdi
- c) alle oplysninger, som Kommissionen eller det nationale tilsynsorgan finder nødvendige for at godtgøre, at forholdet mellem ordregiveren og den virksomhed eller det joint venture, som kontrakterne tildeles, opfylder kravene i artikel 22 eller 23.

Underafdeling 3

Specifikke situationer

Artikel 25
Tjenesteydelser vedrørende forskning og udvikling

1. Dette direktiv finder anvendelse på tjenesteydelseskontrakter om forskning og udvikling med CPV-referencenumre 73000000-2 til 73436000-7, bortset fra 73200000-4, 73210000-7 og 73220000-0, såfremt følgende to betingelser begge er opfyldt:
 - a) udbyttet udelukkende tilhører ordregiveren til brug for egen virksomhed
 - b) tjenesteydelsen i fuldt omfang betales af ordregiveren.

Dette direktiv finder ikke anvendelse på tjenesteydelseskontrakter om forskning og udvikling med CPV-referencenumre 73000000-2 til 73436000-7, bortset fra 73200000-4, 73210000-7 og 73220000-0, hvis en af betingelserne som nævnt i stk. 1, litra a) eller b), ikke er opfyldt.

2. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 98 om ændring af CPV-referencenumrene i stk. 1 for at afspejle ændringer af CPV-nomenklaturen, såfremt sådanne ændringer ikke medfører ændring af anvendelsesområdet for dette direktiv.

Artikel 26
Kontrakter, der er underlagt en særlig ordning

1. Med forbehold af artikel 27 sikrer Østrig og Tyskland i kraft af tilladelsesbetingelserne eller andre passende foranstaltninger, at ordregivere i de sektorer, der er nævnt i beslutning 2002/205/EF og 2004/73/EF:
 - a) overholder principperne om ikkeforskelsbehandling og iværksættelse af udbud ved tildeling af vareindkøbskontrakter, bygge- og anlægskontrakter og tjenesteydelseskontrakter, navnlig hvad angår de oplysninger om deres hensigter om indgåelse af kontrakter, som de stiller til de økonomiske aktørers rådighed
 - b) meddeler Kommissionen oplysninger om tildelingen af kontrakter på de betingelser, som denne fastlægger i overensstemmelse med beslutning 93/327/EØF⁴¹.
2. Med forbehold af artikel 27 sikrer Det Forenede Kongerige i kraft af tilladelsesbetingelserne eller andre passende foranstaltninger, at ordregivere i de sektorer, der er nævnt i beslutning 97/367/EF, anvender stk. 1, litra a) og b), ved tildeling af kontrakter med henblik på udøvelse af sådanne aktiviteter i Nordirland.
3. Stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på kontrakter, der tildeles med henblik på efterforskning efter olie eller gas.

⁴¹ Kommissionens beslutning af 13. maj 1993 om fastsættelse af de betingelser, hvorunder ordregivende myndigheder, der foretager udnyttelse af geografiske områder med henblik på efterforskning efter eller udvinding af olie, gas, kul eller andet fast brændsel, skal tilsende Kommissionen oplysninger vedrørende tildeling af kontrakter (EFT L 129 af 27.5.1993, s. 25).

Underafdeling 4

Aktiviteter, der er undergivet almindelige konkurrencevilkår, og procedureregler for disse

Artikel 27

Aktiviteter, der er undergivet almindelige konkurrencevilkår

1. Kontrakter, der indgås med henblik på at muliggøre udførelse af en af de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 5-11, er ikke underlagt dette direktiv, hvis medlemsstaten eller ordregiverne, der har indgivet anmodningen i henhold til artikel 28, kan påvise, at den pågældende aktivitet i den medlemsstat, hvor den udøves, er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår på markeder, hvortil adgangen er fri. Projektkonkurrencer, der afholdes med henblik på udøvelsen af en sådan aktivitet i det pågældende geografiske område, er heller ikke underlagt dette direktiv. En sådan umiddelbar konkurrencevurdering, som foretages på grundlag af de oplysninger, der er tilgængelige for Kommissionen, berører ikke anvendelsen af konkurrencelovgivningen.
2. For med henblik på anvendelsen af stk. 1 at afgøre, om en aktivitet er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår, anvendes kriterier, som er i overensstemmelse med konkurrencereglerne i traktaten. Disse kriterier kan omfatte de pågældende varers eller tjenesteydelsers særlige kendetegn, eventuelle alternative varer eller tjenesteydelser, prisvilkårene, og om der findes eller vil kunne findes mere end en leverandør af de pågældende varer eller tjenesteydelser.

Det geografiske referencemarked, ud fra hvilket eksponeringen for konkurrence vurderes, er det område, på hvilket virksomhederne deltager i udbud og efterspørgsel af varer og tjenesteydelser, hvor konkurrencevilkårene er tilstrækkeligt ensartede, og som kan skelnes fra de tilstødende områder, især fordi konkurrencevilkårene er mærkbart forskellige fra dem, der gælder på disse områder. Ved denne vurdering tages der især hensyn til de pågældende varers eller tjenesters beskaffenhed og karakteristika, hindringer for adgang, forbrugernes præferencer såvel som væsentlige forskelle i virksomhedernes markedsandele eller væsentlige prisforskelle mellem det pågældende område og de tilstødende områder.

3. Med henblik på anvendelsen af stk. 1 betragtes adgangen til et marked som fri, hvis medlemsstaten har gennemført og anvender den EU-lovgivning, der er anført i bilag III.

Når der ikke foreligger en formodning om fri adgang til et bestemt marked på grundlag af første afsnit, skal det påvises, at der retligt og faktisk er fri adgang til det pågældende marked.

Artikel 28

Procedure for at fastlægge, om artikel 27 finder anvendelse

1. Hvis en medlemsstat eller en ordregiver, hvis lovgivningen i den berørte medlemsstat tillader det, finder, at en aktivitet ud fra de kriterier, der er fastsat i artikel 27, stk. 2 og 3, er direkte undergivet almindelige konkurrencevilkår på markeder, hvortil adgangen er fri, kan den fremsætte en anmodning om at fastslå, at dette direktiv ikke

finder anvendelse på indgåelse af kontrakter eller afholdelse af projektkonkurrencer med henblik på udøvelsen af en sådan aktivitet.

Anmodninger ledsages af en begrundet og dokumenteret afgørelse, der er truffet af en uafhængig national myndighed, som er kompetent med hensyn til den pågældende aktivitet. Denne afgørelse analyserer grundigt betingelserne for at anvende artikel 27, stk. 1, på den berørte aktivitet i overensstemmelse med artiklens stk. 2 og 3.

Den berørte medlemsstat eller ordregiver meddeler Kommissionen alle relevante forhold, bl.a. alle love, administrative bestemmelser eller aftaler, der kan godtgøre, at aktiviteten opfylder de i artikel 27, stk. 1, omhandlede betingelser.

2. Kommissionen kan på en anmodning indsendt i overensstemmelse med nærværende artikels stk. 1 i form af en gennemførelsesafgørelse vedtaget inden for de perioder, der er angivet i nærværende artikels stk. 4, fastlægge hvorvidt en aktivitet som henvist til i artikel 5-11 er direkte undergivet konkurrence på grundlag af kriterierne i artikel 27. Sådanne gennemførelsesafgørelser skal vedtages i overensstemmelse med rådgivningsproceduren, hvortil der henvises i artikel 100, stk. 2.

Kontrakter, der indgås med henblik på at muliggøre udførelse af den givne aktivitet, og projektkonkurrencer, der afholdes med henblik på udøvelsen af en sådan aktivitet, opfører med at være omfattet af dette direktiv i følgende tilfælde

- a) Kommissionen har vedtaget den gennemførelsesafgørelse, der er nævnt i første afsnit i dette stykke, i hvilken det fastslås, at artikel 27, stk. 1, finder anvendelse, inden for den periode, der er fastlagt i nærværende artikels stk. 3
 - b) ikke har vedtaget den gennemførelsesafgørelse, der er nævnt i første afsnit i dette stykke, inden for den periode, der er fastlagt i nærværende artikels stk. 3.
3. De gennemførelsesafgørelser, der er nævnt i stk. 2, vedtages inden for følgende perioder:
 - a) 90 arbejdsdage, hvis der formodes at være fri adgang til et givet marked på grundlag af første afsnit i artikel 27, stk. 3
 - b) 130 arbejdsdage i andre tilfælde end dem, der er nævnt i litra a).

Disse frister løber fra den første arbejdsdag efter Kommissionens modtagelse af anmodningen, hvortil der henvises i stk. 1 eller, hvis de oplysninger, der skal gives ved anmodningen, er ufuldstændige, fra arbejdsdagen efter modtagelsen af de fuldstændige oplysninger.

Kommissionen kan forlænge de perioder, der er fastsat i første afsnit, efter aftale med den medlemsstat eller ordregiver, der har fremsat anmodningen.

Kommissionen kan kræve, at den berørte medlemsstat eller ordregiver eller den uafhængige nationale myndighed, der er omhandlet i nærværende artikels stk. 1, eller en anden kompetent national myndighed, herunder det tilsynsorgan, der er omhandlet i artikel 93, fremlægger alle nødvendige oplysninger eller supplerer eller præciserer indgivne oplysninger inden for en passende tidsfrist. I tilfælde af forsinkede eller ufuldstændige svar stilles de perioder, der er angivet i første afsnit, i bero i

tidsrummet mellem udløbet af den tidsfrist, der er anført i anmodningen om oplysninger, og modtagelsen af de fuldstændige og korrekte oplysninger.

4. Hvis en aktivitet i en given medlemsstat allerede er genstand for en procedure i medfør af stk. 1, 2 og 3, betragtes efterfølgende anmodninger vedrørende samme aktivitet i samme medlemsstat inden udløbet af den frist, der er fastsat i forbindelse med den første anmodning, ikke som nye procedurer og vil blive behandlet som led i den første anmodning.
5. Kommissionen vedtager en gennemførelsesretsakt indeholdende gennemførelsesbestemmelser til stk. 1-4.

Denne gennemførelsesretsakt indeholder mindst:

- a) offentliggørelsen til underretning i Den Europæiske Unions Tidende af datoen, hvor perioden, der er angivet i stk. 3, første afsnit, starter og slutter, herunder forlængelser eller suspensioner af sådanne eventuelle perioder, jf. nærværende artikels stk. 3.
- b) Offentliggørelse af afgørelsen om anvendelsen af artikel 27, stik. 1, i overensstemmelse med denne artikels stk. 2, litra b), andet afsnit
- c) gennemførelsesbestemmelser vedrørende form, indhold og andre enkeltheder i de anmeldelser, der indgives i henhold til denne artikels stk. 1
- d) regler vedrørende de perioder, der er anført i denne artikels stk. 3.

Disse gennemførelsesretsakter vedtages efter rådgivningsproceduren i artikel 100, stk. 2.

KAPITEL IV

Generelle principper

Artikel 29

Indkøbsprincipper

Ordregiverne overholder principperne om ligebehandling og ikkeforskelsbehandling af virksomheder og handler på en gennemsigtig og forholdsmæssig måde. Udformningen af udbuddet må dog ikke foretages med det formål at udelukke kontrakten fra dette direktiv eller kunstigt indsnævre konkurrencen.

Artikel 30

Økonomiske aktører

1. Økonomiske aktører, som i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor de er etableret, har ret til at levere den pågældende ydelse, kan ikke afvises alene med den begrundelse, at det i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor kontrakten tildeles, kunne kræves, at de skal være enten en fysisk eller en juridisk person.

Når der er tale om offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter samt vareindkøbskontrakter, der også vedrører tjenesteydelser eller monterings- og installationsarbejde, kan det imidlertid forlanges af juridiske personer, at de i tilbuddet eller ansøgningen om deltagelse opgiver navn og relevante faglige kvalifikationer for de personer, der skal opfylde den pågældende kontrakt.

2. Grupper af økonomiske aktører kan være tilbudsgivere eller ansøgere. Ordregivere må ikke fastsætte specifikke betingelser for sådanne gruppers deltagelse i udbudsprocedurer, som ikke fastsættes for individuelle ansøgere. I forbindelse med afgivelse af et tilbud eller indgivelse af en ansøgning om deltagelse kan ordregiverne ikke kræve, at grupper af økonomiske aktører antager en bestemt retlig form.

Ordregivere kan fastsætte specifikke betingelser for en gruppes gennemførelse af en kontrakt, såfremt disse er objektivt og forholdsmæssigt begrundede. Det kan f.eks. kræves, at en gruppe antager en bestemt retlig form, når den har fået tildelt kontrakten, i det omfang det er nødvendigt for at sikre en tilfredsstillende opfyldelse af denne.

Artikel 31

Reserverede kontrakter

Medlemsstaterne kan lade kontrakter være forbeholdt beskyttede værksteder og økonomiske aktører, hvis vigtigste mål er social og faglig integration af handicappede eller dårligt stillede arbejdstagere, eller beslutte, at de skal udføres i forbindelse med programmer for beskyttet beskæftigelse, hvis mere end 30 % af de beskæftigede i disse værksteder, hos disse økonomiske operatører eller i disse programmer er handicappede eller dårligt stillede arbejdstagere.

Udbudsbekendtgørelsen skal indeholde en henvisning til denne artikel.

Artikel 32

Fortrolighed

1. Ordregivere kan stille krav til økonomiske aktører med henblik på at beskytte den fortrolige karakter af de oplysninger, som ordregiverne fremsender i forbindelse med udbudsproceduren, herunder oplysninger, der fremsendes i forbindelse med udførelsen af en kvalifikationsordning, uanset om den har været genstand for en bekendtgørelse om anvendelse af en kvalifikationsordning, der anvendes til at iværksætte udbud.
2. Medmindre andet fremgår af dette direktiv eller den nationale lovgivning om adgang til oplysninger, og med forbehold af forpligtelserne om offentliggørelse af oplysninger om indgåede kontrakter og om meddelelse til ansøgere og tilbudsgivere, som er omhandlet i artikel 64 og artikel 69 i dette direktiv, må ordregiveren ikke offentliggøre oplysninger, som de økonomiske aktører har fremsendt, og som de har betegnet som fortrolige, herunder, men ikke begrænset til tekniske hemmeligheder, forretningshemmeligheder og fortrolige aspekter af tilbud.

Artikel 33
Regler for kommunikation

1. Medmindre brug af elektroniske midler er påkrævet i henhold til dette direktivs artikel 46, 47 og 48, artikel 49, stk. 4, artikel 65, stk. 2, eller artikel 67, kan ordregivere til alle former for kommunikation og informationsudveksling vælge mellem følgende kommunikationsmidler:

- a) elektroniske midler i henhold til stk. 3, 4 og 5
- b) post eller fax
- c) telefon i de tilfælde og under de omstændigheder, der er omhandlet i stk. 6
- d) en kombination af disse midler.

Medlemsstaterne kan gøre brugen af elektroniske kommunikationsmidler obligatorisk i andre situationer end de situationer, der er nævnt i artikel 46, 47 og 48, artikel 49, stk. 4, artikel 65, stk. 2, eller artikel 67 i dette direktiv.

2. De valgte kommunikationsmidler skal være alment tilgængelige og må ikke begrænse de økonomiske aktørers adgang til udbudsproceduren.

Ved enhver form for kommunikation, informationsudveksling og informationslagring sikrer ordregiverne, at dataintegriteten og fortroligheden af tilbuddene og ansøgningerne om deltagelse beskyttes. De undersøger indholdet af tilbuddene og ansøgningerne om deltagelse inden udløbet af den frist, der er fastsat for afgivelse af tilbud.

3. De værktøjer, der bruges til elektronisk kommunikation, og deres tekniske karakteristika skal være ikkediskriminerende, almindeligt tilgængelige og funktionelt kompatible med almindeligt anvendte produkter inden for informations- og kommunikationsteknologi og må ikke begrænse økonomiske aktørers adgang til udbudsproceduren. De tekniske detaljer og karakteristika for udstyr til elektronisk modtagelse, der anses for at være i overensstemmelse med første afsnit i dette stykke, er anført i bilag IV.

Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 98 om ændring af de tekniske detaljer og karakteristika for udstyr, der er anført i bilag IV, af hensyn til den teknologiske udvikling og de administrative behov.

For at sikre interoperabilitet mellem tekniske formater og af proces- og beskedstandarder, navnlig ved grænseoverskridende udbudsprocedurer, tillægges Kommissionen beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 98 om obligatorisk brug af bestemte tekniske standarder, som minimum med hensyn til brugen af elektronisk indgivelse, elektroniske kataloger og midler til elektronisk godkendelse.

4. Ordregivere kan om nødvendigt kræve, at der anvendes værktøjer, der ikke er almindeligt tilgængelige, såfremt de tilbyder alternative adgangsmetoder.

Ordregivere anses for at tilbyde formålstjenlige alternative adgangsmetoder, når:

- a) de giver fri, direkte og fuld elektronisk adgang til disse værktøjer fra datoen for offentliggørelsen af bekendtgørelsen i henhold til bilag IX eller fra datoen for afsendelsen af opfordringen til at bekræfte interesse. Teksten i bekendtgørelsen eller opfordringen skal indeholde den internetadresse, hvor disse værktøjer er tilgængelige
- b) de sikrer, at tilbudsgivere i andre medlemsstater end ordregiverens kan få adgang til udbudsproceduren ved brug af foreløbige tokens, som uden yderligere gebyrer stilles til rådighed på internettet
- c) de støtter en alternativ kanal til elektronisk indgivelse af tilbud.

5. Følgende regler gælder for systemer til elektronisk fremsendelse og modtagelse af tilbud og for systemer til elektronisk modtagelse af ansøgninger om deltagelse:

- a) Oplysninger om de specifikationer, der er nødvendige for elektronisk afgivelse af tilbud og elektronisk indgivelse af ansøgninger om deltagelse, herunder kryptering, skal være tilgængelige for de berørte parter.
- b) Metoder til godkendelse og elektronisk signatur skal være i overensstemmelse med kravene i IV.
- c) Ordregivere angiver det krævede sikkerhedsniveau for de elektroniske kommunikationsmidler, der skal anvendes i de forskellige faser af udbudsproceduren. Niveaueet skal stå i forhold til de tilknyttede risici.
- d) Hvis der kræves avancerede elektroniske signaturer som defineret i direktiv 1999/93/EF⁴², accepterer ordregiverne, såfremt signaturerne er gyldige, signaturer, som er baseret på et kvalificeret elektronisk certifikat, der er anført på positivlisten i overensstemmelse med Kommissionens beslutning 2009/767/EF⁴³, med eller uden et sikkert signaturgenereringssystem, såfremt følgende betingelser er opfyldt:
 - i) de fastlægger det krævede avancerede signaturformat på grundlag af formater omhandlet i Kommissionens afgørelse 2011/130/EU⁴⁴ og gennemfører de nødvendige foranstaltninger for at kunne behandle disse formater teknisk
 - ii) hvis et tilbud er underskrevet ved hjælp af et kvalificeret certifikat, der er anført på positivlisten, fastlægger de ikke yderligere krav, der kan hindre tilbudsgiveres brug af sådanne signaturer.

6. Følgende regler gælder for fremsendelse af ansøgninger om deltagelse:

⁴² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/93/EF af 13.12.1999 om en fællesskabsramme for elektroniske signaturer (EFT L 13 af 19.1.2000, s. 12).

⁴³ EUT L 274 af 20.10.2009, s. 36.

⁴⁴ EUT L 53 af 26.2.2011, s. 66.

- a) Ansøgninger om deltagelse i procedurer for indgåelse af kontrakter kan indgives skriftligt eller telefonisk. I sidstnævnte tilfælde skal der sendes en skriftlig bekræftelse inden udløbet af den frist, der er fastsat for modtagelse.
- b) Ordregivere kan kræve, at ansøgninger om deltagelse, der indgives pr. telefax, bekræftes pr. post eller elektronisk, hvis det er nødvendigt af hensyn til det juridiske bevismiddel.

For så vidt angår litra b), angiver ordregiveren i den bekendtgørelse, der anvendes til at iværksætte udbud, eller i opfordringen til at bekræfte en interesse, at anmodninger om deltagelse, der indgives pr. fax, skal bekræftes pr. post eller elektronisk, og ordregiveren angiver tidsfristen for afsendelse af denne bekræftelse.

7. Ordregivere kan anvende data, der er behandlet elektronisk i forbindelse med offentlige indkøbsprocedurer, til at forhindre, opdage og afhjælpe fejl, der kan opstå på de forskellige trin, ved at udvikle egnede værktøjer.

Artikel 34

Generel forpligtelse til at bruge elektroniske kommunikationsmidler

Medlemsstaterne sikrer senest to år efter den dato, der er fastsat i artikel 101, stk. 1, at alle udbudsprocedurer under dette direktiv gennemføres ved hjælp af elektroniske kommunikationsmidler, herunder navnlig elektronisk indgivelse i overensstemmelse med kravene i denne artikel.

Denne forpligtelse gælder ikke, hvis brugen af elektroniske midler kræver særlige værktøjer eller filformater, der ikke er almindeligt tilgængelige i alle medlemsstaterne som defineret i stk. 3. Ordregivere, som bruger andre kommunikationsmidler til indgivelse af tilbud, er ansvarlig for i udbudsdokumenterne at godtgøre, at brugen af elektroniske midler kræver særlige værktøjer eller filformater, som ikke er almindeligt tilgængelige i alle medlemsstaterne, på grund af den særlige karakter af de oplysninger, der skal udveksles med de økonomiske aktører.

Ordregivere vurderes at have legitime grunde til ikke at kræve elektroniske kommunikationsmidler ved indgivelse af tilbud, når følgende gør sig gældende:

- a) beskrivelsen af de tekniske specifikationer på grund af indkøbets specialiserede karakter kan ikke gives ved hjælp af filformater, der generelt støttes af almindeligt anvendte programmer
- b) de programmer, der støtter de filformater, som kan anvendes til beskrivelsen af de tekniske specifikationer, er underlagt en privat licensordning og kan ikke af ordregiveren stilles til rådighed for download eller fjernbrug
- c) de programmer, der støtter de filformater, der kan anvendes til beskrivelsen af de tekniske specifikationer, anvender filformater, som ikke kan håndteres af andre åbne programmer eller programmer, som kan downloades.

Artikel 35
Nomenklaturer

1. Alle referencer til nomenklaturer i forbindelse med offentlige indkøb er baseret på "det fælles glossar for offentlige kontrakter" (Common Procurement Vocabulary – CPV)" som vedtaget ved forordning (EF) nr. 2195/2002⁴⁵.
2. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 98 om tilpasning af referencenumrene i bilag II og XVI, når ændringer af CPV-nomenklaturen skal afspejles i dette direktiv, og de ikke medfører ændring af anvendelsesområdet for dette direktiv.

Artikel 36
Interessekonflikter

1. Hvad angår ordregivende myndigheder som defineret i artikel 2, stk. 1, indfører medlemsstaterne regler, der effektivt kan forebygge, identificere og omgående udbedre interessekonflikter, der opstår under udførelsen af udbudsprocedurer, som er underlagt dette direktiv, herunder udformning og forberedelse af proceduren, udformning af udbudsdokumenterne, udvælgelse af ansøgere og tilbudsgivere og tildeling af kontrakten, med henblik på at undgå konkurrenceforvridning og sikre ligebehandling af alle tilbudsgivere.

Begrebet "interessekonflikt" omfatter mindst de situationer, hvor de kategorier af personer, der er nævnt i stk. 2, direkte eller indirekte har en personlig interesse i resultatet af udbudsproceduren, der kan antages at påvirke den upartiske og objektive udøvelse af deres forpligtelser.

"Personlige interesser" omfatter i denne artikel familiemæssige, følelsesmæssige, økonomiske, politiske interesser eller andre fælles interesser med ansøgerne eller tilbudsgiverne, herunder modstridende erhvervsmæssige interesser.

2. Reglerne i stk. 1 gælder for interessekonflikter, der mindst involverer følgende kategorier af personer:
 - a) personalet hos den ordregivende myndighed, udbydere af den indkøbte tjeneste eller andre tjenesteydere, der er involveret i gennemførelsen af udbudsproceduren
 - b) den ordregivende myndigheds formand og medlemmer af den ordregivende myndigheds beslutningsorganer, som kan påvirke resultatet af udbudsproceduren, selv om de ikke nødvendigvis er involveret i gennemførelsen af udbudsproceduren.
3. Medlemsstaterne sikrer navnlig:
 - a) at personale omhandlet i stk. 2, litra a), pålægges at oplyse enhver interessekonflikt vedrørende ansøgere eller tilbudsgivere, så snart de bliver

⁴⁵ EFT L 340 af 16.12.2002, s. 1.

bekendt med sådanne konflikter, så den ordregivende myndighed kan træffe afhjælpende foranstaltninger

- b) at ansøgere og tilbudsgivere ved indledningen af udbudsproceduren indgiver en erklæring vedrørende eksistensen af privilegerede forbindelser med personer nævnt i stk. 2, litra b), som kan bringe disse personer i en interessekonflikt. Den ordregivende myndighed angiver i den individuelle rapport, der er nævnt i artikel 94, om en ansøger eller tilbudsgiver har indgivet en erklæring.

I tilfælde af interessekonflikt træffer den ordregivende myndighed passende foranstaltninger. Den pågældende medarbejder kan f.eks. erklæres inhabil i forhold til gennemførelsen af den berørte udbudsprocedure, eller personalets opgaver og ansvar kan omfordeles. Hvis en interessekonflikt ikke kan afhjælpes effektivt på anden måde, udelukkes den pågældende ansøger eller tilbudsgiver fra proceduren.

Hvis privilegerede forbindelser konstateres, underretter den ordregivende myndighed straks tilsynsorganet udpeget i henhold til artikel 93 og træffer passende foranstaltninger for at undgå ubehørig indflydelse på tildelingsprocessen og sikre ligebehandling af ansøgere og tilbudsgivere. Hvis en interessekonflikt ikke kan afhjælpes effektivt på anden måde, udelukkes den pågældende ansøger eller tilbudsgiver fra proceduren

- 4. Alle foranstaltninger, der iværksættes i henhold til denne artikel, dokumenteres i den individuelle rapport, der er omhandlet i artikel 94.

Artikel 37 Ulovlige aktiviteter

Ved indledningen af proceduren kræves det, at ansøgerne indgiver en erklæring på tro og love om, at de:

- a) ikke har og ikke agter at udøve ubehørig indflydelse på ordregiverens beslutningsproces eller indhente fortrolige oplysninger, der kan sikre dem ubehørigt fordele i udbudsproceduren
- b) ikke har og ikke agter at indgå aftaler med andre ansøgere eller tilbudsgivere med henblik på at fordreje konkurrencen
- c) ikke bevidst fremsender vildledende oplysninger, der kan have væsentlig indflydelse på beslutninger vedrørende udelukkelse, udvælgelse eller tildeling.

AFSNIT II

BESTEMMELSER OM KONTRAKTER

KAPITEL I

Overholdelse af internationale aftaler

Artikel 38

Betingelser vedrørende WTO-aftalen om offentlige indkøb (GPA) og andre internationale aftaler

1. Så vidt det er omhandlet i bilag III, IV og V samt de almindelige bemærkninger til EU's appendiks 1 til WTO-aftalen om offentlige indkøb og i de øvrige internationale aftaler, som EU er bundet af, jf. bilag V til dette direktiv, indrømmer ordregivere som defineret i artikel 4, stk. 3, litra a), bygge- og anlægsarbejder, leverancer, tjenesteydelser og økonomiske aktører fra parter, der har tiltrådt disse aftaler, en behandling, der ikke er mindre gunstig end den behandling, der indrømmes sådanne bygge- og anlægsarbejder, leverancer, tjenesteydelser og økonomiske aktører fra EU. Ved at anvende dette direktiv over for økonomiske operatører fra parter, der har tiltrådt disse aftaler, overholder ordregivere disse aftaler.
2. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 98 om ændring af listen i bilag V, når sådanne ændringer er nødvendige efter indgåelse af nye internationale aftaler eller ændring af eksisterende aftaler.

Artikel 39

Valg af udbudsprocedurer

1. Ved tildeling af vareindkøbs-, bygge- og anlægs- eller tjenesteydelseskontrakter anvender ordregivere procedurer, der er tilpasset i overensstemmelse med dette direktiv, såfremt en udbudsbekendtgørelse er offentliggjort, jf. dog artikel 42.

Medlemsstaterne sikrer, at ordregivere kan anvende offentlige og begrænsede udbud samt udbud med forhandling med forudgående udbudsbekendtgørelse som omhandlet i dette direktiv.

2. Udbudsbekendtgørelse kan ske ved hjælp af en af følgende metoder:
 - a) en vejledende periodisk bekendtgørelse i henhold til artikel 61, hvis kontrakten tildeles ved begrænset udbud eller udbud med forhandling
 - b) en bekendtgørelse om anvendelse af en kvalifikationsordning i henhold til artikel 62, hvis kontrakten tildeles ved begrænset udbud, ved udbud med forhandling eller i et innovationspartnerskab
 - c) ved udbudsbekendtgørelse i henhold til artikel 63.

I det tilfælde, der er nævnt i litra a), opfordres økonomiske aktører, der har udtrykt interesse efter offentliggørelse af den vejledende periodiske bekendtgørelse, efterfølgende til at bekræfte deres interesse skriftligt ved hjælp af en "opfordring til at bekræfte interessetilkendegivelsen" i overensstemmelse med artikel 68.

3. Medlemsstaterne kan tillade, at ordregiverne anvender udbud med forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse, i de tilfælde og under de omstændigheder, der udtrykkeligt er nævnt i artikel 42.

Artikel 40 *Offentlige udbud*

1. I offentlige udbud kan alle interesserede økonomiske aktører indgive et tilbud som svar på en udbudsbekendtgørelse.

Fristen for modtagelse af tilbud skal være mindst 40 dage regnet fra datoen for afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen.

Tilbuddet skal være ledsaget af de krævede oplysninger for at opfylde kravene med hensyn til kvalitativ udvælgelse.

2. Når ordregivere har offentliggjort en vejledende periodisk bekendtgørelse, der ikke bruges som udbudsbekendtgørelse, kan fristen for modtagelse af tilbud, jf. stk. 1, andet afsnit i denne artikel, forkortes til 20 dage, hvis følgende to betingelser begge er opfyldt:

- a) den vejledende periodiske bekendtgørelse har, foruden de oplysninger, der kræves i bilag VI, del A, afdeling I, indeholdt alle de oplysninger, der kræves i bilag VI, del A, afdeling II, i det omfang sidstnævnte oplysninger foreligger ved bekendtgørelsens offentliggørelse
- b) bekendtgørelsen er blevet sendt til offentliggørelse mindst 45 dage og højst 12 måneder inden datoen for afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen.

3. Hvis et hastetilfælde, der er behørigt begrundet af ordregiverne, bevirker, at fristen i stk. 1, andet afsnit, ikke kan overholdes, kan de fastsætte en frist på mindst 20 dage fra datoen for afsendelsen af udbudsbekendtgørelsen.

4. Ordregiveren kan forkorte fristen for modtagelse af tilbud fastsat i stk. 1, andet afsnit, med fem dage, hvis denne accepterer, at tilbud kan indgives elektronisk i overensstemmelse med artikel 33, stk. 3, 4 og 5.

Artikel 41 *Begrænsede udbud*

1. I begrænsede udbud kan alle interesserede økonomiske aktører ansøge om at deltage som svar på en udbudsbekendtgørelse ved at indgive de oplysninger, der kræves i forbindelse med kvalitativ udvælgelse.

Fristen for modtagelsen af ansøgninger om deltagelse fastsættes som regel til mindst 30 dage fra datoen for afsendelsen af bekendtgørelsen eller opfordringen til at bekræfte en interesse og må under ingen omstændigheder være kortere end 15 dage.

2. Kun økonomiske aktører, der modtager en opfordring dertil af ordregiveren efter dennes vurdering af de krævede oplysninger, kan indgive et tilbud. Ordregivere kan begrænse antallet af egnede ansøgere, der skal opfordres til at deltage i udbuddet, i overensstemmelse med artikel 72, stk. 2.

Fristen for modtagelsen af tilbud kan aftales indbyrdes mellem ordregiveren og de udvalgte ansøgere, når der gives alle ansøgere samme tid til at udarbejde og indsende tilbud.

Hvis det ikke er muligt at opnå enighed om fristen for modtagelse af tilbud, fastsætter ordregiveren en frist, der under ingen omstændigheder må være kortere end 10 dage fra datoen for afsendelsen af indkaldelsen af tilbud.

Artikel 42

Udbud med forhandling med forudgående udbudsbekendtgørelse

1. I forhandlede udbud med forudgående udbudsbekendtgørelse kan alle økonomiske aktører ansøge om at deltage som svar på en udbudsbekendtgørelse ved at indgive de oplysninger, der kræves i forbindelse med kvalitativ udvælgelse.

Fristen for modtagelsen af ansøgninger om deltagelse fastsættes som regel til mindst 30 dage fra datoen for afsendelsen af bekendtgørelsen eller, hvis en vejledende periodisk bekendtgørelse bruges som udbudsbekendtgørelse, opfordringen til at bekræfte en interesse og må under ingen omstændigheder være kortere end 15 dage.

2. Kun økonomiske aktører, der modtager en opfordring dertil af ordregiveren efter dennes vurdering af de krævede oplysninger, kan deltage i forhandlingerne. Ordregivere kan begrænse antallet af egnede ansøgere, der skal opfordres til at deltage i udbuddet, i overensstemmelse med artikel 72, stk. 2.

Fristen for modtagelsen af tilbud kan aftales indbyrdes mellem ordregiveren og de udvalgte ansøgere, når der gives alle ansøgere samme tid til at udarbejde og indsende tilbud.

Hvis det ikke er muligt at opnå enighed om fristen for modtagelse af tilbud, fastsætter ordregiveren en frist, der under ingen omstændigheder må være kortere end 10 dage fra datoen for afsendelsen af indkaldelsen af tilbud.

Artikel 43

Innovationspartnerskab

1. Medlemsstaterne kan give ordregiverne mulighed for at anvende innovationspartnerskaber i overensstemmelse med dette direktiv. Medlemsstaterne kan vælge ikke at gennemføre innovationspartnerskaber eller begrænse anvendelsen af dem til bestemte indkøbstyper i national ret.

I innovationspartnerskaber kan alle økonomiske aktører ansøge om at deltage som svar på en udbudsbekendtgørelse, jf. artikel 39, stk. 2, litra b) og c), der har til formål at etablere et innovationspartnerskab med henblik på at udvikle innovative varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder og efterfølgende indkøbe de resulterende varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, såfremt de svarer til de aftalte niveauer for ydeevne og omkostninger.

2. Partnerskabet opbygges i flere faser i overensstemmelse med forløbet af forsknings- og innovationsprocessen, evt. indtil fremstilling af varerne eller levering af tjenesteydelserne. Det omfatter mellemliggende mål, som partneren skal opfylde, og sikrer betaling af aflønning i passende rater. For hvert af disse mål kan ordregiveren efter hver fase afbryde partnerskabet og iværksætte en ny udbudsprocedure for de resterende faser, såfremt denne har erhvervet de relevante intellektuelle ejendomsrettigheder.
3. Kontrakten tildes i overensstemmelse med reglerne for udbud med forhandling med forudgående udbudsbekendtgørelse, som er fastsat i artikel 42.

Ved udvælgelse af ansøgere lægger ordregiverne særlig vægt på kriterier vedrørende tilbudsgivernes kapacitet og erfaring på området for forskning og udvikling eller udvikling af innovative løsninger. De kan begrænse antallet af egnede ansøgere, der skal opfordres til at deltage i udbuddet, i overensstemmelse med artikel 72, stk. 2.

Kun økonomiske aktører, der opfordres af ordregiveren efter dennes vurdering af de krævede oplysninger, kan indgive forsknings- og innovationsprojekter, der har til formål at opfylde de behov, som i henhold til ordregiveren ikke kan løses af eksisterende løsninger. Tildelingen af en kontrakt sker udelukkende på grundlag af kriteriet om det økonomisk mest fordelagtige tilbud i overensstemmelse med artikel 76, stk. 1, litra a).

4. Partnerskabets struktur, herunder især varigheden og værdien af de forskellige faser, skal afspejle graden af innovation i den foreslåede løsning og forløbet af forsknings- og innovationsaktiviteter, der kræves for at udvikle en innovativ løsning, der endnu ikke findes på markedet. Værdien og varigheden af en kontrakt om køb af de resulterende varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder forbliver inden for passende grænser under hensyntagen til behovet for at få dækket omkostningerne ind, herunder omkostninger, der påløber under udvikling af en innovativ løsning, og for at opnå tilstrækkeligt overskud.

Ordregivere må ikke bruge innovationspartnerskaber på en sådan måde, at konkurrencen hindres, begrænses eller fordrejes.

Artikel 44

Udbud med forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse

Ordregivere kan anvende udbud med forhandling uden forudgående udbudsbekendtgørelse:

- a) hvis der ikke er afgivet antagelige tilbud eller ansøgninger om at deltage som svar på et udbud med en forudgående udbudsbekendtgørelse, såfremt de oprindelige kontraktbetingelser ikke ændres væsentligt.

- b) hvis en kontrakt indgås udelukkende med henblik på forskning, forsøg, undersøgelser eller udvikling og ikke tilsigter et afkast eller genindtjening af forsknings- og udviklingsomkostningerne, og for så vidt indgåelsen af en sådan kontrakt ikke er til skade for udbydelse af senere kontrakter, der primært har samme formål
- c) hvis udbudsproceduren har til formål at skabe eller tilvejebringe et kunstværk
- d) hvis bygge- og anlægsarbejderne, tjenesteydelserne eller varerne kun kan leveres af en bestemt økonomisk aktør af en af følgende årsager:
 - i) manglende konkurrence af tekniske årsager
 - ii) beskyttelse af patenter, ophavsrettigheder eller andre intellektuelle ejendomsrettigheder
 - iii) beskyttelse af andre eksklusive rettigheder.

Denne undtagelse gælder kun, når der ikke findes et rimeligt alternativ eller en rimelig erstatning, og den manglende konkurrence ikke er resultatet af en kunstig indsnævring af udbudsparametrene

- e) i strengt nødvendigt omfang, hvis sagens yderst hastende karakter som følge af force majeure gør det umuligt at overholde fristerne for offentlige udbud, begrænsede udbud eller udbud med forhandling med forudgående udbudsbekendtgørelse. De omstændigheder, der påberåbes som begrundelse for den tvingende nødvendighed, må under ingen omstændigheder kunne tilskrives ordregiveren
- f) ved indkøbsaftaler med henblik på supplerende leverancer fra den oprindelige leverandør enten til delvis fornyelse af sædvanlige leverancer eller installationer eller til udvidelse af allerede foretagne leverancer eller af bestående installationer, hvis et leverandørskifte ville gøre det nødvendigt for ordregiveren at anskaffe udstyr, som på grund af en forskel i teknisk beskaffenhed ville medføre teknisk uforenelighed eller uforholdsmæssigt store tekniske vanskeligheder ved drift og vedligeholdelse
- g) når der er tale om nye bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser, der er en gentagelse af tilsvarende bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser, som overdrages den entreprenør, med hvem de samme ordregivere indgik en tidligere kontrakt, forudsat at sådanne bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser svarer til det oprindelige projekt, som den første kontrakt blev tildelt efter en procedure i overensstemmelse med artikel 39, stk. 1.
- h) når der er tale om varer, der noteres og købes på en varemærke eller andre lignende markeder, f.eks. elbørser
- i) ved lejligheds køb, når det er muligt for ordregiverne at opnå leverancer ved at benytte sig af et særligt fordelagtigt tilbud, der kun gælder i ganske kort tid, og når den pris, der skal betales, er væsentligt lavere end den, der normalt betales på markedet

- j) ved køb på særlig fordelagtige vilkår, enten hos en leverandør, som indstiller sine virksomhedsaktiviteter, eller hos kuratorer eller likvidatorer i en konkursbehandling, en tvangsakkord eller en tilsvarende behandlingsmåde efter national lovgivning
- k) når den pågældende tjenesteydelseskontrakt er et led i en projektkonkurrence, der afholdes i henhold til dette direktiv, og som i henhold til de gældende regler skal indgås med vinderen eller en af vinderne af konkurrencen. I sidstnævnte tilfælde skal alle vinderne af konkurrencen opfordres til at deltage i forhandlingerne.

Ved anvendelsen af litra a) anses et tilbud for ikke-egnet, når:

- a) Det er ukorrekt eller uacceptabelt
- b) Det er fuldstændigt irrelevant for kontrakten og ikke kan opfylde ordregiverens behov som anført i udbudsdokumenterne.

Tilbud anses navnlig for at være ukorrekte, hvis de ikke overholder udbudsdokumenterne, eller hvis de tilbudte priser er beskyttet mod normale konkurrencevilkår

Tilbud anses navnlig for at være uacceptable i følgende tilfælde:

- a) De er modtaget sent
- b) De er indgivet af tilbudsgivere, der ikke har de krævede kvalifikationer
- c) Prisen overstiger ordregiverens budget som fastsat inden iværksættelsen af udbudsproceduren. Det på forhånd fastsatte budget skal foreligge skriftligt.
- d) De er fundet unormalt lave i henhold til artikel 79.

Med henblik på denne artikels stk. 1, litra g), skal det oprindelige projekt anføre omfanget af mulige evt. yderligere bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser og de betingelser, hvorunder de tildeles.. Den mulige anvendelse af denne procedure skal meddeles allerede ved det oprindelige udbud, og den samlede anslåede værdi af efterfølgende bygge- og anlægsarbejder eller tjenesteydelser skal tages i betragtning af ordregiverne ved anvendelsen af artikel 12 og 13.

KAPITEL II

Teknikker og instrumenter til samlet og elektronisk indkøb

Artikel 45 *Rammeaftaler*

1. Ordregivere kan indgå rammeaftaler, såfremt de anvender de procedurer, der fastsættes ved dette direktiv.

Ved "rammeaftale" forstås en aftale indgået mellem en eller flere ordregivere og en eller flere økonomiske aktører med det formål at fastsætte vilkårene for de kontrakter, der skal indgås i løbet af en given periode, især med hensyn til pris og i givet fald påtænkte mængder.

Rammeaftaler må højst gælde for en periode på fire år, undtagen i særlige tilfælde, som er behørigt begrundet navnlig i rammeaftalens formål.

2. Kontrakter, der er baseret på en rammeaftale, indgås efter procedurerne i dette stykke og stk. 3 og 4.

Disse procedurer må kun anvendes mellem ordregivere, der udtrykkeligt er udpeget hertil i udbudsbekendtgørelsen, i opfordringen til at bekræfte interesse eller, hvis bekendtgørelse om anvendelse af en kvalifikationsordning bruges, i indkaldelsen af tilbud, og de økonomiske aktører, der oprindeligt var part i rammeaftalen.

Kontrakter, der er baseret på en rammeaftale, kan under ingen omstændigheder medføre væsentlige ændringer i rammeaftalens vilkår, navnlig ikke i det i stk. 3 omhandlede tilfælde.

Ordregivere må ikke misbruge rammeaftaler eller anvende dem på en sådan måde, at konkurrencen hindres, begrænses eller fordrejes.

3. Når en rammeaftale indgås med en enkelt økonomisk aktør, indgås kontrakter baseret på denne rammeaftale på de vilkår, der er fastsat i rammeaftalen.

Ordregivere kan i forbindelse med indgåelsen af sådanne kontrakter skriftligt konsultere den aktør, der er part i rammeaftalen, og om nødvendigt anmode ham om at komplettere sit tilbud.

4. Når en rammeaftale indgås med flere økonomiske aktører, kan den gennemføres på en af følgende to måder:

- a) på grundlag af de vilkår og betingelser, der er fastsat i rammeaftalen, uden at der iværksættes en fornyet konkurrence, såfremt den fastsætter alle vilkår for leveringen af de pågældende bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller varer og de objektive betingelser for at afgøre, hvilken af de økonomiske aktører, der er part i rammeaftalen, der skal udføre dem, idet sidstnævnte betingelser skal være anført i udbudsdokumenterne
- b) ved at iværksætte en fornyet konkurrence blandt de økonomiske aktører, der er part i rammeaftalen, såfremt alle vilkår for leveringen af de pågældende bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller varer ikke er fastsat i rammeaftalen.

5. Den konkurrence, der er omhandlet stk. 4, litra b), baseres på de samme vilkår som ved tildelingen af rammeaftalen, der om nødvendigt præciseres, og i givet fald på andre vilkår, der anføres i udbudsbetingelserne i rammeaftalen, på følgende måde:

- a) for hver kontrakt, som skal indgås, konsulterer ordregiverne skriftligt de økonomiske aktører, der er i stand til at udføre kontrakten
- b) ordregiverne fastsætter en tilstrækkelig lang frist til indgivelse af tilbud på de enkelte kontrakter under hensyntagen til elementer, såsom kontraktgenstandens kompleksitet og den tid, der medgår til fremsendelse af tilbud
- c) tilbuddene indsendes skriftligt, og deres indhold forbliver lukket indtil udløbet af den fastsatte svarfrist

- d) ordregiverne tildeler hver kontrakt til den tilbudsgiver, der har afgivet det bedste tilbud på grundlag af tildelingskriterier, der er fastsat i udbudsbetingelserne i rammeaftalen.

Artikel 46
Dynamiske indkøbssystemer

1. Ved almindelige indkøb, der er generelt tilgængelige på markedet og opfylder ordregivernes krav, kan de anvende et dynamisk indkøbssystem. Det dynamiske indkøbssystem afvikles som en fuldt elektronisk indkøbsproces, der i hele sin varighed er åben for enhver økonomisk aktør, der opfylder udvælgelseskriterierne.
2. For at tildele kontrakter under et dynamisk indkøbssystem følger ordregiverne reglerne for begrænsede udbud. Alle ansøgere, der opfylder udvælgelseskriterierne, indrømmes adgang til systemet. Antallet af ansøgere, der får adgang til systemet, må ikke begrænses i henhold til artikel 72, stk. 2. Alle meddelelser inden for rammerne af et dynamisk indkøbssystem gives elektronisk i overensstemmelse med artikel 33, stk. 2-6.
3. Med henblik på tildeling af kontrakter under et dynamisk indkøbssystem træffer ordregiverne følgende foranstaltninger:
 - a) de offentliggør en udbudsbekendtgørelse, hvori det præciseres, at der er tale om et dynamisk indkøbssystem
 - b) de præciserer i udbudsbetingelserne som minimum, hvilken art indkøb der er omfattet af systemet, samt anfører alle de nødvendige oplysninger om indkøbssystemet, det anvendte elektroniske udstyr og de tekniske ordninger og specifikationer for tilslutning
 - c) de tilbyder fri, direkte og fuld adgang, så længe systemet er gyldigt, til specifikationerne og evt. supplerende dokumenter i overensstemmelse med artikel 67.
4. Ordregivere giver under hele det dynamiske indkøbssystems varighed alle økonomiske aktører mulighed for at indgive anmodning om at blive optaget i systemet på de betingelser, der er omhandlet i stk. 2. Ordregivere afslutter deres vurdering af sådanne anmodninger i overensstemmelse med udvælgelseskriterierne senest 10 arbejdsdage efter deres modtagelse.

Ordregivere meddeler snarest muligt de økonomiske aktører, der er omhandlet i første afsnit, om de er blevet optaget i det dynamiske indkøbssystem.

5. Ordregivere opfordrer alle kvalificerede deltagere til at afgive et tilbud for hvert specifikt indkøb under det dynamiske indkøbssystem i overensstemmelse med artikel 68.

De tildeler kontrakten til den tilbudsgiver, der har indgivet det bedste tilbud på grundlag af de tildelingskriterier, der er anført i udbudsbekendtgørelsen for det dynamiske indkøbssystem, i opfordringen til at bekræfte interesse eller, hvis

bekendtgørelse om anvendelse af en kvalifikationsordning bruges, i indkaldelsen af tilbud. Disse kriterier kan evt. præciseres i opfordringen.

6. Ordregivere angiver varigheden af det dynamiske indkøbssystem i udbudsbekendtgørelsen. De underretter Kommissionen om enhver ændring af varigheden ved hjælp af følgende standardformular:
 - a) den formular, der oprindeligt blev brugt i udbudsbekendtgørelsen om det dynamiske indkøbssystem, hvis varigheden ændres, uden at systemet afsluttes
 - b) en bekendtgørelse om indgået kontrakt, jf. artikel 64, hvis systemet afsluttes.
7. Der kan ikke pålægges interesserede økonomiske aktører eller parterne i det dynamiske indkøbssystem noget administrationsgebyr.

Artikel 47 *Elektroniske auktioner*

1. Ordregivere kan bruge elektroniske auktioner, hvor nye og lavere priser og/eller nye værdier for visse elementer i tilbuddene præsenteres.

Til det formål bruger ordregivere en gentagen elektronisk proces (elektronisk auktion), efter den første fuldstændige vurdering af tilbuddene, således at disse kan klassificeres på grundlag af automatisk behandling.
2. Ved offentlige udbud, begrænsede udbud eller udbud med forhandling med forudgående udbud kan ordregiverne beslutte, at der anvendes elektronisk auktion inden tildelingen af en kontrakt, når udbudsbetingelserne kan fastsættes nøjagtigt.

Elektronisk auktion kan anvendes på samme betingelser ved en fornyet konkurrence mellem parterne i en rammeaftale, jf. artikel 45, stk. 4, litra b), og ved udbud af kontrakter, der skal indgås inden for det dynamiske indkøbssystem, der er omhandlet i artikel 46.
3. Den elektroniske auktion baseres på et af følgende kriterier:
 - a) priserne alene, når kontrakten tildeles på grundlag af den laveste pris
 - b) priserne og/eller værdien af de elementer i tilbuddene, der er anført i udbudsbetingelserne, når kontrakten tildeles på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige tilbud.
4. Ordregivere, som vælger at afholde en elektronisk auktion, angiver dette i udbudsbekendtgørelsen, i opfordringen til at bekræfte interesse eller, hvis bekendtgørelse om anvendelse af en kvalifikationsordning bruges, i indkaldelsen af tilbud. Udbudsbetingelserne skal mindst omfatte de oplysninger, der er fastsat i bilag VII.
5. Før ordregiverne afholder den elektroniske auktion, foretager de en første fuldstændig vurdering af tilbuddene efter det tildelingskriterium eller de tildelingskriterier og den vægtning heraf, der er fastlagt.

Et tilbud anses for antageligt, når det er indgivet af en kvalificeret tilbudsgiver og er i overensstemmelse med de tekniske specifikationer.

Alle tilbudsgivere, der har indgivet antagelige tilbud, opfordres samtidig elektronisk til at deltage i den elektroniske auktion ved hjælp af forbindelserne pr. den angivne dato og det angivne tidspunkt i overensstemmelse med anvisningerne i indkaldelsen. Den elektroniske auktion kan finde sted i løbet af flere på hinanden følgende faser. Elektronisk auktion kan tidligst indledes to arbejdsdage efter afsendelsen af opfordringen til at afgive tilbud.

6. Når tildelingen sker på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige tilbud, ledsages opfordringen af resultatet af den fulde vurdering af det pågældende tilbud udført i overensstemmelse med den vægtning, der er omhandlet i artikel 76, stk. 5, første afsnit.

Opfordringen skal ligeledes indeholde den matematiske formel, der ved elektronisk auktion bestemmer den automatiske omklassificering på grundlag af de nye priser og/eller nye værdier. Denne formel indarbejder vægtningen af alle de kriterier, der er fastsat, med henblik på at afgøre, hvilket tilbud der er det økonomisk mest fordelagtige, således som angivet i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsbetingelserne. Med henblik herpå skal eventuelle rammer for vægtningsens udsving imidlertid forudgående udtrykkes ved en bestemt værdi.

Såfremt varianter er tilladt, skal en formel angives særskilt for hver variant.

7. Under hver fase af den elektroniske auktion giver ordregiverne omgående alle tilbudsgiverne i det mindste de oplysninger, der giver dem mulighed for på et hvilket som helst tidspunkt at kende deres respektive klassificering. De kan ligeledes give andre oplysninger om andre afgivne priser eller værdier, hvis dette er angivet i udbudsbetingelserne. De kan ligeledes på et hvilket som helst tidspunkt give meddelelse om antallet af deltagere i auktionen. De må imidlertid under ingen omstændigheder give oplysning om tilbudsgivernes identitet under afviklingen af auktionens forskellige faser.
8. Ordregiverne afslutter den elektroniske auktion i overensstemmelse med en eller flere af følgende fremgangsmåder:
 - a) på den dato og det tidspunkt, der tidligere er angivet
 - b) når de ikke længere modtager nye priser eller nye værdier, der opfylder kravene vedrørende mindste udsving, såfremt de tidligere har angivet den frist, de vil overholde fra modtagelsen af den sidste fremlæggelse, inden de afslutter den elektroniske auktion
 - c) når det tidligere angivne antal auktionsfaser er gennemført.

Når ordregiverne har besluttet, at den elektroniske auktion skal afsluttes i overensstemmelse med litra c), evt. kombineret med fremgangsmåden i litra b), indeholder opfordringen til at deltage i auktionen tidsplanen for hver auktionsfase.

9. Efter afslutningen af den elektroniske auktion tildeler ordregiverne i overensstemmelse med artikel 76 kontrakten på baggrund af resultaterne af den elektroniske auktion.

Artikel 48
Elektroniske kataloger

1. Hvis ordregivere kræver brug af elektroniske kommunikationsmidler i overensstemmelse med artikel 33, kan de kræve, at tilbud indgives i form af et elektronisk katalog.

Medlemsstaterne kan gøre brugen af elektroniske kataloger obligatorisk i forbindelse med bestemte indkøbstyper.

Tilbud, der indgives i form af et elektronisk katalog, kan være ledsaget af andre dokumenter, som supplerer tilbuddet.

2. Elektroniske kataloger udformes af ansøgere eller tilbudsgivere med henblik på at deltage i en bestemt udbudsprocedure i overensstemmelse med de tekniske specifikationer og det tekniske format, ordregiveren har fastsat.

Elektroniske kataloger skal endvidere overholde kravene til elektroniske kommunikationsværktøjer og evt. yderligere krav fastsat af ordregiveren i overensstemmelse med artikel 33.

3. Hvis indgivelse af tilbud i form af elektroniske kataloger accepteres eller kræves:
 - a) angiver ordregiveren dette i udbudsbekendtgørelsen, i opfordringen til at bekræfte interesse eller, hvis bekendtgørelse om anvendelse af en kvalifikationsordning bruges, i indkaldelsen af tilbud eller opfordringen til forhandling
 - b) angiver ordregiveren i udbudsbetingelserne alle de nødvendige oplysninger i henhold til artikel 33, stk. 5, om formatet, det anvendte elektroniske udstyr og de tekniske ordninger og specifikationer for kataloget.
4. Hvis en rammeaftale er indgået med flere økonomiske aktører efter indgivelse af tilbud i form af elektroniske kataloger, kan ordregivere bestemme, at fornyet konkurrence om bestemte kontrakter finder sted på grundlag af ajourførte kataloger. I det tilfælde benytter ordregiverne en af følgende alternative metoder:
 - a) opfordre tilbudsgivere til at genindsende deres elektroniske kataloger tilpasset kravene i den specifikke kontrakt
 - b) meddele tilbudsgivere, at de fra de kataloger, der allerede er indgivet, agter at indsamle de oplysninger, der er nødvendige for at opnå tilbud, som er tilpasset kravene i den specifikke kontrakt (i det følgende "punch out"), såfremt brugen af denne metode er meddelt i udbudsdokumenterne for rammeaftalen.
5. Hvis ordregivere fornyer konkurrencen om specifikke kontrakter ved hjælp af metoden i stk. 4, litra b), angiver de den dato og det tidspunkt, hvor de vil indsamle

de oplysninger, der skal bruges til at opnå tilbud, som er tilpasset kravene i den specifikke kontrakt, og giver tilbudsgiverne mulighed for at afvise en sådan indsamling af oplysninger.

Ordregiverne giver en tilstrækkelig frist mellem meddelelsen og den faktiske indsamling af oplysninger.

Inden kontrakten tildeles, fremlægger ordregiverne de indsamlede oplysninger for den berørte tilbudsgiver, så denne kan bestride eller bekræfte korrektheden af det tilbud, der er sammensat på denne måde.

6. Ordregivere kan tildele kontrakter baseret på et dynamisk indkøbssystem ved hjælp af "punch out", såfremt ansøgningen om optagelse i det dynamiske indkøbssystem er ledsaget af et elektronisk katalog, der opfylder de tekniske specifikationer og det format, som ordregiveren har fastsat. Dette katalog suppleres efterfølgende af ansøgerne, når de oplyses om ordregiverens hensigt om at sammensætte tilbud ved hjælp af "punch out". Denne "punch out" gennemføres i overensstemmelse med stk. 4, litra b), og stk. 5.

Artikel 49

Centrale indkøbsaktiviteter og indkøbscentraler

1. Ordregivere kan indkøbe bygge- og anlægsarbejder, varer og/eller tjenesteydelser gennem indkøbscentraler.
2. Medlemsstater giver ordregivere mulighed for at anvende centrale indkøbsaktiviteter, der tilbydes af indkøbscentraler, der er etableret i en anden medlemsstat.
3. En ordregiver opfylder sine forpligtelser i henhold til dette direktiv, når denne foretager indkøb ved hjælp af centrale indkøbsaktiviteter, for så vidt de berørte udbudsprocedurer og deres gennemførelse alene varetages af indkøbscentralen i alle faser fra offentliggørelse af udbudsbekendtgørelse til udførelse af de resulterende kontrakter.

Hvis visse faser af udbudsproceduren eller udførelsen af de resulterende kontrakter varetages af den pågældende ordregiver, er denne ordregiver dog stadig ansvarlig for at opfylde forpligtelserne i henhold til dette direktiv for alle de faser, denne varetager.

4. Alle udbudsprocedurer, der gennemføres af en indkøbscentral, gennemføres ved hjælp af elektroniske kommunikationsmidler i overensstemmelse med kravene i artikel 33.
5. Ordregivere kan, uden at anvende procedurerne i dette direktiv, vælge en indkøbscentral, der skal varetage centrale indkøbsaktiviteter, herunder når indkøbscentralen modtager vederlag for dette.
6. Indkøbscentraler sikrer endvidere dokumentation af alle transaktioner, der gennemføres i forbindelse med udførelsen af de kontrakter, rammeaftaler eller dynamiske indkøbssystemer, de indgår i forbindelse med de centrale indkøbsaktiviteter.

Artikel 50
Hjælpeaktiviteter i forbindelse med indkøb

Leverandører af hjælpeaktiviteter i forbindelse med indkøb udvælges i overensstemmelse med de udbudsprocedurer, der fastsættes ved dette direktiv.

Artikel 51
Lejlighedsvis fælles indkøb

1. En eller flere ordregivere kan indgå aftale om at foretage visse indkøb i fællesskab.
2. Hvis en ordregiver alene gennemfører de pågældende udbudsprocedurer i alle faser fra offentliggørelse af udbudsbekendtgørelse til afslutningen af den resulterende kontrakt, bærer denne ordregiver det fulde ansvar for at overholde forpligtelserne i henhold til dette direktiv.

Hvis gennemførelsen af udbudsudbudsproceduren og udførelsen af de resulterende kontakter varetages af mere end én af de deltagende ordregivere, er hver ordregiver fortsat ansvarlig for at opfylde forpligtelserne i henhold til dette direktiv for alle de faser, denne varetager.

Artikel 52
Fælles indkøb mellem ordregivere fra forskellige medlemsstater

1. Uden at det berører afsnit I, kapitel III, afdeling 2, underafdeling 2: "Særlige forbindelser", kan ordregivere fra forskellige medlemsstater i fællesskab tildele kontrakter ved hjælp af en af de fremgangsmåder, der er beskrevet i denne artikel.
2. Flere ordregivere kan indkøbe bygge- og anlægsarbejder, varer og/eller tjenesteydelser gennem en indkøbscentral, der er beliggende i en anden medlemsstat. I det tilfælde gennemføres udbudsproceduren i overensstemmelse med de nationale bestemmelser, der er gældende i den medlemsstat, hvor indkøbscentralen er etableret.
3. Flere ordregivere fra forskellige medlemsstater kan tildele en kontrakt i fællesskab. I det tilfælde indgår de deltagende ordregivere en aftale, som fastlægger:
 - a) hvilke nationale bestemmelser der finder anvendelse på udbudsproceduren
 - b) den interne organisation af udbudsproceduren, herunder forvaltningen af proceduren, ansvarsfordelingen, fordelingen af bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller varer, der skal indkøbes, og indgåelsen af kontrakter.

Ved fastlæggelse af den gældende nationale lovgivning i henhold til litra a) kan ordregiverne vælge de nationale bestemmelser i en medlemsstat, hvor mindst én deltagende ordregiver er beliggende.

4. Hvis flere ordregivere fra forskellige medlemsstater har etableret en fælles retlig enhed, herunder europæiske grupper for territorielt samarbejde under Europa-

Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1082/2006⁴⁶ eller andre enheder etableret i henhold til EU-lovgivningen, indgår de deltagende ordregivere ved afgørelse truffet af det kompetente organ for den fælles retlige enhed aftale om de gældende nationale indkøbsregler for en af følgende medlemsstater:

- a) de nationale bestemmelser i den medlemsstat, hvor den fælles retlige enhed har sit hjemsted
- b) de nationale bestemmelser i den medlemsstat, hvor den fælles retlige enhed udfører sine aktiviteter.

Denne aftale kan indgås for ubestemt tid, når den er fastsat i akten om oprettelse af den fælles retlige enhed, for en bestemt periode eller for visse kontrakttyper eller en eller flere individuelle kontrakter.

5. Hvis der ikke indgås aftale om de gældende udbudsregler, fastlægges den gældende nationale lovgivning for indgåelse af kontrakter ved hjælp af følgende regler:

- a) hvis proceduren gennemføres eller forvaltes af en deltagende ordregiver på vegne af de andre, gælder de nationale bestemmelser for denne ordregivers medlemsstat
- b) hvis proceduren ikke gennemføres eller forvaltes af en deltagende ordregiver på vegne af de andre, og
 - i) den vedrører en bygge- og anlægskontrakt, gælder de nationale bestemmelser for den medlemsstat, hvor størstedelen af arbejderne er beliggende
 - ii) den vedrører en vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakt, gælder de nationale bestemmelser for den medlemsstat, hvor størstedelen af varerne eller tjenesteydelserne leveres
- c) hvis den gældende nationale lovgivning ikke kan fastlægges i henhold til litra a) eller b), anvender ordregiverne de nationale bestemmelser for medlemsstaten for den ordregiver, der bærer størstedelen af omkostningerne.

6. Hvis der ikke indgås aftale om de gældende udbudsregler i henhold til stk. 4, fastlægges den gældende nationale lovgivning for udbudsprocedurer, der gennemføres af flere retlige enheder etableret af flere ordregivere fra forskellige medlemsstater ved hjælp af følgende regler:

- a) hvis proceduren gennemføres eller forvaltes af det kompetente organ for den retlige enhed, gælder de nationale bestemmelser for den medlemsstat, hvor den retlige enhed har sit hjemsted
- b) hvis proceduren gennemføres eller forvaltes af et medlem af den retlige enhed på vegne af denne retlige enhed, gælder reglerne i stk. 5, litra a) og b)

⁴⁶ EUT L 210 af 31.7.2006, s. 19.

- c) hvis den gældende nationale lovgivning ikke kan fastlægges i henhold til stk. 5, litra a) eller b), anvender ordregiverne de nationale bestemmelser for medlemsstaten, hvor den retlige enhed har sit hjemsted.
7. En eller flere ordregivere kan tildele individuelle kontrakter under en rammeaftale indgået af eller i fællesskab med en ordregiver med hjemsted i en anden medlemsstat, såfremt rammeaftalen indeholder specifikke bestemmelser, der giver ordregiveren eller ordregiverne mulighed for at tildele de individuelle kontrakter.
8. Beslutninger om tildeling af kontrakter i forbindelse med grænseoverskridende offentlige udbudsprocedurer er underlagt de almindelige kontrolordninger under den gældende nationale lovgivning.
9. For at sikre effektiv gennemførelse af kontrolordninger sikrer medlemsstaterne, at beslutninger, der træffes af kontrolorganer som defineret i Rådets direktiv 92/13/EØF⁴⁷ beliggende i andre medlemsstater, fuldt ud gennemføres i deres nationale retsorden, hvis sådanne beslutninger omhandler ordregivere, der er etableret i deres territorium og deltager i den pågældende grænseoverskridende offentlige udbudsprocedure.

KAPITEL III

Udbudsprocedurens afvikling

AFDELING 1 FORBEREDELSE

Artikel 53

Indledende markedshøringer

1. Inden iværksættelsen af en udbudsprocedure kan ordregivere gennemføre markedshøringer med det formål at vurdere markedets struktur, formåen og kapacitet og informere økonomiske aktører om deres indkøbsplaner og -krav.

Til det formål kan ordregivere søge eller acceptere rådgivning fra administrative støttestrukturer, tredjemand eller markedsdeltagere, dog forudsat at en sådan rådgivning ikke har til følge, at konkurrence forhindres.

2. Hvis en ansøger eller tilbudsgiver eller en virksomhed, der er tilknyttet en ansøger eller tilbudsgiver, har rådgivet ordregiveren eller på anden måde været involveret i udformningen af udbudsproceduren, træffer ordregiveren de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at konkurrencen ikke fordrejes af den pågældende ansøgers eller tilbudsgivers deltagelse.

Sådanne foranstaltninger omfatter meddelelse til andre ansøgere og tilbudsgivere af alle relevante oplysninger, der er udvekslet i forbindelse med eller som følge af ansøgerens eller tilbudsgiverens tidligere involvering i udformningen af

⁴⁷ EFT L 76 af 23.3.1992, s. 14.

udbudsproceduren, og fastlæggelse af tilstrækkelige frister for modtagelse af tilbud. Den pågældende ansøger eller tilbudsgiver udelukkes kun fra proceduren, hvis der ikke er andre muligheder for at opfylde forpligtelsen til at overholde princippet om ligebehandling.

Inden en sådan udelukkelse skal ansøgere eller tilbudsgivere have mulighed for at bevise, at deres involvering i udformningen af udbudsproceduren ikke kan fordreje konkurrencen. Alle foranstaltninger, der iværksættes, dokumenteres i den individuelle rapport, der kræves i henhold til artikel 94.

Artikel 54 *Tekniske specifikationer*

1. De tekniske specifikationer som defineret i punkt 1 i bilag VIII anføres i udbudsdokumenterne. De fastlægger de karakteristika, der kræves af bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller varer.

Disse karakteristika kan også vedrøre den specifikke proces for produktion eller levering af de ønskede bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller varer eller for en anden fase i deres livscyklus som omhandlet i artikel 2, stk. 22.

De tekniske specifikationer skal også angive, om der kræves overdragelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

For indkøb, der er bestemt til at blive anvendt af personer, uanset om det drejer sig om offentligheden eller ordregiverens personale, fastlægges der tekniske specifikationer, som omfatter kriterier vedrørende adgangsmuligheder for handicappede eller design for samtlige brugere, medmindre der er tale om særlige omstændigheder.

Hvis obligatoriske standarder for tilgængelighed indføres ved EU-lovgivning, defineres tekniske specifikationer, hvad angår kriterier vedrørende adgangsmuligheder, med reference til denne lovgivning.

2. De tekniske specifikationer skal garantere lige adgang for økonomiske aktører til udbudsproceduren, og de må ikke bevirke, at der skabes ubegrundede hindringer for konkurrence med hensyn til offentlige kontrakter.
3. For så vidt andet ikke er fastsat i de retligt bindende nationale tekniske forskrifter, forudsat at de er forenelige med EU-retten, skal de tekniske specifikationer affattes:
 - a) som en angivelse af funktionsdygtighed eller funktionelle krav, herunder miljøegenskaber, såfremt parametrene er så præcise, at tilbudsgiverne kan identificere kontraktens genstand, og ordregiverne kan tildele kontrakten
 - b) ved henvisning til tekniske specifikationer og, i nævnte rækkefølge, ved henvisning til nationale standarder til gennemførelse af europæiske standarder, europæiske tekniske godkendelser, fælles tekniske specifikationer, internationale standarder, andre tekniske referencer udarbejdet af europæiske standardiseringsorganer eller – når sådanne ikke eksisterer – nationale standarder, nationale tekniske godkendelser eller nationale tekniske

specifikationer for projektering, beregning og udførelse af arbejder og anvendelse af varerne.

- c) som en angivelse af funktionsdygtighed eller funktionelle krav, jf. litra a), med henvisning til de tekniske specifikationer, jf. litra b), som et middel til formodning om overensstemmelse med denne funktionsdygtighed eller disse funktionelle krav
 - d) ved henvisning til de tekniske specifikationer, jf. litra b), for så vidt angår visse karakteristika, og ved henvisning til funktionsdygtigheden eller de funktionelle krav, jf. litra a), for så vidt angår andre karakteristika.
4. Medmindre kontraktens genstand gør det berettiget, må de tekniske specifikationer ikke angive et bestemt fabrikat, en bestemt oprindelse eller en bestemt fremstillingsproces, og de må ikke henvide til et bestemt mærke, et bestemt patent eller en bestemt type, til en bestemt oprindelse eller til en bestemt produktion med det resultat, at visse virksomheder eller produkter favoriseres eller elimineres. En sådan henvisning er undtagelsesvis tilladt, hvis der ikke kan gives en tilstrækkelig nøjagtig og forståelig beskrivelse af kontraktens genstand efter stk. 3. En sådan henvisning skal efterfølges af udtrykket "eller tilsvarende".
5. Når ordregiverne benytter muligheden for at henvide til de specifikationer, der er omhandlet i stk. 3, litra b), kan de ikke forkaste et tilbud med den begrundelse, at de tilbudte bygge- og anlægsarbejder, leverancer og tjenesteydelser ikke er i overensstemmelse med de specifikationer, som de har henvist til, hvis tilbudsgiveren i sit tilbud på passende måde og til ordregiverens tilfredshed, herunder som omhandlet i artikel 56, godtgør, at de løsninger, han tilbyder, på tilsvarende måde opfylder de krav, der er fastsat i de pågældende tekniske specifikationer.
6. Når ordregiverne benytter sig af den mulighed, der er omhandlet i stk. 3, litra a), for at fastsætte tekniske specifikationer i form af funktionsdygtighed eller funktionelle krav, kan de ikke forkaste et tilbud om bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser, der er i overensstemmelse med en national standard til gennemførelse af en europæisk standard, en europæisk teknisk godkendelse, en fælles teknisk specifikation, en international standard eller en teknisk reference udarbejdet af et europæisk standardiseringsorgan, hvis disse specifikationer tager sigte på at dække de funktionelle krav eller krav til funktionsdygtighed, som de har fastsat.

Tilbudsgiveren skal i sit tilbud på en passende måde og til ordregiverens tilfredshed, herunder som omhandlet i artikel 56, godtgøre, at bygge- og anlægsarbejdet, varen eller tjenesteydelsen i overensstemmelse med standarden opfylder ordregiverens krav til funktionsdygtighed og funktionelle krav.

Artikel 55 *Mærker*

1. Når ordregivere fastsætter specifikke miljømæssige, sociale eller andre egenskaber for bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser i form af funktionsdygtighed eller funktionelle krav som omhandlet i artikel 54, stk. 3, litra a),

kan de kræve, at disse bygge- og anlægsarbejder, varer eller tjenesteydelser bærer et bestemt mærke, såfremt:

- a) kravene til mærket vedrører kontraktens genstand og er egnede til at definere egenskaberne ved de arbejder, varer eller ydelser, der er genstand for kontrakten
- b) kravene til mærket er udviklet på grundlag af videnskabelig information eller baseret på andre objektivt verificerbare og ikkediskriminerende kriterier
- c) mærkerne er etableret gennem en åben og gennemsigtig proces, i hvilken alle interessenter, herunder statslige institutioner, forbrugere, fabrikanter, detailhandlere og miljøorganisationer, kan deltage
- d) mærkerne er tilgængelige for alle interessenter
- e) kriterierne for mærket fastsættes af en tredjepart, som er uafhængig af den økonomiske operatør, der ansøger om mærket.

Ordregivere, der kræver et bestemt mærke, skal acceptere alle tilsvarende mærker, som opfylder kravene til det mærke, som ordregiverne angiver. For produkter, der ikke bærer mærket, skal ordregiverne acceptere teknisk dokumentation fra fabrikanten eller anden passende dokumentation.

2. Hvis et mærke opfylder betingelserne i stk. 1, litra b), c) og d), men også omfatter krav, der ikke vedrører kontraktens genstand, kan ordregivere bruge de detaljerede specifikationer for dette mærke eller om nødvendigt dele heraf, som vedrører kontraktens genstand og er egnede til at definere egenskaberne for denne genstand.

Artikel 56

Testrapporter, certificering og anden dokumentation

1. Ordregivere kan kræve, at økonomiske aktører fremlægger en testrapport fra et anerkendt organ eller en certificering udstedt af et sådan organ som dokumentation for overensstemmelse med de tekniske specifikationer.

Såfremt ordregivere kræver, at der fremlægges certifikater udformet af anerkendte organer med henblik på at bekræfte overensstemmelse med en bestemt teknisk specifikation, skal certifikater fra tilsvarende andre anerkendte organer også accepteres af ordregiverne.

2. Ordregivere skal acceptere anden passende dokumentation end den, der er omhandlet i stk. 1, såsom teknisk dokumentation fra fabrikanten, hvis den økonomiske aktør ikke har adgang til sådanne certifikater eller testrapporter som omhandlet i stk. 1 eller ikke har mulighed for at fremskaffe dem inden for de gældende frister.
3. Ved "anerkendte organer" som omhandlet i denne artikels stk. 1 forstås test- og kalibreringslaboratorier og inspektions- og certificeringsorganer, som er akkrediteret

i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 765/2008⁴⁸.

4. Efter anmodning stiller medlemsstater oplysninger vedrørende dokumentation og dokumenter fremlagt som dokumentation for overensstemmelse med tekniske krav omhandlet i artikel 54, stk. 6, artikel 55 og stk. 1, 2 og 3 i denne artikel til rådighed for andre medlemsstater. De kompetente myndigheder i etableringsmedlemsstaten meddeler disse oplysninger i overensstemmelse med artikel 96.

Artikel 57

Meddelelse af tekniske specifikationer

1. Efter anmodning fra økonomiske aktører, der er interesseret i at opnå en kontrakt, fremlægger ordregivere de tekniske specifikationer, de regelmæssigt benytter i deres indkøbs-, bygge- og anlægs- eller tjenesteydelseskontrakter, eller de tekniske specifikationer, som de agter at benytte i forbindelse med kontrakter, der er genstand for en vejledende periodisk bekendtgørelse. Disse specifikationer fremlægges elektronisk via fri, direkte og fuld adgang uden vederlag.
2. Findes disse tekniske specifikationer i dokumenter, der er elektronisk tilgængelige via fri, direkte og fuld adgang uden vederlag for interesserede økonomiske aktører, er det tilstrækkeligt at henvise til disse dokumenter.

Artikel 58

Alternative tilbud

1. Ordregivere kan tage hensyn til alternative tilbud fra tilbudsgiverne, når disse alternative tilbud opfylder de mindstekrav, der er fastsat af ordregiverne.

Ordregiverne skal i udbudsbetingelserne angive, om alternative tilbud vil blive taget i betragtning eller ej, og når de tager dem i betragtning, angive de mindstekrav, der skal opfyldes i de alternative tilbud, og hvilke særlige krav der stilles i forbindelse med deres afgivelse. Hvis alternative tilbud godtages, skal de også sikre, at de valgte tildelingskriterier reelt kan anvendes på alternative tilbud, der opfylder disse mindstekrav, og på overensstemmende tilbud, der ikke er alternative tilbud.

2. I udbudsprocedurerne for vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakter kan ordregivere, der har givet tilladelse til alternative tilbud, ikke forkaste et alternativt tilbud alene med den begrundelse, at der, såfremt det antages, enten vil blive tale om en tjenesteydelseskontrakt i stedet for en vareindkøbskontrakt eller omvendt.

Artikel 59

Opdeling af kontrakter i delkontrakter

1. Kontrakter kan opdeles i homogene eller heterogene delkontrakter. Artikel 13, stk. 7, anvendes.

⁴⁸ EUT L 218 af 13.8.2008, s. 30.

Ordregivere skal i udbudsbekendtgørelsen, i opfordringen til at bekræfte interesse eller, hvis bekendtgørelse om anvendelse af en kvalifikationsordning bruges, i indkaldelsen af tilbud eller opfordringen til forhandling angive, om tilbud skal være begrænset til én eller flere delkontrakter.

2. Ordregivere kan, selv om muligheden for at afgive tilbud på alle delkontrakter er blevet angivet, begrænse det antal delkontrakter, der kan tildeles en tilbudsgiver, såfremt det højeste antal er angivet i udbudsbekendtgørelsen eller opfordringen til at bekræfte interesse. Ordregivere fastlægger og angiver i udbudsdokumenterne de objektive og ikkediskriminerende kriterier eller regler for tildeling af de forskellige delkontrakter, hvis anvendelsen af de valgte tildelingskriterier bevirker, at en tilbudsgiver tildeles flere delkontrakter end det højeste antal.
3. Hvis mere end én delkontrakt tildeles den samme tilbudsgiver, kan ordregiverne fastsætte, at de vil tildele én kontrakt for hver enkelt delkontrakt eller en eller flere kontrakter, som omfatter flere eller alle delkontrakter.

Ordregivere angiver i udbudsdokumenterne, om de forbeholder sig ret til at træffe et sådant valg, og hvilke delkontrakter der kan samles under en kontrakt, hvis det er tilfældet.

Ordregivere finder først frem til de tilbud, der bedst opfylder de tildelingskriterier, der er fastsat i henhold til artikel 76, for hver enkelt delkontrakt. De kan tildele en kontrakt for mere end én delkontrakt til en tilbudsgiver, der ikke klarer sig bedst med hensyn til alle individuelle delkontrakter, der er omfattet af kontrakten, hvis de tildelingskriterier, der er fastsat i henhold til artikel 76, bedre opfyldes med hensyn til alle delkontrakter, der er omfattet af den pågældende kontrakt. Ordregivere angiver de metoder, de vil bruge til denne sammenligning, i udbudsdokumenterne. Sådanne metoder skal være gennemsigtige, objektive og ikkediskriminerende.

4. Ordregivere kan kræve, at alle entreprenører koordinerer deres aktiviteter under den økonomiske aktør, som har fået tildelt den delkontrakt, der omhandler koordinering af hele projektet eller dets relevante dele.

Artikel 60 *Fastsættelse af frister*

1. Ved fastsættelse af fristerne for modtagelse af tilbud og ansøgninger om deltagelse tager ordregiverne især hensyn til kontraktens kompleksitet og til den tid, der er nødvendig til udarbejdelse af tilbud, jf. dog de minimumsfrister, der er fastsat i artikel 39-44.
2. Når tilbud kun kan afgives efter et besøg på stedet eller efter gennemsyn på stedet af bilagsmateriale til udbudsdokumenterne, skal fristen for modtagelse af tilbud forlænges, så alle berørte økonomiske aktører kan få adgang til alle oplysninger, der er nødvendige for at udforme et tilbud.

Afdeling 2

Offentliggørelse og gennemsigtighed

Artikel 61

Vejledende periodiske bekendtgørelser

1. Ordregivere kan bekendtgøre deres hensigter vedrørende planlagte indkøb ved at offentliggøre en periodisk vejledende bekendtgørelse snarest muligt efter regnskabsårets begyndelse. Disse bekendtgørelser skal indeholde de oplysninger, der er anført i bilag VI, del A, afdeling I. De offentliggøres af Kommissionen eller ordregiverne i deres køberprofil, som beskrevet i bilag IX, nr. 2, litra b). I sidstnævnte tilfælde sender ordregiverne en meddelelse om, at der offentliggøres en vejledende periodisk bekendtgørelse i en køberprofil, jf. nr. 3 i bilag IX.
2. Hvis et udbud sker ved en periodisk vejledende bekendtgørelse angående begrænsede udbud samt udbud med forhandling med forudgående udbudsbekendtgørelse, skal bekendtgørelsen opfylde alle følgende krav:
 - a) det anføres specifikt, hvilke varer, arbejder eller tjenesteydelser kontrakten vedrører
 - b) det angives, at kontrakten tildeles ved begrænset udbud eller udbud med forhandling uden efterfølgende offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse, og at interesserede virksomheder opfordres til skriftligt at tilkendegive deres interesse
 - c) den indeholder ud over de oplysninger, der er fastsat i bilag VI, del A, afdeling I, de oplysninger, der er fastsat i bilag VI, del A, afdeling II
 - d) den offentliggøres højst 12 måneder inden datoen for afsendelsen af opfordringen til at bekræfte interesse.

Artikel 62

Bekendtgørelser om anvendelse af en kvalifikationsordning

Hvis ordregiverne ønsker at anvende en kvalifikationsordning i henhold til artikel 71, skal denne ordning offentliggøres ved en bekendtgørelse i henhold til bilag X, hvoraf det fremgår, hvilket formål kvalifikationsordningen tjener, og hvor reglerne for dens anvendelse kan rekvireres. Hvis ordningen gælder i mere end tre år, skal bekendtgørelsen offentliggøres hvert år. Hvis ordningen gælder i mindre end tre år, er en bekendtgørelse ved periodens begyndelse tilstrækkelig.

Artikel 63
Udbudsbekendtgørelser

Udbudsbekendtgørelser kan bruges til at indkalde tilbud i forbindelse med alle udbud. De skal indeholde de oplysninger, der er fastsat i den relevante del af bilag XI, og offentliggøres i overensstemmelse med artikel 65.

Artikel 64
Bekendtgørelser om indgåede kontrakter

1. Senest to måneder efter indgåelsen af kontrakten eller rammeaftalen fremsender ordregivere en bekendtgørelse om resultaterne af udbudsproceduren.

Denne bekendtgørelse skal indeholde de oplysninger, der er fastsat i bilag XII, og offentliggøres i overensstemmelse med artikel 65.

2. Hvis udbudsbekendtgørelsen for den pågældende kontrakt blev offentliggjort i form af en vejledende periodisk bekendtgørelse, og ordregiveren ikke agter at tildele yderligere kontrakter i den 12-måneders periode, der er omfattet af den vejledende periodiske bekendtgørelse, angives dette i bekendtgørelsen om den indgåede kontrakt.

Når der er tale om en rammeaftale indgået i overensstemmelse med artikel 45, er ordregiveren ikke forpligtet til at sende en bekendtgørelse om resultaterne af udbudsproceduren for hver af de kontrakter, der indgås på grundlag af denne aftale.

Ordregiverne fremsender en bekendtgørelse, der er baseret på et dynamisk indkøbssystem, senest to måneder efter indgåelsen af hver kontrakt. De har dog mulighed for at fremsende disse meddelelser samlet for et kvartal. I så fald skal de fremsende disse samlede bekendtgørelser senest to måneder efter udgangen af hvert kvartal.

3. Oplysninger, der gives i overensstemmelse med bilag XII, og som er bestemt til offentliggørelse, offentliggøres i overensstemmelse med bilag IX. Offentliggørelse af visse oplysninger om indgåelsen af kontrakten eller rammeaftalen kan undlades, hvis videregivelse heraf ville hindre retshåndhævelsen eller på anden måde være i strid med offentlige interesser eller til skade for bestemte offentlige eller private økonomiske aktørers legitime økonomiske interesser, herunder den økonomiske aktør, som kontrakten er blevet tildelt, eller for den loyale konkurrence mellem økonomiske aktører.

I tilfælde af tjenesteydelseskontrakt vedrørende forskning og udvikling kan oplysninger om tjenesteydelsens art og omfang begrænses til henholdsvis:

- a) betegnelsen "tjenesteydelser vedrørende forskning og udvikling", hvis kontrakten er tildelt efter et begrænset udbud uden udbudsbekendtgørelse i overensstemmelse med artikel 44, litra b)
- b) oplysninger, der er mindst lige så detaljerede som oplysningerne i udbudsbekendtgørelsen.

4. Oplysninger, der gives i overensstemmelse med bilag XII, og som angives ikke at være bestemt til offentliggørelse, offentliggøres udelukkende i forenklet form og af statistiske grunde i overensstemmelse med bilag IX.

Artikel 65

Udarbejdelse og offentliggørelse af bekendtgørelser

1. De bekendtgørelser, der er nævnt i artikel 61-64, skal indeholde de oplysninger, der er anført i bilag XI, X, VI A, VI B og XII, i formatet for standardformularer, herunder standardformularer for rettelseslister. Kommissionen udformer disse standardformularer. Sådanne gennemførelsesretsakter vedtages i overensstemmelse med rådgivningsproceduren i artikel 100.
2. De bekendtgørelser, der er nævnt i artikel 61-64, udformes, sendes elektronisk til Kommissionen og offentliggøres i overensstemmelse med bilag IX. Bekendtgørelser offentliggøres senest fem dage efter afsendelsen. Omkostningerne ved Kommissionens offentliggørelse af sådanne bekendtgørelser afholdes af EU.
3. Udbudsbekendtgørelser som defineret i artikel 39, stk. 2, offentliggøres i deres helhed på et af EU's officielle sprog, som ordregiveren vælger. Kun denne udgave på originalsproget er autentisk. Et resumé af hver bekendtgørelses hovedpunkter offentliggøres på de øvrige officielle sprog.
4. Kommissionen sikrer, at hele teksten og resuméet af vejledende periodiske bekendtgørelser, jf. artikel 61, stk. 2, udbudsbekendtgørelser, der indfører et dynamisk indkøbssystem, jf. artikel 46, stk. 3, litra a), og bekendtgørelse om anvendelse af en kvalifikationsordning, der benyttes til indkaldelse af bud, jf. artikel 39, stk. 2, litra b), fortsat offentliggøres:
 - a) for så vidt angår vejledende periodiske bekendtgørelser i 12 måneder eller indtil modtagelse af en bekendtgørelse om indgået kontrakt som omhandlet i artikel 64, stk. 2, der angiver, at der ikke tildeles yderligere kontrakter i den 12-måneders periode, der er omfattet af udbuddet
 - b) for så vidt angår udbudsbekendtgørelser, der indfører et dynamisk indkøbssystem, indtil udløbet af gyldighedsperioden for det dynamiske indkøbssystem
 - c) for så vidt angår bekendtgørelser om anvendelse af en kvalifikationsordning, i ordningens gyldighedsperiode.
5. Ordregivere skal kunne dokumentere datoen for afsendelsen af bekendtgørelserne.

Kommissionen sender til ordregiveren en bekræftelse på modtagelsen af bekendtgørelsen og på offentliggørelsen af de fremsendte oplysninger med angivelse af datoen for offentliggørelsen. Denne bekræftelse betragtes som bevis for offentliggørelsen.

6. Ordregivere kan offentliggøre udbudsbekendtgørelser for bygge- og anlægs-, vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakter, der ikke er underlagt dette direktivs krav til offentliggørelse, såfremt disse bekendtgørelser sendes elektronisk til

Kommissionen i overensstemmelse med det format og de overførselsprocedurer, der er anført i bilag IX.

Artikel 66
Offentliggørelse på nationalt plan

1. De bekendtgørelser, der er nævnt i artikel 61-64, og deres indhold må ikke offentliggøres på nationalt plan inden offentliggørelsen i henhold til artikel 65.
2. De bekendtgørelser, der offentliggøres på nationalt plan, må ikke indeholde andre oplysninger end dem, der findes i de bekendtgørelser, der er sendt til Kommissionen eller offentliggjort i en køberprofil, men skal angive afsendelsesdatoen for meddelelsen til Kommissionen eller offentliggørelsen i køberprofilen.
3. De vejledende periodiske bekendtgørelser må ikke offentliggøres i en køberprofil, inden bekendtgørelsen om offentliggørelse i denne form er sendt til Kommissionen, og denne afsendelsesdato skal angives.

Artikel 67
Elektronisk adgang til udbudsdokumenter

1. Ordregivere giver vederlagsfrit fri, direkte og fuld elektronisk adgang til udbudsdokumenterne fra datoen for offentliggørelsen af bekendtgørelsen i henhold til artikel 65 eller datoen for afsendelsen af opfordringen til at bekræfte interesse. Hvis bekendtgørelse om anvendelse af en kvalifikationsordning bruges som udbudsbekendtgørelse, gives en sådan adgang så hurtigt som muligt og senest, når opfordringen sendes. Teksten i bekendtgørelsen eller opfordringerne skal indeholde den internetadresse, hvor disse dokumenter kan ses.
2. Eventuelle supplerende oplysninger om udbudsbetingelserne og supplerende dokumenter meddeles af ordregiverne eller de kompetente tjenester senest seks dage inden udløbet af den frist, der er fastsat for modtagelse af tilbud, forudsat at der er anmodet om dem i tide. Ved offentlige udbud efter hasteproceduren, jf. artikel 40, stk. 3, er fristen fire dage.

Artikel 68
Opfordringer til at afgive tilbud, til at forhandle eller til at bekræfte interesse

1. I begrænsede udbud, innovationspartnerskaber og udbud med forhandling med forudgående udbudsbekendtgørelse opfordrer ordregiverne samtidig og skriftligt de udvalgte ansøgere til at afgive tilbud eller til at forhandle.

Hvis en vejledende periodisk bekendtgørelse bruges som udbudsbekendtgørelse i henhold til artikel 39, stk. 2, litra a), opfordrer ordregiverne samtidig og skriftligt de økonomiske aktører, der har udtrykt interesse, til at bekræfte deres fortsatte interesse.
2. De opfordringer, der henvises til i stk 1, skal indeholde en henvisning til den elektroniske adresse, hvor udbudsbetingelserne og andre supplerende dokumenter er

direkte elektronisk tilgængelige. Den skal endvidere omfatte oplysningerne i bilag XIII.

Artikel 69

Underretning til deltagere i kvalifikationsordninger, ansøgere og tilbudsgivere

1. Ordregivere underretter hurtigst muligt hver ansøger og tilbudsgiver om, hvilke afgørelser der er truffet med hensyn til indgåelse af en rammeaftale eller kontrakttildelingen eller optagelse i et dynamisk indkøbssystem, herunder bl.a. begrundelsen for, at de har besluttet ikke at indgå en rammeaftale eller tildele en kontrakt, som har været udbudt, eller at påbegynde proceduren på ny eller at iværksætte et dynamisk indkøbssystem;
2. På anmodning af den berørte part meddeler ordregiveren hurtigst muligt og senest 15 dage efter modtagelsen af en skriftlig anmodning:
 - a) alle forbigåede ansøgere, hvorfor deres ansøgning om deltagelse er forkastet
 - b) alle forbigåede tilbudsgivere, hvorfor deres tilbud er forkastet, herunder i de tilfælde, der omhandles i artikel 54, stk. 5 og 6, hvorfor den har besluttet, at kravene ikke anses for opfyldt på tilsvarende måde, eller hvorfor den har besluttet, at bygge- og anlægs-, indkøbs- og tjenesteydelseskontrakter ikke opfylder kravene til ydelse eller funktion
 - c) alle tilbudsgivere, der har afgivet et antageligt tilbud, om det antagne tilbuds karakteristika og relative fordele og meddeler dem navnet på den tilbudsgiver, hvis bud er antaget, eller parterne i rammeaftalen
 - d) alle tilbudsgivere, der har afgivet et antageligt tilbud, om gennemførelsen og forløbet af forhandlinger og dialog med tilbudsgivere.
3. Ordregiverne kan beslutte ikke at meddele visse af de i stk. 1 omhandlede oplysninger om kontrakttildelingen eller indgåelsen af rammekontrakten eller optagelsen i et dynamisk indkøbssystem, hvis en sådan videregivelse vil hindre retshåndhævelse eller på anden måde være i strid med offentlige interesser eller til skade for bestemte offentlige eller private økonomiske aktørers legitime økonomiske interesser, herunder den udvalgte økonomiske aktørs interesser, eller for den loyale konkurrence mellem økonomiske aktører.
4. Ordregivere, der opretter og anvender en kvalifikationsordning, skal inden for en frist på seks måneder underrette ansøgerne, om de er fundet kvalificeret.

Hvis det varer mere end fire måneder fra ansøgningens indgivelse at træffe denne afgørelse, skal ordregiveren inden to måneder fra indgivelsen underrette ansøgeren om grundene til fristens forlængelse og om, hvornår ansøgningen vil blive godkendt eller afvist.
5. Ansøgere, hvis kvalifikationer ikke godkendes, skal hurtigst muligt, og i alle tilfælde senest efter 15 dage, have meddelelse om denne afgørelse samt om begrundelsen herfor. Begrundelsen skal baseres på de kvalifikationskriterier, der er omhandlet i artikel 71, stk. 2.

6. Ordregivere, der opretter og anvender en kvalifikationsordning, kan kun af grunde, der bygger på kriterierne for kvalifikation i artikel 71, stk. 2, bringe en økonomisk aktørs status som kvalificeret til ophør. Hensigten om at gøre dette skal på forhånd meddeles den økonomiske aktør skriftligt mindst 15 dage før datoen for kvalifikationens ophør med angivelse af en begrundelse for dette skridt.

AFDELING 3

UDVÆLGELSE AF DELTAGERE OG TILDELING AF KONTRAKTER

Artikel 70

Generelle principper

1. Ved udvælgelsen af deltagere i udbudsproceduren:
 - a) udelukker ordregivere, der har udarbejdet regler og kriterier for udelukkelse af tilbudsgivere eller ansøgere i overensstemmelse med artikel 72, stk. 1, eller artikel 74, stk. 2, økonomiske aktører, som omfattes af disse regler og kriterier
 - b) udvælger ordregiverne tilbudsgivere og ansøgere i overensstemmelse med de objektive regler og kriterier, der er fastsat i medfør af artikel 72 og artikel 74
 - c) begrænser ordregiverne i forbindelse med begrænsede udbud, udbud med forhandling med forudgående udbudsbekendtgørelse og innovationspartnerskaber i overensstemmelse med artikel 72, stk. 2, evt. antallet af udvalgte ansøgere i overensstemmelse med dette stykkes litra a) og b).
2. Hvis et udbud sker ved en bekendtgørelse om anvendelse af en kvalifikationsordning, skal ordregiverne med henblik på udvælgelsen af deltagere i udbudsproceduren vedrørende de specifikke kontrakter, som er omfattet af udbudsbekendtgørelsen:
 - a) kvalificere de økonomiske aktører i overensstemmelse med artikel 71
 - b) anvende de bestemmelser i stk. 1, der er relevante for begrænsede udbud, udbud med forhandling eller innovationspartnerskaber, på sådanne kvalificerede virksomheder.
3. Når ordregiverne i forbindelse med udvælgelsen af deltagere ved begrænsede udbud, udbud med forhandling eller innovationspartnerskaber afgør, om en ansøger er kvalificeret, eller når kvalifikationskriterierne eller -reglerne ajourføres, må de ikke:
 - a) stille administrative, tekniske eller finansielle krav til nogle økonomiske aktører, som ikke er blevet stillet til andre
 - b) forlange afprøvninger eller dokumentation, som overlapper allerede foreliggende objektive beviser.

4. Ordregiverne kontrollerer, at tilbuddene fra de således udvalgte tilbudsgivere er i overensstemmelse med de regler og krav, der gælder for tilbuddene, og tildeler kontrakten på grundlag af kriterierne i artikel 76 og 79, jf. dog artikel 58.
5. Ordregivere kan vælge ikke at tildele en kontrakt til den tilbudsgiver, der har indgivet det bedste tilbud, hvis de afgør, at tilbuddet ikke opfylder forpligtelserne, i det mindste på ækvivalent vis, i EU-lovgivningen på social-, arbejdsmarkeds- eller miljøområdet eller i de internationale arbejdsmarkeds- og miljøbestemmelser, der er anført i bilag XIV.
6. I offentlige udbud kan ordregivere afgøre, at tilbud undersøges, inden tilbuddenes egnethed bekræftes, såfremt de relevante bestemmelser i artikel 70-79 overholdes, herunder reglen om, at kontrakten ikke må tildeles en tilbudsgiver, der er udelukket i henhold til artikel 74, eller som ikke opfylder de udvælgelseskriterier, ordregiverne har fastsat i henhold til artikel 72, stk. 1, og artikel 74.
7. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 98 om ændring af listen i bilag XIV, når sådanne ændringer er nødvendige efter indgåelse af nye internationale aftaler eller ændring af eksisterende aftaler.

UNDERAFDELING 1

KVALIFIKATION OG KVALITATIV UDVÆLGELSE

Artikel 71 *Kvalifikationsordninger*

1. Ordregiverne kan, hvis de ønsker det, oprette og anvende en kvalifikationsordning for de økonomiske aktører.

Ordregivere, der opretter eller anvender en kvalifikationsordning, skal sikre, at de økonomiske aktører til enhver tid kan ansøge om kvalifikation.
2. Den i stk. 1 omhandlede ordning, kan omfatte flere kvalifikationstrin.

Ordregivere fastlægger objektive regler og kriterier for udelukkelse og udvælgelse af økonomiske aktører, der anmoder om kvalifikation, og objektive regler og kriterier for gennemførelsen af kvalifikationsordningen, herunder f.eks. tilslutning til ordningen, periodisk ajourføring af eventuelle kvalifikationer og ordningens varighed.

Hvis disse kriterier og regler omfatter tekniske specifikationer, finder artikel 54, 55 og 56 anvendelse. Disse kriterier og regler kan om fornødent ajourføres.
3. De i stk. 2 omhandlede kriterier og regler stilles efter anmodning til rådighed for interesserede økonomiske aktører. Disse ajourførte kriterier og regler meddeles de pågældende virksomheder.

Hvis en ordregiver finder, at andre ordregiveres eller organers kvalifikationsordning opfylder dens krav, meddeler den de pågældende økonomiske aktører navnene på disse andre ordregivere eller organer.

4. Der opbevares en liste over kvalificerede økonomiske aktører; listen kan opdeles i kategorier efter den kontrakttype, for hvilken kvalifikationen gælder.
5. Hvis udbud sker ved en bekendtgørelse om anvendelse af et kvalifikationsordning, tildeles specifikke bygge- og anlægs-, vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakter, som er omfattet af kvalifikationsordningen, ved begrænset udbud eller ved udbud efter forhandling, hvor alle tilbudsgivere og deltagere udvælges blandt de ansøgere, der allerede er kvalificerede i henhold til en sådan ordning.
6. Gebyrer, der opkræves i forbindelse med anmodninger om kvalifikation eller ajourføring eller opretholdelse af en erhvervet kvalifikation i henhold til ordningen, skal stå i forhold til de påløbne omkostninger.

Artikel 72

Kriterier for kvalitativ udvælgelse

1. Ordregivere fastlægger objektive regler og kriterier for udelukkelse og udvælgelse af tilbudsgivere eller ansøgere. Disse regler skal være tilgængelige for interesserede økonomiske aktører.
2. Hvis ordregivere skal sikre en passende afvejning af de særlige forhold, der gør sig gældende i forbindelse med udbudsproceduren, og de midler, der kræves til dens gennemførelse, kan de ved begrænsede udbud, udbud med forhandling eller innovationspartnerskaber fastsætte objektive regler og kriterier, der afspejler dette behov og sætter ordregiverne i stand til at reducere antallet af ansøgere, der opfordres til at afgive tilbud eller forhandle. Antallet af udvalgte ansøgere skal dog stå i forhold til kravet om tilstrækkelig konkurrence.

Artikel 73

Tillid til andre enheders kapacitet

1. Hvis de objektive kriterier og regler for udelukkelse og udvælgelse af økonomiske aktører, der anmoder om kvalifikation i en kvalifikationsordning, omfatter krav til den økonomiske aktørs økonomiske og finansielle kapacitet eller dens tekniske og faglige formåen, kan den økonomiske aktør om nødvendigt basere sig på andre enheders kapacitet uanset den juridiske karakter af forbindelserne mellem den selv og disse enheder. Den økonomiske aktør skal i så fald godtgøre over for ordregiveren, at den råder over disse ressourcer i hele kvalitetsordningens gyldighedsperiode, f.eks. ved at fremlægge dokumentation for disse enheders tilsagn i denne forbindelse. Med hensyn til økonomisk og finansiell formåen kan ordregiverne kræve, at den økonomiske aktør og disse enheder i fællesskab bærer ansvaret for kontraktens udførelse.

En sammenslutning af økonomiske aktører, jf. artikel 30, kan på samme vilkår basere sig på kapaciteten hos sammenslutningens deltagere eller andre enheders kapacitet.

2. Hvis de objektive kriterier og regler for udelukkelse og udvælgelse af ansøgere og tilbudsgivere i offentlige udbud, begrænsede udbud, udbud med forhandling eller innovationspartnerskaber omfatter krav til den økonomiske aktørs økonomiske og finansielle kapacitet eller dens tekniske og faglige formåen, kan den økonomiske aktør om nødvendigt og for en bestemt kontrakt basere sig på andre enheders kapacitet uanset den juridiske karakter af forbindelserne mellem den selv og disse enheder. Den skal i så fald godtgøre over for ordregiveren, at den råder over de nødvendige ressourcer, f.eks. ved at fremlægge dokumentation for disse enheders tilsagn i denne forbindelse. Med hensyn til økonomisk og finansiell formåen kan ordregiverne kræve, at den økonomiske aktør og disse enheder i fællesskab bærer ansvaret for kontraktens udførelse.

En sammenslutning af økonomiske aktører som omhandlet i artikel 30 kan på samme vilkår basere sig på sammenslutningens deltageres formåen eller andre enheders deltageres formåen.

3. Når der er tale om bygge- og anlægskontrakter, tjenesteydelseskontrakt samt vareindkøbskontrakter, der vedrører monterings- og installationsarbejde, kan ordregiverne kræve, at visse opgaver udføres direkte af tilbudsgiveren selv, eller af en deltager i gruppen, hvis et tilbud indgives af en gruppe af økonomiske aktører som omhandlet i artikel 30.

Artikel 74

Anvendelse af udelukkelses- og udvælgelseskriterier i henhold til [direktiv 2004/18]

1. De objektive kriterier og regler for udelukkelse og udvælgelse af økonomiske aktører, der anmoder om kvalifikation i en kvalifikationsordning, og de objektive kriterier og regler for udelukkelse og udvælgelse af ansøgere og tilbudsgivere i offentlige udbud, begrænsede udbud, udbud med forhandling eller innovationspartnerskaber kan omfatte udelukkelseskriterierne i artikel 55 i direktiv 2004/18/EF på de vilkår og betingelser, som er fastsat deri.

Hvis ordregiveren er en ordregivende myndighed, omfatter disse kriterier og regler udelukkelseskriterierne i artikel 55, stk. 1 og 2, i direktiv 2004/18/EF på de vilkår og betingelser, som er fastsat deri.

2. De kriterier og regler, der er omhandlet i stk. 1, kan omfatte de udvælgelseskriterier, der er fastsat i artikel 56 i direktiv 2004/18/EF på de vilkår og betingelser, som er fastsat deri, navnlig med hensyn til grænser for krav til årlig omsætning, som omhandlet i artiklens stk. 3, andet afsnit.
3. Ved anvendelse af stk. 1 og 2 i denne artikel finder artikel 57-60 i direktiv 2004/18/EF anvendelse.

Artikel 75

Kvalitetssikringsstandarder og miljøledelsesstandarder

1. Hvis ordregivere kræver, at der fremlægges attester udstedt af uafhængige organer til attestering af den økonomiske aktørs overholdelse af bestemte kvalitetsstandarder, herunder adgang for handicappede, henviser de til kvalitetssikringssystemer, der

bygger på relevante europæiske standarder og er certificeret af organer, som opfylder de europæiske standarder for certificering.

Ordregiverne anerkender tilsvarende attester udstedt af organer, som er etableret i andre medlemsstater. De accepterer ligeledes anden form for dokumentation for tilsvarende kvalitetssikringsforanstaltninger fra økonomiske aktører, der ikke har adgang til at få udstedt sådanne attester eller ikke har mulighed for at få dem udstedt inden for den gældende frist.

2. Hvis ordregiverne kræver, at der fremlægges attester udstedt af uafhængige organer til attestering af den økonomiske aktørs overholdelse af bestemte miljøledelsessystemer eller -standarder, henviser de til EU-ordningen for miljøledelse og miljørevision (EMAS) eller andre miljøledelsessystemer anerkendt i overensstemmelse med artikel 45 i Europa-Parlamentets eller Rådets forordning (EF) nr. 1221/2009⁴⁹ eller andre miljøledelsesstandarder baseret på relevante europæiske eller internationale standarder fra certificeringsorganer.

Ordregiverne anerkender tilsvarende attester udstedt af organer, som er etableret i andre medlemsstater. De accepterer ligeledes anden form for dokumentation for tilsvarende miljøledelsesforanstaltninger fra økonomiske aktører, der ikke har adgang til at få udstedt sådanne attester eller ikke har mulighed for at få dem udstedt inden for den gældende frist.

3. Efter anmodning stiller medlemsstater oplysninger vedrørende dokumenter fremlagt som dokumentation for overensstemmelse med kvalitets- og miljøstandarder omhandlet i denne artikels stk. 1 og 2 til rådighed for andre medlemsstater i overensstemmelse med artikel 97.

UNDERAFDELING 2 KONTRAKTTILDELING

Artikel 76

Kriterier for tildeling af kontrakter

1. Med forbehold af nationale love eller administrative bestemmelser om vederlag for visse tjenesteydelser lægger ordregiverne følgende kriterier til grund for tildelingen af offentlige kontrakter:
 - a) det økonomisk mest fordelagtige tilbud
 - b) de laveste omkostninger.

Omkostninger kan efter ordregiverens valg vurderes udelukkende på grundlag af pris eller en tilgang baseret på omkostningseffektivitet, som f.eks. livscyklusomkostninger på de betingelser, som er anført i artikel 77.

⁴⁹ EUT L 342 af 22.12.2009, s. 1.

2. Det økonomisk mest fordelagtige tilbud omhandlet i stk. 1, litra a), set ud fra ordregiverens synspunkt bestemmes ud fra kriterier i forbindelse med genstanden for den pågældende kontrakt.

Disse kriterier omfatter ud over pris eller omkostninger som omhandlet i stk. 1, litra b), andre kriterier i forbindelse med genstanden for den pågældende kontrakt, som f.eks.:

- a) kvalitet, herunder teknisk værdi, æstetik og funktionsmæssig karakter, design for samtlige brugere, miljøegenskaber og innovativ karakter
 - b) for tjenesteydelseskontrakter og kontrakter, der involverer projektering af bygge- og anlægsarbejder, organisationens kvalitet og erfaringen hos det personale, der er udpeget til at gennemføre kontrakten, hvilket bevirker, at sådant personale efter tildeling af kontrakten, kun må udskiftes efter samtykke fra ordregiver, som skal bekræfte, at tilsvarende organisation og kvalitet sikres efter udskiftningen
 - c) kundeservice og teknisk bistand, leveringsdato og -periode eller udførelsesperiode, forpligtelser med hensyn til reservedele og leveringsgaranti
 - d) den specifikke proces for produktion eller levering af de ønskede bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller varer eller for en anden fase i deres livscyklus som omhandlet i artikel 2, stk. 22, for så vidt disse kriterier er specificeret i overensstemmelse med stk. 4, og de vedrører faktorer, der er direkte involveret i disse processer og kendetegner den specifikke proces for produktion eller levering af de pågældende bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller varer.
3. Medlemsstater kan åbne mulighed for, at bestemte kontrakttyper tildeles på grundlag af det økonomisk mest fordelagtige tilbud som anført i stk. 1, litra a), og stk. 2.
 4. Tildelingskriterier må ikke give ordregiveren ubegrænset valgfrihed. De skal sikre muligheden for effektiv konkurrence og skal være ledsaget af krav, der muliggør effektiv kontrol af tilbudsgivernes oplysninger. Ordregivere kontrollerer effektivt på grundlag af oplysninger og dokumentation indgivet af tilbudsgiverne, at tilbudsgiverne opfylder tildelingskriterierne.
 5. I det tilfælde, der er omhandlet i stk. 1, litra a), angiver ordregiveren den relative vægtning af de valgte kriterier, denne anvender med henblik på at afgøre, hvilket tilbud der er det økonomisk mest fordelagtige.

Denne vægtning kan angives ved fastsættelse af en ramme med et passende maksimalt udsving.

Når der af objektive grunde ikke kan foretages en vægtning, opstiller ordregiveren kriterierne med det vigtigste først.

Denne relative vægtning eller prioritering angives alt efter behov i den bekendtgørelse, der anvendes til at iværksætte udbud, i opfordringen til at bekræfte en interesse, i opfordringen til at afgive tilbud eller forhandle eller i udbudsbetingelserne.

Artikel 77
Livscyklus og livscyklusomkostninger

1. Livscyklusomkostninger omfatter i relevant omfang følgende omkostninger i livscyklusen for varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder som defineret i artikel 2, stk. 22:
 - a) interne omkostninger, herunder omkostninger vedrørende anskaffelse, f.eks. produktionsomkostninger, anvendelse, f.eks. energiforbrug og vedligeholdelsesomkostninger og bortskaffelse, f.eks. indsamlings- og genanvendelsesomkostninger og
 - b) eksterne miljøomkostninger, som er direkte forbundet med livscyklusen, såfremt de kan udtrykkes i beløb og verificeres, herunder omkostninger i forbindelse med emission af drivhusgasser og andre forurenende emissioner samt andre omkostninger til modvirkning af klimaændringer.

2. Hvis ordregivere vurderer omkostningerne ved hjælp af en tilgang baseret på livscyklusomkostninger, skal de i udbudsdokumenterne angive den metode, der anvendes til beregning af livscyklusomkostningerne. Metoden skal mindst opfylde følgende betingelser:
 - a) den skal være udformet på grundlag af videnskabelige oplysninger eller være baseret på andre objektivt verificerbare og ikke-diskriminerende kriterier
 - b) den skal være udarbejdet til gentagen eller konstant anvendelse
 - c) den skal være tilgængelig for alle interessenter.

Ordregivere skal tillade økonomiske operatører, herunder økonomiske operatører fra tredjelande, at anvende en anden metode til fastlæggelse af deres tilbuds livscyklusomkostninger, hvis de påviser, at denne metode opfylder kravene i litra a), b) og c) og er ækvivalent med den metode, der angivet af ordregiveren.

3. Hvis en fælles metode til beregning af livscyklusomkostninger indføres som en del af en EU-retsakt, herunder ved delegerede retsakter i henhold til sektorspecifik lovgivning, anvendes den, når en tilgang baseret på livscyklusomkostninger er omfattet af tildelingskriterierne som omhandlet i artikel 76, stk. 1.

Bilag XV indeholder en liste over sådanne retsakter og delegerede retsakter. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 98 vedrørende ajourføring af denne liste, når sådanne ændringer er nødvendige efter vedtagelse af ny lovgivning eller ophævelse eller ændring af sådan lovgivning.

Artikel 78
Hindringer for tildeling

Ordregivere indgår ikke kontrakt med en valgt tilbudsgiver, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

- a) tilbudsgiveren kan ikke fremlægge de attester og dokumenter, der kræves i henhold til artikel 74, stk. 3
- b) den erklæring, tilbudsgiveren har fremlagt, er falsk i henhold til artikel 37
- c) den erklæring, tilbudsgiveren har fremlagt, er falsk i henhold til artikel 36, stk. 3, litra b).

Artikel 79
Unormalt lave tilbud

1. Ordregiveren anmoder økonomiske aktører om at forklare de opgivne priser eller omkostninger, hvis alle følgende betingelser er opfyldt:
 - a) den opgivne pris eller omkostning er mere end 50 % lavere end den gennemsnitlige pris eller omkostning for de øvrige tilbudsgivere
 - b) den opgivne pris eller omkostning er mere end 20 % lavere end prisen eller omkostningen for det næstlaveste tilbud
 - c) der er indgivet mindst fem tilbud.
2. Hvis tilbud forekommer at være unormalt lave af andre årsager, kan ordregiverne også anmode om en sådan forklaring.
3. Forklaringerne i stk. 1 og 2 kan navnlig vedrøre følgende:
 - a) besparelser i forbindelse med produktionsmetoden for varerne, med udførelsen af tjenesteydelserne og med byggemetoden
 - b) de anvendte tekniske løsninger eller tilbudsgiverens usædvanligt gunstige betingelser for at levere varerne eller tjenesteydelserne eller for at udføre arbejdet
 - c) tilbudsgiverens leverancers, tjenesteydelsers eller arbejders originalitet
 - d) overholdelse, i det mindste på ækvivalent vis, af forpligtelserne i EU-lovgivningen på social-, arbejdsmarkeds- eller miljøområdet eller af de internationale arbejdsmarkeds- og miljøbestemmelser, der er anført i bilag XIV, eller andre bestemmelser, der sikrer tilsvarende beskyttelse, hvis dette ikke er relevant
 - e) evt. statsstøtte til tilbudsgiveren.
4. Ordregiveren kontrollerer oplysninger ved at høre tilbudsgiveren.

Ordregiveren må kun forkaste tilbuddet, hvis dokumentationen ikke begrundet det lave pris- eller omkostningsniveau, under hensyntagen til de elementer, der er nævnt i stk. 3.

Ordregivere skal forkaste et tilbud, hvis de afgør, at tilbuddet er unormalt lavt, fordi det ikke opfylder forpligtelserne i EU-lovgivningen på social-, arbejdsmarkeds- eller

miljøområdet eller i de internationale arbejdsmarkeds- og miljøbestemmelser, der er anført i bilag XIV.

5. Hvis ordregiveren fastslår, at et tilbud er unormalt lavt, fordi tilbudsgiveren har modtaget statsstøtte, kan tilbuddet kun forkastes med den begrundelse alene efter konsultation af tilbudsgiveren, og hvis sidstnævnte inden for en tilstrækkelig frist, som fastsættes af ordregiveren, ikke kan godtgøre, at den pågældende støtte er forenelig med det indre marked som defineret i artikel 107 i traktaten. Hvis ordregiveren afviser et tilbud under disse omstændigheder, underretter den Kommissionen herom.
6. Efter anmodning stiller medlemsstater oplysninger vedrørende dokumentation og dokumenter fremlagt om de elementer, der er nævnt i stk. 3, til rådighed for andre medlemsstater i overensstemmelse med artikel 97.

Kapitel IV

Udførelse af kontrakt

Artikel 80

Betingelser vedrørende kontraktens udførelse

Ordregivere kan fastsætte særlige betingelser vedrørende kontraktens udførelse, hvis disse er nævnt i udbudsbekendtgørelsen eller i udbudsbetingelserne. Disse betingelser kan især vedrøre sociale og miljømæssige aspekter. De kan også omfatte en krav om, at økonomiske operatører tager højde for risici for prisstigninger, som er et resultat af prissvingninger (hedging), og som i betydelig omfang vil kunne påvirke kontraktens udførelse.

Artikel 81

Underentreprise

1. I udbudsdokumenterne kan ordregiveren anmode eller af en medlemsstat forpligtes til at anmode tilbudsgiveren om i tilbuddet at angive, hvor stor en del af kontrakten denne har til hensigt at give i underentreprise til tredjemand, og hvilke underentreprenører denne foreslår.
2. Medlemsstaterne kan foreskrive, at ordregiveren på anmodning fra underentreprenøren, såfremt kontraktens karakter tillader det, overfører retmæssige betalinger direkte til underentreprenøren for tjenesteydelser, varer og bygge- og anlægsarbejder, der leveres til hovedentreprenøren. I dette tilfælde indfører medlemsstaterne passende ordninger, som sætter hovedentreprenøren i stand til at bestride uretmæssige betalinger. Ordningerne vedrørende denne betalingsform anføres i udbudsdokumenterne.
3. Stk. 1 og 2 berører ikke den økonomiske aktørs ansvar som hovedmand.

Artikel 82
Ændring af kontrakter i deres løbetid

1. En væsentlig ændring af bestemmelserne i en bygge- og anlægs-, vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakt i dens løbetid betragtes som en ny tildeling som defineret i dette direktiv og kræver en ny udbudsprocedure i overensstemmelse med dette direktiv.
2. En ændring af en kontrakt i dens løbetid betragtes som væsentlig som defineret i stk. 1, hvis ændringen bevirker, at kontrakten er væsentligt forskellig fra den oprindelige kontrakt. Uanset stk. 3 og 4, betragtes en ændring som væsentlig, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:
 - a) ændringen indfører betingelser, der ville have resulteret i udvælgelse af andre ansøgere end de oprindeligt udvalgte eller ville have tildelt kontrakten til en anden tilbudsgiver, hvis de havde været en del af den oprindelige udbudsprocedure
 - b) ændringen ændrer kontraktens økonomiske balance til fordel for entreprenøren
 - c) ændringen udvider kontraktens anvendelsesområde betydeligt til at omfatte bygge- og anlægsarbejder, tjenesteydelser eller varer, der oprindeligt ikke var omfattet.
3. Udskiftning af en kontraktpartner udgør en væsentlig ændring som defineret i stk. 1.

Første afsnit gælder dog ikke, hvis den oprindelige entreprenør helt eller delvist efterfølges af en anden økonomisk aktør, der opfylder de kriterier for kvalitativ udvælgelse, der var gældende for den oprindelige entreprenør, efter omorganisering af virksomhed eller insolvens, såfremt dette ikke medfører andre væsentlige ændringer af kontrakten og ikke har til formål at omgå dette direktiv.
4. Hvis værdien af ændringen kan udtrykkes monetært, betragtes ændringen ikke som væsentlig som defineret i stk. 1, hvis dens værdi ikke overstiger de tærskelværdier, der er anført i artikel 12, og er under 5 % af prisen på den oprindelige kontrakt, såfremt ændringen ikke ændrer indkøbets overordnede karakter. I tilfælde af flere efterfølgende ændringer vurderes de på grundlag af den kumulative værdi af de efterfølgende ændringer.
5. Kontraktændringer betragtes ikke som væsentlige som defineret i stk. 1, hvis de er omhandlet i udbudsdokumenterne i form af klare, præcise og utvetydige revisionsklausuler eller -muligheder. Sådanne klausuler skal angive omfang og karakter af mulige ændringer eller muligheder samt de betingelser, hvorunder de kan anvendes. De omfatter ikke ændringer eller muligheder, der kan ændre kontraktens overordnede karakter.
6. Uanset stk. 1, kræver en væsentlig ændring ikke en ny udbudsprocedure, når følgende kumulative betingelser er opfyldt:
 - a) behovet for ændring er opstået som følge af omstændigheder, som en omhyggelig ordregiver ikke kunne forudse

- b) ændringen ikke ændrer kontraktens overordnede karakter.

Ordregivere offentliggør sådanne ændringer i *Den Europæiske Unions Tidende*. Denne bekendtgørelse skal indeholde de oplysninger, der er fastsat i bilag XVI, og offentliggøres i overensstemmelse med artikel 65.

7. Ordregiveren kan i følgende tilfælde ikke ændre kontrakten:

- a) hvis ændringen har til formål at afhjælpe mangler i entreprenørens udførelse af kontrakten eller konsekvenserne heraf, som kan afhjælpes gennem håndhævelse af de kontraktlige forpligtelser
- b) hvis ændringen har til formål at kompensere for prisstigninger, som entreprenøren har taget højde for (hedging).

Artikel 83 Ophævelse af kontrakter

Medlemsstaterne sikrer, at ordregivere under de betingelser, der er fastlagt ved gældende nationale lovgivning, kan ophæve en bygge- og anlægs-, vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakt under dens løbetid, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

- a) undtagelserne, jf. artikel 21, gælder ikke længere efter privat deltagelse i den juridiske person, kontrakten er tildelt i henhold til artikel 21, stk. 4
- b) en ændring af kontrakten udgør en ny tildeling som defineret i artikel 82
- c) EU-Domstolen afgør i en procedure i medfør af artikel 258 i traktaten, at en medlemsstat ikke har opfyldt sine forpligtelser i henhold til traktaterne, fordi en ordregiver fra den pågældende medlemsstat har tildelt den pågældende kontrakt uden at overholde sine forpligtelser i henhold til traktaterne og dette direktiv.

AFSNIT III

SÆRLIGE INDKØBSORDNINGER

KAPITEL I

Sociale og andre specifikke tjenesteydelser

Artikel 84

Tildeling af kontrakter vedrørende sociale tjenesteydelser og andre specifikke tjenesteydelser

Kontrakter vedrørende sociale tjenesteydelser og andre specifikke tjenesteydelser anført i bilag XVII tildeles i overensstemmelse med dette kapitel, hvis værdien af kontrakten overstiger de tærskelværdier, der er fastsat i artikel 12, litra c).

Artikel 85

Offentliggørelse af bekendtgørelser

1. Ordregivere, som agter at tildele en kontrakt vedrørende de tjenesteydelser, der er nævnt i artikel 84, tilkendegiver deres hensigt herom ved en udbudsbekendtgørelse.
2. Ordregivere, som har tildelt en kontrakt vedrørende de tjenesteydelser, der er nævnt i artikel 84, offentliggør resultaterne ved en bekendtgørelse om indgåede kontrakter.
3. De bekendtgørelser, der er omhandlet i stk. 1 og 2, skal indeholde de oplysninger, der er nævnt i bilag XVIII i overensstemmelse med standardformularerne. Kommissionen udformer disse standardformularer. Sådanne gennemførelsesretsakter vedtages i overensstemmelse med rådgivningsproceduren i artikel 100.
4. De bekendtgørelser, der er omhandlet i stk. 1 og 2, offentliggøres i overensstemmelse med artikel 65.

Artikel 86

Principper for tildeling af kontrakter

1. Medlemsstaterne indfører passende procedurer for tildeling af kontrakter i henhold til dette kapitel med henblik på at sikre fuld overensstemmelse med principperne om gennemsigtighed og ligebehandling af alle økonomiske aktører og give ordregiverne mulighed for at tage hensyn til de særlige omstændigheder i forbindelse med de pågældende tjenesteydelser.
2. Medlemsstaterne sikrer, at ordregivere kan tage hensyn til behovet for at sikre kvalitet, kontinuitet, adgangsmuligheder, tilgængelighed og omfang for tjenesteydelserne, de specifikke behov for forskellige brugergrupper, inddragelse og bemyndigelse af brugere og innovation. Medlemsstaterne kan også fastlægge, at valget af tjenesteyder ikke alene sker på grundlag af prisen for leveringen af tjenesteydelsen.

KAPITEL II

REGLER FOR PROJEKTKONKURRENCER OM TJENESTEYDELSER

Artikel 87

Almindelige bestemmelser

1. Reglerne for afholdelse af projektkonkurrencer fastsættes i overensstemmelse med dette kapitel og stilles til rådighed for aktører, der er interesserede i at deltage i konkurrencen.
2. Adgangen til at deltage i projektkonkurrencer må ikke begrænses:
 - a) til en medlemsstats område eller en del heraf
 - b) af det forhold, at det i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, hvor projektkonkurrencen afholdes, kræves, at deltagerne skal være enten fysiske eller juridiske personer.

Artikel 88

Anvendelsesområde

1. Dette kapitel anvendes på projektkonkurrencer, som afholdes med henblik på indgåelse af tjenesteydelseskontrakter, hvis anslåede værdi uden moms, herunder eventuelle konkurrencepræmier og/eller betalinger til deltagerne, mindst udgør det beløb, der er anført i artikel 12, litra a).
2. Dette kapitel gælder for alle projektkonkurrencer, hvor det samlede præmie- og betalingsbeløb, herunder den anslåede værdi uden moms af tjenesteydelseskontrakter, som senere vil kunne indgås i henhold til artikel 44, litra k), hvis ordregiveren ikke udelukker en sådan indgåelse i bekendtgørelsen, mindst udgør det beløb, der er anført i artikel 12, litra a).

Artikel 89

Bekendtgørelser

1. Ordregivere, der agter at afholde en projektkonkurrence, udskriver den ved en bekendtgørelse. Hvis de agter at tildele efterfølgende tjenesteydelser i henhold til artikel 44, litra k), angives dette i bekendtgørelsen. Ordregivere, der har afholdt en projektkonkurrence, meddeler resultatet ved en bekendtgørelse.
2. Udbudsbekendtgørelsen skal indeholde de oplysninger, der er angivet i bilag XIX, og bekendtgørelsen om resultaterne af en projektkonkurrence skal indeholde de oplysninger, der er angivet i bilag XX, i formatet for standardformularerne. Kommissionen udformer disse standardformularer. Sådanne gennemførelsesretsakter vedtages i overensstemmelse med rådgivningsproceduren i artikel 100.

Bekendtgørelsen af resultaterne af en projektkonkurrence skal senest to måneder efter projektkonkurrencens afslutning meddeles Kommissionen.

Offentliggørelse af oplysninger om resultaterne af en projektkonkurrence kan undlades, hvis videregivelse heraf ville hindre retshåndhævelsen eller på anden måde være i strid med offentlige interesser eller til skade for bestemte offentlige eller private økonomiske aktørers legitime økonomiske interesser, herunder den økonomiske aktør, som kontrakten er blevet tildelt, eller for den loyale konkurrence mellem økonomiske aktører.

3. Artikel 65, stk. 2-6, finder også anvendelse på bekendtgørelser vedrørende projektkonkurrencer.

Artikel 90

Regler for projektkonkurrencer, udvælgelse af deltagere og bedømmelseskomitéen

1. Ved afholdelse af projektkonkurrencer anvender ordregiverne udbudsprocedurer, der er tilpasset dette direktiv.
2. Når der er tale om projektkonkurrencer med et begrænset antal deltagere, fastsætter ordregiverne klare og ikkediskriminerende udvælgelseskriterier. Under alle omstændigheder skal antallet af ansøgere, der opfordres til at deltage i projektkonkurrencer, fastsættes således, at der sikres en reel konkurrence.
3. Bedømmelseskomitéen må udelukkende bestå af fysiske personer, som er uafhængige af deltagerne i projektkonkurrencen. Såfremt der kræves bestemte faglige kvalifikationer for at deltage i en konkurrence, skal mindst en tredjedel af bedømmelseskomitéens medlemmer have samme eller tilsvarende kvalifikationer.

Artikel 91

Bedømmelseskomitéens afgørelser

1. Bedømmelseskomitéen skal være uafhængig i sine afgørelser og udtalelser.
2. Komitéen behandler planlægnings- og projektarbejder, som ansøgerne forelægger anonymt, og alene ud fra de kriterier, der er anført i bekendtgørelsen om projektkonkurrencen.
3. På grundlag af hvert enkelt projekts kvaliteter registrerer komitéen projekternes rangfølge og sine bemærkninger samt punkter, der evt. skal klarlægges, i en protokol, som medlemmerne underskriver.
4. Kravet om anonymitet skal overholdes, indtil bedømmelseskomitéens udtalelse eller afgørelse foreligger.
5. Ansøgerne kan om nødvendigt anmodes om at besvare spørgsmål, som bedømmelseskomitéen har anført i rapporten, for at klarlægge nogle aspekter af projekterne.

6. Der udarbejdes en fuldstændig rapport over dialogen mellem bedømmelseskomitéens medlemmer og ansøgerne.

AFSNIT IV FORVALTNING

Artikel 92 Håndhævelse

I overensstemmelse med Rådets direktiv 92/13/EØF sikrer medlemsstaterne korrekt anvendelse af dette direktiv ved hjælp af effektive, tilgængelige og gennemskuelige mekanismer, der supplerer klageprocedurerne i forbindelse med ordregiveres beslutninger.

Artikel 93 Offentligt tilsyn

1. Medlemsstaterne udpeger ét uafhængigt organ med ansvar for tilsyn med og koordinering af gennemførelsesforanstaltningerne (i det følgende benævnt "tilsynsorganet"). Medlemsstaterne underretter Kommissionen om, hvem de har udpeget.

Alle ordregivere er underlagt et sådant tilsyn.

2. De kompetente myndigheder, der er involveret i gennemførelsesforanstaltningerne, sammensættes på en sådan måde, at interessekonflikter undgås. Det offentlige tilsynssystem skal være gennemsigtigt. Til det formål offentliggøres alle vejledningsdokumenter og henstillinger samt en årlig rapport om gennemførelsen og anvendelsen af dette direktivs regler.

Den årlige rapport skal indeholde følgende:

- a) en angivelse af succesraten for små og mellemstore virksomheder i forbindelse med offentlige indkøb, hvis denne procentdel er lavere end 50 % målt i værdi af kontrakter tildelt små og mellemstore virksomheder, gives der i rapporten en analyse af årsagerne hertil
 - b) en overordnet oversigt over gennemførelsen af bæredygtige indkøbspolitikker, herunder over procedurer, der omfatter hensyn til beskyttelse af miljøet, social integration, herunder adgangsmuligheder for handicappede, eller fremme af innovation
 - c) centraliserede data om rapporterede tilfælde af svig, korrupcion, interessekonflikter eller andre alvorlige uregelmæssigheder på området for offentlige indkøb, herunder vedrørende projekter samfinansieret over EU's budget.
3. Tilsynsorganet skal:
 - a) overvåge anvendelsen af reglerne om offentlige indkøb, herunder især ordregiveres og indkøbscentralers relaterede praksis

- b) yde juridisk rådgivning til ordregivere om fortolkningen af regler om og principper vedrørende offentlige indkøb og om anvendelsen af reglerne om offentlige indkøb i særlige tilfælde
- c) udstede initiativhenstillinger og vejledninger om spørgsmål af almen interesse vedrørende fortolkningen og anvendelsen af regler om offentlige indkøb, om tilbagevendende spørgsmål og om systemiske vanskeligheder i forbindelse med anvendelsen af reglerne om offentlige indkøb, i lyset af bestemmelserne i dette direktiv og EU-Domstolens retspraksis
- d) etablere og anvende omfattende, retsgyldige "red-flagging"-indikatorsystemer til at forebygge, afsløre og på en egnet måde rapportere tilfælde af svig, korruption, interessekonflikter og andre alvorlige uregelmæssigheder
- e) gøre nationale kompetente institutioner, herunder kontrolmyndigheder, opmærksomme på specifikke afslørede overtrædelser og systemiske problemer
- f) undersøge klager fra borgere og virksomheder vedrørende anvendelsen af regler om offentlige indkøb i specifikke tilfælde og videresende analysen til de kompetente ordregivere, som skal inddrage denne i deres beslutninger eller forklare, hvorfor den tilsidesættes, hvis analysen ikke følges
- g) overvåge afgørelser, der træffes af nationale domstole og myndigheder efter EU-Domstolens dom på grundlag af artikel 267 i traktaten eller Revisionsrettens årsberetning vedrørende overtrædelser af de europæiske regler om offentlige indkøb i forbindelse med EU-støttede projekter; tilsynsorganet indberetter ethvert tilfælde af overtrædelse af EU's udbudsprocedurer i forbindelse med kontrakter direkte eller indirekte finansieret af Den Europæiske Union til Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig.

De opgaver, der er omhandlet i litra e), berører ikke udøvelsen af rettigheder under national lovgivning eller det system, der er indført på grundlag af direktiv 92/13/EØF.

Medlemsstaterne bemyndiger tilsynsorganet til at henvende sig til den kompetente ret i henhold til den nationale lovgivning vedrørende klager over ordregivers beslutninger, hvis det i forbindelse med dets overvågning og juridiske rådgivning har konstateret overtrædelser.

4. Med forbehold af de almindelige procedurer og arbejdsmetoder, som Kommissionen har fastlagt for sine meddelelser til og kontakter med medlemsstaterne, fungerer tilsynsorganet som specifikt kontaktpunkt for Kommissionen, når denne overvåger anvendelsen af EU-lovgivningen og gennemførelsen af EU's budget på grundlag af artikel 17 i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 317 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Det indberetter til Kommissionen enhver overtrædelse af dette direktiv vedrørende udbudsprocedurer for tildeling af kontrakter, der direkte eller indirekte støttes af EU.

Kommissionen kan navnlig overdrage behandlingen af individuelle sager til tilsynsorganet, når kontrakten endnu ikke er indgået, eller en klageprocedure stadig kan gennemføres. Den kan også pålægge tilsynsorganet overvågningsopgaver med

henblik på at sikre gennemførelsen af de foranstaltninger, som medlemsstaterne har forpligtet sig til, med det formål at afhjælpe en overtrædelse af EU's regler om og principper for offentlige indkøb som fastsat af Kommissionen.

Kommissionen kan anmode tilsynsorganet om at analysere påståede overtrædelser af EU's regler for offentlige indkøb, som påvirker projekter samfinansieret over EU's budget. Kommissionen kan overlade det til tilsynsorganet at opfølge visse sager og at sikre, at passende konsekvenser for overtrædelser af EU's regler for offentlige indkøb, der berører samfinansierede projekter, træffes af de kompetente nationale myndigheder, som vil være forpligtede til at følge dets anvisninger.

5. De undersøgelses- og håndhævelsesaktiviteter, tilsynsorganet gennemfører for at sikre, at ordregivernes beslutninger er i overensstemmelse med dette direktiv og de generelle principper i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, må ikke erstatte eller berøre Kommissionens institutionelle rolle som traktatens vogter. Når Kommissionen beslutter at overdrage behandlingen af en individuel sag, bevarer den retten til at gribe ind, hvis den iværksatte foranstaltning ikke er i overensstemmelse med dette direktiv eller traktaten, eller hvis der ikke iværksættes foranstaltninger for at afhjælpe overtrædelsen.
6. Ordregivende myndigheder fremsender tilsynsorganet den fuldstændige tekst til alle indgåede kontrakter for en værdi lig med eller større end
 - a) 1 000 000 EUR, hvis der er tale om vareindkøbs- eller tjenesteydelseskontrakter
 - b) 10 000 000 EUR, hvis der er tale om bygge- og anlægskontrakter.
7. Med forbehold af national ret med hensyn til adgang til oplysninger og i overensstemmelse med national lovgivning og EU-lovgivning om databeskyttelse skal tilsynsorganet gratis efter skriftlig anmodning give ubegrænset og fuld direkte adgang til de indgåede kontrakter, der er omhandlet i stk. 6. Adgang til visse dele af kontrakterne kan afvises, hvis deres offentliggørelse ville være til hinder for retshåndhævelse eller på anden måde i modstrid med offentlighedens interesser, ville skade økonomiske operatørers – offentlige eller private - legitime kommercielle interesser eller ville hindre en fair konkurrence mellem operatørerne.

Adgang til de dele, der kan frigives, skal gives inden for en rimelig frist og senest 45 dage efter datoen for anmodningen.

Den ansøger, der indgiver en anmodning om adgang til en kontrakt behøver ikke påvise nogen direkte eller indirekte interesse i den pågældende kontrakt. Modtageren af oplysninger bør have ret til at offentliggøre disse.
8. Et resumé af alle aktiviteter, der udføres af tilsynsorganet i overensstemmelse med stk. 1-7, medtages i den årlige rapport nævnt i stk. 2.

Artikel 94
Individuelle rapporter om procedurer for tildeling af kontrakter

1. Ordregivere opbevarer formålstjenlige oplysninger om alle kontrakter, rammeaftaler og dynamiske indkøbssystemer, der iværksættes. Disse oplysninger skal være tilstrækkelige til at de senere kan begrunde beslutningerne om:
 - a) den økonomiske aktørs kvalifikation og udvælgelse samt tildelingen af kontrakterne
 - b) anvendelsen af procedurer uden forudgående udbudsbekendtgørelse i overensstemmelse med artikel 44
 - c) ikkeanvendelse af bestemmelserne i kapitel II-IV i afsnit II i henhold til undtagelserne i kapitel II og III i afsnit I.

Ordregiverne skal dokumentere afviklingen af alle udbudsprocedurer, uanset om dette er foregået elektronisk eller ej. De skal i den forbindelse dokumentere alle faser af udbudsproceduren, herunder al kommunikation med økonomiske aktører og interne overvejelser, udformning af tilbud, dialog eller forhandling samt udvælgelse og tildeling af kontrakten.

2. Oplysningerne skal opbevares i mindst fire år fra tidspunktet for indgåelsen af kontrakten, således at ordregiveren inden for dette tidsrum vil være i stand til efter anmodning at give de nødvendige oplysninger til Kommissionen eller det nationale tilsynsorgan.

Artikel 95
National rapportering

1. De organer, der er oprettet eller udnævnt i medfør af artikel 93, fremsender senest den 31. oktober hvert år en gennemførelsesrapport og statistisk rapport baseret på en standardformular til Kommissionen.
2. Den rapport, der er omhandlet i stk. 1, skal mindst indeholde den samlede værdi fordelt på de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 5-11, af de kontrakter, der er tildelt under tærskelværdierne i artikel 12, men som var omfattet af dette direktiv, hvis deres værdi oversteg tærskelværdierne.
3. Medlemsstaterne sikrer, at denne rapport indeholder mindst antallet og værdien af tildelte kontrakter fordelt på de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 5-11, og andre oplysninger, der kræves for at kontrollere aftalens korrekte anvendelse. Dette omfatter antallet og værdien af kontrakter tildelt ved udbud med forhandling uden offentliggørelse af en udbudsbekendtgørelse fordelt som anført i artikel 44 og på de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 5-11. Den angiver også medlemsstaten eller tredjelandet for den valgte entreprenør.
4. Den årlige rapport indeholder endvidere for hver af de aktiviteter, der er omhandlet i artikel 5-11, en liste over ordregivere, der udøver denne aktivitet, som for hver ordregiver anfører det unikke id-nummer, hvis et sådant nummer er omhandlet i den nationale lovgivning.

Kommissionen offentliggør til orientering regelmæssigt listen over disse ordregivere i *Den Europæiske Unions Tidende*.

5. Kommissionen fastsætter standardformularen for udformning af den årlige gennemførelsesrapport og statistiske rapport omhandlet i stk. 1. Disse gennemførelsesretsakter vedtages i overensstemmelse med rådgivningsproceduren i artikel 100.
6. Retsakterne i stk. 5 skal sikre:
 - a) at statistiske data kan indsamles ved hjælp af stikprøver ud fra et ønske om administrativ forenkling kan udelukkes, for så vidt som dette ikke bringer statistikkernes anvendelighed i fare
 - b) at fremsendte oplysninger behandles fortroligt.

Artikel 96

Assistance til ordregivere og virksomheder

1. Medlemsstaterne tilvejebringer støttestrukturer med henblik på at yde juridisk og økonomisk rådgivning, vejledning, uddannelse og assistance til ordregivere i forbindelse med udarbejdelse og gennemførelse af udbudsprocedurer. Medlemsstaterne sikrer også, at hver ordregiver kan få kompetent assistance og rådgivning om individuelle spørgsmål.
2. Med henblik på at forbedre adgangen til offentlige indkøb for økonomiske aktører, navnlig SMV'er, og for at fremme den korrekte forståelse af dette direktivs bestemmelser sikrer medlemsstaterne, at der kan fås relevant assistance, herunder elektronisk eller ved brug af eksisterende net for assistance til virksomheder.
3. Specifik administrativ assistance stilles til rådighed for økonomiske aktører, der agter at deltage i en udbudsprocedure i en anden medlemsstat. Sådant assistance skal mindst dække de administrative krav i den pågældende medlemsstat og evt. begrænsninger i forbindelse med elektronisk indkøb.

Medlemsstaterne sikrer, at interesserede økonomiske aktører har nem adgang til relevante oplysninger om forpligtelser vedrørende skatter og afgifter, miljøbeskyttelse og sociale og arbejdsmarkedsmæssige forpligtelser, som gælder i den medlemsstat, i den region eller på det sted, hvor ydelserne leveres, og som finder anvendelse på arbejdets udførelse på byggepladsen eller på de leverede tjenesteydelser under kontraktens opfyldelse.

4. For så vidt angår stk. 1, 2 og 3, kan medlemsstaterne udpege et eller flere organer eller en eller flere forvaltningsstrukturer. Medlemsstaterne sikrer koordineringen mellem disse organer og strukturer.

Artikel 97
Administrativt samarbejde

1. Medlemsstaterne yder hinanden bistand og træffer foranstaltninger med henblik på et effektivt samarbejde for at sikre udveksling af oplysninger om forhold omhandlet i artikel 56, 75 og 79. De sørger for, at de oplysninger, de udveksler, behandles fortroligt.
2. De kompetente myndigheder i alle berørte medlemsstater udveksler oplysninger i overensstemmelse med lovgivningen om beskyttelse af personoplysninger som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF⁵⁰ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF⁵¹.
3. Med henblik på anvendelsen af denne artikel udpeger medlemsstaterne et eller flere forbindelsespunkter, hvis kontaktoplysninger de meddeler de øvrige medlemsstater, tilsynsorganerne og Kommissionen. Medlemsstaterne offentliggør listen over forbindelsespunkter og ajourfører den jævnligt. Tilsynsorganet er ansvarligt for koordineringen af sådanne forbindelsespunkter.
4. Udvekslingen af oplysninger finder sted via informationssystemet for det indre marked (IMI) oprettet i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. XXX/XXXX [*forlag til Europa-Parlamentets og Rådets*⁵² *forordning om administrativt samarbejde i informationssystemet for det indre marked ("IMI-forordningen") KOM(2011) 522*]. Medlemsstaterne afgiver hurtigst muligt og ad elektronisk vej de oplysninger, som andre medlemsstater anmoder om.

⁵⁰ EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31.

⁵¹ EFT L 201 af 31.7.2002, s. 37.

⁵² OJ L [...]

AFSNIT V

DELEGEREDE BEFØJELSER, GENNEMFØRELSESBESTEMMELSER OG AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 98

Udøvelse af de delegerede beføjelser

1. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter på de i denne artikel fastlagte betingelser.
2. Delegationen af beføjelser omhandlet i artikel 4, 35, 33, 38, 25, 65, 70, 77, 85 og 95 tillægges Kommissionen for en ubestemt periode fra [dato for dette direktivs ikrafttræden].
3. Den i artikel 4, 35, 33, 38, 25, 65, 70, 77, 85 og 95 omhandlede delegation af beføjelser kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den har virkning fra dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* eller fra en senere dato, der fastsættes nærmere i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af de delegerede retsakter, der allerede er i kraft.
4. Så snart Kommissionen vedtager en delegeret retsakt, giver den samtidig Europa-Parlamentet og Rådet meddelelse herom.
5. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 98 træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for den frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har informeret Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Denne frist forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

Artikel 99

Hasteprocedure

1. En delegeret retsakt, der er vedtaget i henhold til denne artikel, træder i kraft straks og finder anvendelse så længe, der ikke er gjort indsigelse mod den i henhold til stk. 2. I underretningen af Europa-Parlamentet og Rådet om en delegeret retsakt, der er vedtaget i henhold til denne artikel, gives der en begrundelse for, at hasteproceduren er anvendt.
2. Europa-Parlamentet eller Rådet kan efter proceduren i artikel 98, stk. 5, gøre indsigelse mod en delegeret retsakt. I så fald skal Kommissionen ophæve retsakten straks efter Europa-Parlamentets eller Rådets meddelelse af afgørelsen om at gøre indsigelse.

Artikel 100
Udvalgsprocedure

1. Kommissionen bistås af det ved afgørelse 71/306/EØF nedsatte Rådgivende Udvalg for Offentlige Aftaler⁵³. Dette udvalg er et udvalg som defineret i forordning (EF) nr. 182/2011.
2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 4 i forordning (EU) nr. 182/2011.

Artikel 101
Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 30. juni 2014. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne tilsender Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 102
Ophævede retsakter

Direktiv 2004/17/EF ophæves med virkning fra den 30. juni 2014.

Henvisninger til det ophævede direktiv gælder som henvisninger til dette direktiv og læses i henhold til den i bilag XXI anførte sammenligningstabel.

Artikel 103
Revision

Kommissionen reviderer de økonomiske virkninger for det indre marked som følge af anvendelse af tærskelværdierne i artikel 12 og aflægger beretning herom for Europa-Parlamentet og Rådet senest den 30. juni 2017.

Ved ændring af de tærskelværdier, der er gældende i henhold til denne aftale, skal beretningen efterfølges af et lovgivningsforslag om ændring af de tærskelværdier, der er fastsat i dette direktiv.

⁵³ EFT L 185 af 16.8.1971, s. 15.

*Artikel 104
Ikrafttræden*

Direktivet træder i kraft på den tyvende dag efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

*Artikel 105
Adressater*

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 20.12.2011.

*På Europa-Parlamentets vegne
Formanden*

*På Rådets vegne
Formanden*

BILAG I
AKTIVITETER OMHANDLET I ARTIKEL 2, STK. 8, LITRA a)

I tilfælde af forskellige fortolkninger mellem CPV og NACE gælder CPV-nomenklaturen.

NACE ⁽¹⁾					CPV-kode
HOVEDGRUPPE F			BYGGE- OG ANLÆGSVIRKSOMHED		
Hoved-gruppe	Gruppe	Under-gruppe	Beskrivelse	Bemærkninger	
45			Bygge- og anlægsvirksomhed	Denne hovedgruppe omfatter: opførelse af nye bygninger og bygværker, restaurering og almindelige reparationer.	45000000
	45.1		Forberedende byggepladsarbejder		45100000
		45.11	Nedrivning af bygninger; jordarbejder	Denne undergruppe omfatter: — nedrivning af bygninger og andre bygværker — rydning af byggepladser — jordarbejder: afgravning, påfyldning, nivellering og planering af byggepladser, grøftegravning, fjernelse af klippe og sten, sprængning osv. — klargøring af miner: — fjernelse af overjord og anden klargøring samt andet forberedende arbejde i forbindelse med mineanlæg. Denne undergruppe omfatter også: — byggepladsafvanding — afvanding af landbrugs- og skovbrugsarealer.	45110000
		45.12	Prøveboringer og andre former for boringer	Denne undergruppe omfatter: — prøveboringer og udtagning af prøver i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder, geofysiske og geologiske undersøgelser eller til lignende formål. Denne undergruppe omfatter ikke: — boring af olie- og gasproduktionsbrønde, jf. 11.20	45120000

				<ul style="list-style-type: none"> — brøndboring, jf. 45.25 — skaktsenkning, jf. 45.25 — olie- og gasprospektering, geofysiske, geologiske og seismiske undersøgelser, jf. 74.20. 	
	45.2		Opførelse af bygninger eller dele heraf; anlægsarbejder		45200000
		45.21	Almindelige byggearbejder omfattende bygninger og ingeniørarbejde	<p>Denne undergruppe omfatter:</p> <ul style="list-style-type: none"> — opførelse af alle former for bygninger og udførelse af anlægsarbejder — broer, veje anlagt på pæledæk, viadukter, tunneler og undergrundsbaner — fjernledningsnet: rørledninger, kommunikations- og elledninger — rørledninger, kommunikations- og elledninger inden for bydistrikter — underordnede arbejder inden for bydistrikter — samling og opførelse på stedet af præfabrikerede bygninger. <p>Denne undergruppe omfatter ikke:</p> <ul style="list-style-type: none"> — servicevirksomhed i forbindelse med olie- og gasudvinding, jf. 11.20 — opførelse af komplette, præfabrikerede bygninger af dele — ikke af beton — som er af egen produktion, jf. hovedgruppe 20, 26 og 28 — bygge- og anlægsarbejder, undtagen opførelse af bygninger, i forbindelse med stadioner, svømmebassiner, sportshaller, tennisbaner, golfbaner og andre sportsanlæg jf. 45.23 — installationsvirksomhed, jf. 45.3 — færdiggørelse af bygninger, jf. 45.4 — arkitekt- og ingeniørvirksomhed, jf. 74.20 — byggeledelse i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder, jf. 74.20. 	<p>45210000</p> <p>Undtagen:</p> <p>-</p> <p>45213316</p> <p>45220000</p> <p>45231000</p> <p>45232000</p>

		45.22	Udførelse af tagdækning og tagkonstruktioner	Denne undergruppe omfatter: — udførelse af tagkonstruktioner — udførelse af tagdækning — fugtisolering.	45261000
		45.23	Anlæg af veje, flyvepladser og sportsanlæg	Denne undergruppe omfatter: — anlæg af motorveje, veje, gader og andre køreveje og gangstier — anlæg af jernbaner — anlæg af start- og landingsbaner til fly — anlægsarbejder i forbindelse med stadioner, svømmebassiner, sportshaller, tennisbaner, golfbaner og andre sportsanlæg — vejafstrikning og afmærkning af parkeringsbåse. Denne undergruppe omfatter ikke: — forberedende jordarbejder, jf. 45.11	45212212 og DA03 45230000 undtagen: - 45231000 - 45232000 - 45234115
		45.24	Udførelse af vandbygningsanlæg	Denne undergruppe omfatter: — anlæg af: — sejløb, havne- og flodbygningsværker, lystbådehavne (marinaer), sluser osv. — dæmninger og diger — opmudring — arbejder under vand.	45240000
		45.25	Anden bygge- og anlægsvirksomhed, som kræver specialisering	Denne undergruppe omfatter: — bygge- og anlægsaktiviteter inden for et område, som er fælles for forskellige byggearbejder, og som kræver specialisering eller specialudstyr: — udførelse af fundamenter, herunder nedramning af pæle — brøndboring, skaktsenkning — opstilling af stålprofiler, som ikke er af egen produktion — bøjning af stålprofiler	45250000 45262000

				<ul style="list-style-type: none"> — opmuring og stensætning — opstilling og demontering af stilladser og arbejdsplatforme, herunder også udlejning heraf — opførelse/opstilling af skorstene og montering af industriovne. <p>Denne undergruppe omfatter ikke:</p> <ul style="list-style-type: none"> — udlejning af stilladser uden opstilling og demontering, jf. 71.32 	
	45.3		Bygningsinstallationsvirksomhed		45300000
		45.31	Elinstallationsvirksomhed	<p>Denne undergruppe omfatter:</p> <p>installation i bygninger eller andre bygværker af:</p> <ul style="list-style-type: none"> — elkabler og elarmaturer — telekommunikationsanlæg — elektriske varmeanlæg — lokale antenneanlæg og radioantenner — brandalarmer — tyverialarmer — elevatorer og rullende trapper — lynafledere etc. 	<p>45213316</p> <p>45310000</p> <p>Undtagen:</p> <p>-</p> <p>45316000</p>
		45.32	Isoleringsarbejder	<p>Denne undergruppe omfatter:</p> <ul style="list-style-type: none"> — udførelse af varme-, lyd- eller vibrationsisolering i bygninger eller andre bygværker. <p>Denne undergruppe omfatter ikke:</p> <ul style="list-style-type: none"> — fugtisolering, jf. 45.22 	45320000
		45.33	VVS-installatører og blikkenslagerforretninger	<p>Denne undergruppe omfatter:</p> <ul style="list-style-type: none"> — installation i bygninger eller andre bygværker af: — rør- og sanitetsudstyr — gasarmaturer — varme-, ventilations-, køle- eller airconditionudstyr og -kanaler — sprinkleranlæg. 	45330000

				Denne undergruppe omfatter ikke: — installation af elektriske varmeanlæg, jf. 45.31.	
		45.34	Anden installationsvirksomhed	Denne undergruppe omfatter: — installation af belysning og signalanlæg til veje, jernbaner, lufthavne og havne — installation af armaturer og komponenter ikke andet steds nævnt i bygninger eller andre bygningsværker	45234115 45316000 45340000
	45.4		Færdiggørelse af bygninger		45400000
		45.41	Stukkatørvirksomhed	Denne undergruppe omfatter: — udførelse i bygninger eller andre bygværker af indvendige og udvendige pudse- og stukkatørarbejder, herunder også af det underliggende pudslag	45410000
		45.42	Tømrer- og bygnings-snedkerforretninger	Denne undergruppe omfatter: — i- og opsætning af udstyr, som ikke er af egen produktion: døre, vinduer, dør- og vinduesrammer, elementkøkkener, trapper, butikstilbehør o.l. af træ eller andre materialer — indvendige færdiggørelsesarbejder, som f.eks. lofter, vægbeklædning af træ, flytbare skillevægge etc. Denne undergruppe omfatter ikke: — lægning af parketgulve og andre gulve af træ, jf. 45.43.	45420000
		45.43	Udførelse af gulvbelægnings- og vægbeklædning	Denne undergruppe omfatter: — udførelse i bygninger eller andre bygværker af arbejder vedrørende: — — væg- eller gulvfliser af keramik, beton eller tilhuggede sten — parket og anden gulvbelægning af træ tæpper og linoleum til gulvbelægnings — herunder også af gummi eller plast — gulvbelægnings eller vægbeklædning af terrazzo, marmor,	45430000

				granit eller skifer — tapet.	
		45.44	Maler- og glarmesterforretninger	Denne undergruppe omfatter: — indvendig og udvendig maling af bygninger — maling af broer — isætning af glas, spejle osv. Denne undergruppe omfatter ikke: — isætning af vinduer, jf. 45.42.	45440000
		45.45	Andet færdiggørelsesarbejde	Denne undergruppe omfatter: — anlæg af private svømmebassiner — damprensning, sandblæsning og lign. af facader — andet færdiggørelsesarbejde i og på bygninger i.a.n. Denne undergruppe omfatter ikke: — indvendig rengøring af bygninger og andre bygværkerkonstruktioner, jf. 74.70.	45212212 og DA04 45450000
	45.5		Udlejning af entreprenørmateriel med betjeningspersonale		45500000
		45.50	Udlejning af entreprenørmateriel med betjeningspersonale	Denne undergruppe omfatter ikke: — udlejning af entreprenørmateriel uden betjeningspersonale, jf. 71.32.	45500000
<p>(1) Rådets forordning (EØF) nr. 3037/90 af 9. oktober 1990 (EFT L 293 af 24.10.1990, s. 1), forordning ændret ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 761/93 (EFT L 83 af 3.4.1993, s. 1).</p>					

BILAG II
EU-LOVGIVNING, DER ER OMHANDLET I ARTIKEL 4, STK. 2

Rettigheder, der er givet gennem en procedure, hvor der er sikret tilstrækkelig offentlighed, og hvor overdragelsen af disse rettigheder var baseret på objektive kriterier, udgør ikke "særlige eller eksklusive rettigheder" som defineret i dette direktiv. Følgende angiver procedurer, som på forhånd sikrer tilstrækkelig gennemsigtighed, for tilladelser på grundlag af andre EU-retsakter, som ikke udgør "særlige eller eksklusive rettigheder" som defineret i dette direktiv:

- a) udstedelse af tilladelse til at drive naturgasfaciliteter i overensstemmelse med proceduren i artikel 4 i direktiv 98/30/EF
- b) tilladelse til eller udbudsbekendtgørelse om anlæg af nye kraftværker i overensstemmelse med direktiv 96/92/EF
- c) udstedelse i overensstemmelse med procedurerne i artikel 9 i direktiv 97/67/EF af tilladelser til at levere posttjenester med eller uden eneret
- d) procedure for udstedelse af tilladelse til at udføre aktiviteter vedrørende udnyttelse af kulbrinter i overensstemmelse med direktiv 94/22/EF
- e) offentlige tjenesteydelseskontrakter som defineret i forordning (EF) nr. 1370/2007, som er tildelt på grundlag af en konkurrencebaseret udbudsprocedure i overensstemmelse med forordningens artikel 5, stk. 3.

BILAG III
EU-LOVGIVNING, DER ER OMHANDLET I ARTIKEL 27, STK. 3

A. PRODUKTION, TRANSPORT ELLER DISTRIBUTION AF GAS ELLER VARME

Direktiv 2009/73/EF

B. PRODUKTION, TRANSPORT ELLER DISTRIBUTION AF ELEKTRICITET

Direktiv 2009/72/EF

C. PRODUKTION, TRANSPORT ELLER DISTRIBUTION AF DRIKKEVAND

Ingen

D. ORDREGIVERE INDEN FOR JERNBANETRANSPORT

Godstransport med jernbane

Rådets direktiv 91/440/EØF af 29. juli 1991 om udvikling af Fællesskabets jernbaner⁵⁴

Personbefordring med jernbane

Ingen

E. ORDREGIVERE INDEN FOR BYTRANSPORT MED JERNBANE, SPORVOGN, TROLLEYBUS ELLER BUS

Ingen

F. ORDREGIVERE I POSTSEKTOREN

Direktiv 97/67/EF

G. UDVINDING AF OLIE ELLER GAS

Direktiv 94/22/EF

H. EFTERFORSKNING EFTER OG UDVINDING AF KUL ELLER ANDET FAST BRÆNDSEL

Ingen

I. ORDREGIVERE INDEN FOR OMRÅDET SØHAVNE ELLER HAVNE VED INDRE VANDVEJE ELLER ANDRE TERMINALFACILITETER

Ingen

J. ORDREGIVERE INDEN FOR OMRÅDET LUFTHAVNSFACILITETER

⁵⁴ EFT L 237 af 24.8.1991, s. 25.

Ingen

BILAG IV
KRAV TIL ANORDNINGER TIL ELEKTRONISK MODTAGELSE AF TILBUD,
ANSØGNINGER OM DELTAGELSE ELLER KVALIFIKATION ELLER AF
PLANER OG PROJEKTER I FORBINDELSE MED KONKURRENCER

Anordninger til elektronisk modtagelse af tilbud, ansøgninger om deltagelse eller kvalifikation samt planer og projekter skal ved tekniske midler og passende procedurer mindst garantere følgende:

- a) det nøjagtige tidspunkt og den nøjagtige dato for modtagelse af tilbud, ansøgninger om deltagelse eller kvalifikation samt indgivelsen af planer og projekter kan fastslås med sikkerhed
- b) det kan med rimelighed sikres, at ingen kan få adgang til oplysninger, som er fremsendt i medfør af disse krav, før udløbet af de fastsatte frister
- c) det kan ved overtrædelse af dette forbud med rimelighed sikres, at overtrædelsen klart kan spores
- d) kun bemyndigede personer kan fastsætte eller ændre datoerne for åbning af de modtagne oplysninger
- e) på de forskellige stadier af kvalifikationsprocessen, udbudsproceduren eller konkurrencen må kun bemyndigede personer, der optræder/handler sammen, få adgang til alle eller en del af de indsendte oplysninger
- f) de bemyndigede personer, der optræder sammen, kan kun få adgang til de indsendte oplysninger efter den anførte dato
- g) oplysninger, som er modtaget og åbnet i overensstemmelse med disse krav, er kun tilgængelige for personer, der er bemyndiget til at få kendskab hertil
- h) godkendelse af tilbud skal være i overensstemmelse med kravene i dette bilag.

BILAG V
INTERNATIONALE AFTALER, DER ER OMHANDLET I ARTIKEL 38

Aftaler med følgende lande eller grupper af lande:

- Albanien (EUT L 107 af 28.4.2009)
- Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien (EUT L 87 af 20.3.2004)
- Cariforum (EUT L 289 af 30.10.2008)
- Chile (EFT L352 af 30.12.2002)
- Kroatien (EUT L 26 af 28.1.2005)
- Mexico (EFT L 276 af 28.10.2000, EFT L 157 af 30.6.2000)
- Montenegro (EFT L 345 af 28.12.2007)
- Sydkorea (EUT L 127 af 14.5.2011)
- Schweiz (EFT L 300 af 31.12.1972)

BILAG VI
DEL A
OPLYSNINGER, DER SKAL ANGIVES I VEJLEDEnde PERIODISKE
BEKENDTGØRELSER (som omhandlet i artikel 61)

I. OPLYSNINGER, DER SKAL ANGIVES I ALLE TILFÆLDE

1. Navn, id-nummer (hvis omhandlet i den nationale lovgivning), adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefnummer, e-mail- og internetadresse på ordregiveren og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, såfremt det ikke er den samme.
2. Hovedaktivitet.
3.
 - a) For vareindkøbskontrakter: art og mængde eller værdi af de ydelser eller varer, der skal leveres; referencenummer (-numre) i nomenklaturen.
 - b) For bygge- og anlægskontrakter: ydelsernes art og omfang, generel karakteristik af arbejdet eller delarbejderne herunder; referencenummer (-numre) i nomenklaturen.
 - c) For tjenesteydelseskontrakter: planlagte samlede indkøb inden for hver af de anførte kategorier af tjenesteydelser; referencenummer (-numre) i nomenklaturen.
4. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen eller for afsendelse af bekendtgørelsen om offentliggørelse af denne bekendtgørelse i køberprofilen.
5. Andre relevante oplysninger.

II. YDERLIGERE OPLYSNINGER, DER SKAL ANGIVES, NÅR BEKENDTGØRELSEN BENYTTES TIL INDKALDELSE AF BUD, ELLER NÅR DEN TILLADER AFKORTNING AF FRISTERNE FOR MODTAGELSE AF BUD (artikel 61, stk. 2)

6. Det skal nævnes, at de interesserede økonomiske operatører skal underrette ordregiveren om deres interesse for kontrakten/kontrakterne.
7. E-mail- eller internetadresse, hvor udbudsbetingelserne og evt. supplerende dokumenter er frit, direkte og fuldt tilgængelige uden vederlag.
8. Angivelse af, hvor dette er relevant, om kontrakten er forbeholdt beskyttede værksteder, eller om den alene anvendes i forbindelse med programmer for beskyttet beskæftigelse.
9. Sidste frist for modtagelse af ansøgninger med henblik på opfordring til at afgive tilbud eller forhandle.
10. Arten og mængden af de varer, der skal leveres, angives, eller der gives en generel karakteristik af arbejdet eller tjenesteydelseskategorien og en beskrivelse heraf, hvis rammeaftale(r) planlægges, herunder optionsklausuler vedrørende yderligere indkøb og den foreløbige tidsplan for brugen af disse klausuler samt antallet af eventuelle forlængelser. Angivelse af især optionsklausuler vedrørende yderligere indkøb og

den foreløbige tidsplan for brugen af disse klausuler, samt antallet af eventuelle forlængelser. Ved serier af kontrakter, der kan fornyes, angives ligeledes den foreløbige tidsplan for senere udbud. Angivelse af, om der er tale om køb, leasing eller leje med eller uden forkøbsret eller en kombination heraf.

11. NUTS-koden for den primære byggeplads for bygge- og anlægsarbejder eller NUTS-koden for det primære leveringssted for varer eller tjenesteydelser. Hvis kontrakten er opdelt i delkontrakter, angives disse oplysninger for hver del.
12. Leverings- eller udførelsesfrist eller varighed af tjenesteydelseskontrakten og dato for påbegyndelse, hvis denne foreligger.
13. Adresse, til hvilken de interesserede virksomheder skal stile deres interessetilkendegivelser skriftligt.
14. Sidste frist for modtagelse af interessetilkendegivelser.
15. Det eller de sprog, ansøgninger eller tilbud skal være affattet på.
16. Økonomiske og tekniske krav samt krav til finansielle og tekniske garantier, leverandører skal opfylde.
17.
 - a) Foreløbig dato for udbudsprocedurernes begyndelse, hvis denne kendes.
 - b) Den valgte udbudsform (begrænset udbud eller udbud med forhandling).
 - c) Pris og betalingsmåde for rekvirerede dokumenter vedrørende høring.
18. Eventuelt særlige betingelser for opfyldelsen af kontrakten.
19. I givet fald oplysning om, hvorvidt:
 - (a) elektronisk indgivelse af tilbud eller ansøgninger om at deltage kræves/accepteres
 - (b) elektronisk bestilling anvendes
 - (c) elektronisk fakturering anvendes
 - (d) elektronisk betaling accepteres.
20. Navn og adresse på det organ, der er ansvarligt for klageprocedurer og evt. mægling. Angivelse af frister for indgivelse af klager eller om nødvendigt navn, adresse, telefonnummer, telefaxnummer og e-post-adresse på den afdeling, hvor disse oplysninger kan fås.
21. Kriterier, jf. artikel 76, der vil blive lagt til grund ved tildeling af kontrakten, hvis de kendes: "den laveste pris" eller "det økonomisk mest fordelagtige tilbud". Kriterierne for det økonomisk mest fordelagtige tilbud samt vægtningen af disse, eller i givet fald den prioriterede rækkefølge af disse kriterier, angives, når de ikke er oplyst i udbudsbetingelserne eller ikke er angivet enten i opfordringen til at bekræfte

interessetilkendegivelsen, jf. artikel 61, stk. 2, litra b), eller i opfordringen til at afgive tilbud eller forhandle.

DEL B
OPLYSNINGER, DER SKAL ANGIVES I BEKENDTGØRELSER OM
OFFENTLIGGØRELSE I EN KØBERPROFIL AF EN PERIODISK
BEKENDTGØRELSE, SOM IKKE BENYTTES TIL INDKALDELSE AF BUD (som
omhandlet i artikel 61, stk. 1)

1. Navn, id-nummer (hvis omhandlet i den nationale lovgivning), adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefaxnummer, e-mail- og internetadresse på ordregiveren og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, såfremt det ikke er den samme.
2. Hovedaktivitet.
3. Referencenummer (-numre) i CPV-nomenklaturen.
4. "Køberprofilens" internetadresse (URL).
5. Dato for afsendelse af bekendtgørelsen om offentliggørelse af den vejledende forhåndsmeddelelse vedrørende køberprofil.

BILAG VII
OPLYSNINGER, DER SKAL ANGIVES I UDBUDSBETINGELSER FOR
ELEKTRONISKE AUKTIONER (ARTIKEL 47, STK. 4)

De udbudsbetingelser, der skal anvendes, når ordregivere beslutter at afholde en elektronisk auktion, skal mindst omfatte følgende:

- a) de elementer, hvis værdier der holdes elektronisk auktion over, for så vidt disse elementer er kvantificerbare, således at de kan udtrykkes i tal eller procentdele
- b) de eventuelle grænser for de værdier, som kan fremlægges, således som de fremgår af specifikationer af kontraktens genstand
- c) de oplysninger, der vil blive stillet til tilbudsgivernes rådighed under den elektroniske auktion, og på hvilket tidspunkt de i givet fald stilles til rådighed
- d) de oplysninger, der er relevante for afviklingen af den elektroniske auktion
- e) de betingelser, på hvilke tilbudsgiverne kan byde, og især de mindste udsving mellem budene, som i givet fald kræves for at byde
- f) de relevante oplysninger om det elektroniske udstyr, der anvendes, og om betingelser og tekniske specifikationer for tilslutning.

BILAG VIII
DEFINITION AF VISSE TEKNISKE SPECIFIKATIONER

I dette direktiv forstås ved:

- 1) "tekniske specifikationer" et af følgende:
 - a) i forbindelse med tjenesteydelses- eller vareindkøbskontrakter en specifikation, der indeholdes i et dokument, som fastlægger krævede egenskaber for et produkt eller en tjenesteydelse, som f.eks. kvalitetsniveau, miljø- og klimapræstation, udformning efter alle behov (herunder adgang for handicappede), overensstemmelsesvurdering, funktionsdygtighed, brugen af produktet, sikkerhed eller dimensioner, herunder forskrifter, der vedrører handelsbetegnelse og terminologi for produktet, symboler, prøvning og prøvningsmetoder, emballering, mærkning og etikettering, brugsvejledning, produktionsprocesser og -metoder i alle livscyklusfaser for produktet eller tjenesteydelsen samt procedurer for overensstemmelsesvurdering
 - b) i forbindelse med offentlige bygge- og anlægskontrakter samtlige tekniske forskrifter, navnlig sådanne, der findes i udbudsdokumenterne, som fastlægger krævede egenskaber for et materiale, et produkt eller et indkøb, og hvorved disse kan beskrives således, at de opfylder kravene til den anvendelse, som ordregiveren har bestemt dem til; disse egenskaber omfatter miljø- og klimapræstation, udformning efter alle behov (herunder adgang for handicappede), overensstemmelsesvurdering, funktionsdygtighed, sikkerhed eller dimensioner, herunder procedurer for kvalitetssikring, terminologi, symboler, afprøvning og afprøvningsmetoder, emballering, mærkning og etikettering, brugsvejledning samt produktionsprocesser og -metoder i alle livscyklusfaser; de omfatter ligeledes regler for projektering og omkostningsberegning, betingelser for afprøvning, kontrol og aflevering af bygge- og anlægsarbejder samt konstruktionsteknik og konstruktionsmetoder samt alle andre tekniske forhold, som ordregiveren ved almindelige eller særlige bestemmelser kan fastsætte vedrørende de færdige arbejder og de materialer eller dele, der indgår deri
- 2) "standard": en teknisk specifikation, som er godkendt af et anerkendt standardiseringsorgan til gentagen eller konstant anvendelse, men hvis overholdelse normalt ikke er obligatorisk, og som falder inden for én af følgende kategorier:
 - a) "international standard": en standard, der er vedtaget af et internationalt standardiseringsorgan, og som er offentligt tilgængelig
 - b) "europæisk standard": en standard, der er vedtaget af et europæisk standardiseringsorgan, og som er offentligt tilgængelig
 - c) "national standard": en standard, der er vedtaget af en national standardiseringsorganisation, og som er offentligt tilgængelig
- 3) "europæisk teknisk godkendelse": godkendelse af et produkts egnethed til anvendelse på grundlag af den tekniske bedømmelse, som bygger på, at produktet opfylder de væsentlige krav, der gælder for bygge- og anlægsarbejder, til grund for hvilke lægges

produktets iboende egenskaber og de forskrifter, der gælder for dets ibrugtagning og anvendelse. Europæisk godkendelse udstedes af et organ, der er godkendt hertil af medlemsstaten

- 4) "fælles teknisk specifikation": teknisk specifikation udarbejdet efter en af medlemsstaterne godkendt procedure eller i overensstemmelse med artikel 9 og 10 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning [XXX] om europæisk standardisering [og om ændring af Rådets direktiv 89/686/EØF og 93/15/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 94/9/EF, 94/25/EF, 95/16/EF, 97/23/EF, 98/34/EF, 2004/22/EF, 2007/23/EF, 2009/105/EF og 2009/23/EF] og offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*
- 5) "teknisk reference": ethvert produkt fra europæiske standardiseringsorganer, bortset fra officielle standarder, som er frembragt efter procedurer, der er indført med henblik på udviklingen i markedsbehovene.

BILAG IX
KARAKTERISTIKA VEDRØRENDE OFFENTLIGGØRELSE

1. Offentliggørelse af bekendtgørelser

De bekendtgørelser, der er omhandlet i artikel 61, 62, 63, 64, 85 og 89, sendes af ordregiverne til Kontoret for Den Europæiske Unions Publikationer og offentliggøres i overensstemmelse med følgende regler:

- a) De bekendtgørelser, der er omhandlet i artikel 61, 62, 63, 64, 85 og 89, offentliggøres af Kontoret for Den Europæiske Unions Publikationer eller af ordregiverne, hvis der er tale om periodiske bekendtgørelser i en køberprofil, jf. artikel 61, stk. 1.

Ordregiverne kan desuden offentliggøre disse oplysninger på internettet i form af en "køberprofil", jf. punkt 2, litra b), nedenfor.

- b) Kontoret for Den Europæiske Unions Publikationer sender ordregiveren en bekræftelse af den i artikel 65, stk. 5, andet afsnit, omhandlede offentliggørelse.

2. Offentliggørelse af supplerende oplysninger

- a) Ordregiveren skal offentliggøre samtlige udbudsbetingelser og supplerende dokumenter på internettet.
- b) Køberprofilen kan indeholde de i artikel 61, stk. 1, omhandlede periodiske bekendtgørelser, oplysninger om igangværende udbud, planlagte indkøb, indgåede kontrakter og annullerede procedurer samt andre oplysninger af almen interesse, så som kontaktpersoner, telefon- og faxnummer, postadresse og e-mail-adresse.

3. Format og regler for elektronisk fremsendelse af bekendtgørelser

Formatet og proceduren for elektronisk fremsendelse af bekendtgørelser som fastlagt af Kommissionen findes på internetadressen "<http://simap.eu.int>".

BILAG X
OPLYSNINGER, DER SKAL ANGIVES I BEKENDTGØRELSER OM
KVALIFIKATIONSORDNINGER
(som omhandlet i artikel 39, stk. 2, litra b), og artikel 62)

1. Navn, id-nummer (hvis omhandlet i den nationale lovgivning), adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefaksnummer, e-mail- og internetadresse på ordregiveren og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, såfremt det ikke er den samme.
2. Hovedaktivitet.
3. Angivelse af, hvor dette er relevant, om kontrakten er forbeholdt beskyttede værksteder, eller om den alene anvendes i forbindelse med programmer for beskyttet beskæftigelse.
4. Kvalifikationsordningens formål (beskrivelse af de varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder eller kategorier heraf, der skal anskaffes via denne ordning - (reference-nummer (-numre) i nomenklaturen)). NUTS-koden for den primære byggeplads for bygge- og anlægsarbejder eller NUTS-koden for det primære leveringssted for varer eller tjenesteydelser.
5. Betingelser, der skal være opfyldt af økonomiske aktører for at overholde hvert eneste bedømmelseskriterium. Hvis beskrivelsen af disse betingelser og kontrolmetoder er omfattende og hviler på dokumenter, som de interesserede virksomheder har adgang til, vil det være tilstrækkeligt at give en beskrivelse af de vigtigste betingelser og metoder samt en henvisning til disse dokumenter.
6. Kvalifikationsordningens løbetid, formaliteter i forbindelse med dens forlængelse/fornyelse.
7. Det skal nævnes, at bekendtgørelsen har til formål at iværksætte et udbud.
8. Adresse, hvor yderligere oplysninger og dokumentation vedrørende kvalifikationsordningen kan fås (hvis forskellig fra adresserne nævnt under 1).
9. Navn og adresse på det organ, der er ansvarligt for klageprocedurer og evt. mægling. Angivelse af frister for indgivelse af klager eller om nødvendigt navn, adresse, telefonnummer, telefaksnummer og e-post-adresse på den afdeling, hvor disse oplysninger kan fås.
10. Kriterier, jf. artikel 76, der vil blive lagt til grund ved tildeling af kontrakten, hvis de kendes: "den laveste pris" eller "det økonomisk mest fordelagtige tilbud". Kriterierne for det økonomisk mest fordelagtige tilbud samt vægtningen af disse, eller i givet fald den prioriterede rækkefølge af disse kriterier, angives, når de ikke er oplyst i udbudsbetingelserne eller i opfordringen til at afgive tilbud eller forhandle.
11. I givet fald oplysning om, hvorvidt:
 - a) elektronisk indgivelse af tilbud eller ansøgninger om at deltage kræves/accepteres

- b) elektronisk bestilling anvendes
- c) elektronisk fakturering anvendes
- d) elektronisk betaling accepteres.

12. Andre relevante oplysninger.

BILAG XI
OPLYSNINGER, DER SKAL ANGIVES I UDBUDSBEKENDTGØRELSER
(som omhandlet i artikel 63)

A. OFFENTLIGE UDBUD

1. Navn, id-nummer (hvis omhandlet i den nationale lovgivning), adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefaksnummer, e-mail- og internetadresse på ordregiveren og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, såfremt det ikke er den samme.
2. Hovedaktivitet.
3. Angivelse af, hvor dette er relevant, om kontrakten er forbeholdt beskyttede værksteder, eller om den alene anvendes i forbindelse med programmer for beskyttet beskæftigelse.
4. Kontraktens art (vareindkøbskontrakt, bygge- og anlægskontrakt eller tjenesteydelseskontrakt; hvis der er tale om en rammeaftale eller et dynamisk indkøbssystem, angives dette); referencenummer (-numre) i nomenklaturen. Evt. angivelse af, om der indhentes tilbud med henblik på køb, leasing eller leje med eller uden forkøbsret eller en kombination heraf.
5. NUTS-koden for den primære byggeplads for bygge- og anlægsarbejder eller NUTS-koden for det primære leveringssted for varer eller tjenesteydelser.
6. For indkøbsaftaler og bygge- og anlægskontrakter:
 - a) Arten og mængden af de varer, der skal leveres (referencenummer (-numre) i nomenklaturen). Angivelse af især optionsklausuler vedrørende yderligere indkøb og den foreløbige tidsplan for brugen af disse klausuler, hvis denne foreligger, samt antallet af eventuelle forlængelser. Ved serier af kontrakter, der kan fornyes, angives ligeledes den foreløbige tidsplan for senere udbud vedrørende de pågældende varer, såfremt denne foreligger, eller der gives en beskrivelse af karakteren og omfanget af de pågældende tjenesteydelser eller en generel beskrivelse af det pågældende arbejde (referencenummer (-numre) i nomenklaturen).
 - b) Angivelse af, om leverandørerne kan afgive tilbud på dele af de ønskede leverancer og/eller på disse som helhed.

Hvis bygge- og anlægsarbejdet eller kontrakten er opdelt i flere delkontrakter, størrelsen af de forskellige delkontrakter og mulighed for at afgive bud på et, flere eller samtlige delkontrakter.
 - c) For bygge- og anlægskontrakter: angivelse af arbejdets eller kontraktens formål, når projektering også er omfattet.
7. For tjenesteydelseskontrakter:

- a) Arten og omfanget af de tjenesteydelser, der skal leveres. Angivelse af især optionsklausuler vedrørende yderligere indkøb og den foreløbige tidsplan for brugen af disse klausuler, hvis denne foreligger, samt antallet af eventuelle forlængelser. Ved serier af kontrakter, der kan fornyes, angives ligeledes den foreløbige tidsplan for senere udbud vedrørende de pågældende tjenesteydelser, såfremt denne foreligger.
 - b) Angivelse af, om udførelsen af tjenesteydelsen ved lov eller administrativ bestemmelse er forbeholdt en bestemt profession.
 - c) Oplysning om denne lov eller administrative bestemmelse.
 - d) Angivelse af, om juridiske personer skal anføre navn og faglige kvalifikationer for de medarbejdere, der skal udføre tjenesteydelsen.
 - e) Angivelse af, om der kan afgives tilbud på en del af de pågældende tjenesteydelser
8. Angivelse af, om der er mulighed for at afgive alternative tilbud, hvis dette vides.
 9. Leverings- eller udførelsesfrist eller varighed af tjenesteydelseskontrakten og dato for påbegyndelse, hvis denne foreligger.
 10. E-mail- eller internetadresse, hvor udbudsbetingelserne og evt. supplerende dokumenter er frit, direkte og fuldt tilgængelige uden vederlag.
 11.
 - a) Sidste frist for modtagelse af tilbud eller vejledende tilbud, når der skal iværksættes et dynamisk indkøbssystem.
 - b) Adresse, hvortil de skal sendes.
 - c) Det eller de sprog, de skal være affattet på.
 12.
 - a) I givet fald de personer, der har adgang til at overvære åbningen af tilbuddene.
 - b) Dato, klokkeslæt og sted for åbningen.
 13. I givet fald sikkerhedsstillelse og garantier, som forlanges.
 14. De vigtigste finansierings- og betalingsvilkår og/eller henvisninger til de herfor gældende forskrifter:
 15. I givet fald den retlige form, som den sammenslutning af økonomiske aktører, som kontrakten tildeles, skal have.
 16. De minimumskrav af økonomisk og teknisk art, som den økonomiske aktør, som kontrakten tildeles, skal opfylde.
 17. Periode, i hvilken den bydende er forpligtet til at vedstå sit tilbud.
 18. Eventuelt særlige betingelser for opfyldelsen af kontrakten.

19. Kriterier, jf. artikel 76, der vil blive lagt til grund ved tildeling af kontrakten: "den laveste pris" eller "det økonomisk mest fordelagtige tilbud". Kriterierne for det økonomisk mest fordelagtige tilbud samt vægtningen af disse, eller i givet fald den prioriterede rækkefølge af disse kriterier, angives, når de ikke er oplyst i udbudsbetingelserne.
20. I givet fald datoer for og henvisning til offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* af den periodiske bekendtgørelse eller af bekendtgørelsen om offentliggørelse af denne bekendtgørelse i den køberprofil, der er relevant for kontrakten.
21. Navn og adresse på det organ, der er ansvarligt for klageprocedurer og evt. mægling. Angivelse af frister for indgivelse af klager eller om nødvendigt navn, adresse, telefonnummer, telefaxnummer og e-post-adresse på den afdeling, hvor disse oplysninger kan fås.
22. Dato for ordregiverens afsendelse af bekendtgørelsen.
23. Andre relevante oplysninger.

B. BEGRÆNSEDE UDBUD

1. Navn, id-nummer (hvis omhandlet i den nationale lovgivning), adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefaxnummer, e-mail- og internetadresse på ordregiveren og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, såfremt det ikke er den samme.
2. Hovedaktivitet.
3. Angivelse af, hvor dette er relevant, om kontrakten er forbeholdt beskyttede værksteder, eller om den alene anvendes i forbindelse med programmer for beskyttet beskæftigelse.
4. Kontraktens art (vareindkøbskontrakt, bygge- og anlægskontrakt eller tjenesteydelseskontrakt; hvis der er tale om en rammeaftale eller et dynamisk indkøbssystem, angives dette); referencenummer (-numre) i nomenklaturen. Evt. angivelse af, om der indhentes tilbud med henblik på køb, leasing eller leje med eller uden forkøbsret eller en kombination heraf.
5. NUTS-koden for den primære byggeplads for bygge- og anlægsarbejder eller NUTS-koden for det primære leveringssted for varer eller tjenesteydelser.
6. For indkøbsaftaler og bygge- og anlægskontrakter:
 - a) Arten og mængden af de varer (referencenummer (-numre) i nomenklaturen), der skal leveres. Angivelse af især optionsklausuler vedrørende yderligere indkøb og den foreløbige tidsplan for brugen af disse klausuler, hvis denne foreligger, samt antallet af eventuelle forlængelser. Ved serier af kontrakter, der kan fornyes, angives ligeledes den foreløbige tidsplan for senere udbud vedrørende de pågældende varer, såfremt denne foreligger, eller der gives en beskrivelse af karakteren og omfanget af de pågældende tjenesteydelser eller

en generel beskrivelse af det pågældende arbejde (referencenummer (-numre) i nomenklaturen).

- b) Angivelse af, om leverandørerne kan afgive tilbud på dele af de ønskede leverancer og/eller på disse som helhed.

Hvis bygge- og anlægsarbejdet eller kontrakten er opdelt i flere delkontrakter, størrelsen af de forskellige delkontrakter og mulighed for at afgive bud på et, flere eller samtlige delkontrakter.

- c) For bygge- og anlægskontrakter: angivelse af arbejdets eller kontraktens formål, når projektering også er omfattet.

7. For tjenesteydelseskontrakter:

- a) Arten og omfanget af de tjenesteydelser, der skal leveres. Angivelse af især optionsklausuler vedrørende yderligere indkøb og den foreløbige tidsplan for brugen af disse klausuler, hvis denne foreligger, samt antallet af eventuelle forlængelser. Ved serier af kontrakter, der kan fornyes, angives ligeledes den foreløbige tidsplan for senere udbud vedrørende de pågældende tjenesteydelser, såfremt denne foreligger.
- b) Angivelse af, om udførelsen af tjenesteydelsen ved lov eller administrativ bestemmelse er forbeholdt en bestemt profession.
- c) Oplysning om denne lov eller administrative bestemmelse.
- d) Angivelse af, om juridiske personer skal anføre navn og faglige kvalifikationer for de medarbejdere, der skal udføre tjenesteydelsen.
- e) Angivelse af, om der kan afgives tilbud på en del af de pågældende tjenesteydelser

8. Angivelse af, om der er mulighed for at afgive alternative tilbud, hvis dette vides.

9. Leverings- eller udførelsesfrist eller varighed af kontrakten og dato for påbegyndelse, hvis denne foreligger.

10. I givet fald den retlige form, som den sammenslutning af økonomiske aktører, som kontrakten tildeles, skal have.

11. a) Sidste frist for modtagelse af ansøgninger om deltagelse.

b) Adresse, hvortil de skal sendes.

c) Det eller de sprog, de skal være affattet på.

12. Sidste frist for afsendelse af opfordringer til at afgive tilbud.

13. I givet fald sikkerhedsstillelse og garantier, som forlanges.

14. De vigtigste finansierings- og betalingsvilkår og/eller henvisninger til de herfor gældende forskrifter:

15. Oplysning om den økonomiske aktørs egne forhold og de minimumskrav af økonomisk og teknisk art, som han skal opfylde.
16. Kriterier, jf. artikel 76, der vil blive lagt til grund ved tildeling af kontrakten: "den laveste pris" eller "det økonomisk mest fordelagtige tilbud". Kriterierne for det økonomisk mest fordelagtige tilbud samt vægtningen af disse, eller i givet fald den prioriterede rækkefølge af disse kriterier, angives, når de ikke er oplyst i udbudsbetingelserne eller i opfordringen til at afgive tilbud.
17. Eventuelt særlige betingelser for opfyldelsen af kontrakten.
18. I givet fald datoer for og henvisning til offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* af den periodiske bekendtgørelse eller af bekendtgørelsen om offentliggørelse af denne bekendtgørelse i den køberprofil, der er relevant for kontrakten.
19. Navn og adresse på det organ, der er ansvarligt for klageprocedurer og evt. mægling. Angivelse af frister for indgivelse af klager eller om nødvendigt navn, adresse, telefonnummer, telefaxnummer og e-post-adresse på den afdeling, hvor disse oplysninger kan fås.
20. Datoen for ordregiverens afsendelse af bekendtgørelsen.
21. Andre relevante oplysninger.

C. UDBUD MED FORHANDLING

1. Navn, id-nummer (hvis omhandlet i den nationale lovgivning), adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefaxnummer, e-mail- og internetadresse på ordregiveren og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, såfremt det ikke er den samme.
2. Hovedaktivitet.
3. Angivelse af, hvor dette er relevant, om kontrakten er forbeholdt beskyttede værksteder, eller om den alene anvendes i forbindelse med programmer for beskyttet beskæftigelse.
4. Kontraktens art (vareindkøbskontrakt, bygge- og anlægskontrakt eller tjenesteydelseskontrakt; hvis der er tale om en rammeaftale eller et dynamisk indkøbssystem, angives dette); referencenummer (-numre) i nomenklaturen. Evt. angivelse af, om der indhentes tilbud med henblik på køb, leasing eller leje med eller uden forkøbsret eller en kombination heraf.
5. NUTS-koden for den primære byggeplads for bygge- og anlægsarbejder eller NUTS-koden for det primære leveringssted for varer eller tjenesteydelser.
6. For indkøbsaftaler og bygge- og anlægskontrakter:
 - a) Arten og mængden af de varer (referencenummer (-numre) i nomenklaturen), der skal leveres. Angivelse af især optionsklausuler vedrørende yderligere indkøb og den foreløbige tidsplan for brugen af disse klausuler, hvis denne

foreligger, samt antallet af eventuelle forlængelser. Ved serier af kontrakter, der kan fornyes, angives ligeledes den foreløbige tidsplan for senere udbud vedrørende de pågældende varer, såfremt denne foreligger, eller der gives en beskrivelse af karakteren og omfanget af de pågældende tjenesteydelser eller en generel beskrivelse af det pågældende arbejde (referencenummer (-numre) i nomenklaturen).

- b) Angivelse af, om leverandørerne kan afgive tilbud på dele af de ønskede leverancer og/eller på disse som helhed.

Hvis bygge- og anlægsarbejdet eller kontrakten er opdelt i flere delkontrakter, størrelsen af de forskellige delkontrakter og mulighed for at afgive bud på et, flere eller samtlige delkontrakter.

- c) For bygge- og anlægskontrakter: angivelse af arbejdets eller kontraktens formål, når projektering også er omfattet.

7. For tjenesteydelseskontrakter:

- a) Arten og omfanget af de tjenesteydelser, der skal leveres, herunder optionsklausuler vedrørende yderligere indkøb og den foreløbige tidsplan for brugen af disse klausuler, hvis denne foreligger, samt antallet af eventuelle forlængelser. Ved serier af kontrakter, der kan fornyes, angives ligeledes den foreløbige tidsplan for senere udbud vedrørende de pågældende tjenesteydelser, såfremt denne foreligger.
- b) Angivelse af, om udførelsen af tjenesteydelsen ved lov eller administrativ bestemmelse er forbeholdt en bestemt profession.
- c) Oplysning om denne lov eller administrative bestemmelse.
- d) Angivelse af, om juridiske personer skal anføre navn og faglige kvalifikationer for de medarbejdere, der skal udføre tjenesteydelsen.
- e) Angivelse af, om der kan afgives tilbud på en del af de pågældende tjenesteydelser

8. Angivelse af, om der er mulighed for at afgive alternative tilbud, hvis dette vides.

9. Leverings- eller udførelsesfrist eller varighed af kontrakten og dato for påbegyndelse, hvis denne foreligger.

10. I givet fald den retlige form, som den sammenslutning af økonomiske aktører, som kontrakten tildeles, skal have.

- 11.
 - a) Sidste frist for modtagelse af ansøgninger om deltagelse.
 - b) Adresse, hvortil de skal sendes.
 - c) Det eller de sprog, de skal være affattet på.

12. I givet fald sikkerhedsstillelse og garantier, som forlanges.

13. De vigtigste finansierings- og betalingsvilkår og/eller henvisninger til de herfor gældende forskrifter:
14. Oplysning om den økonomiske aktørs egne forhold og de minimumskrav af økonomisk og teknisk art, som han skal opfylde.
15. Kriterier, jf. artikel 76, der vil blive lagt til grund ved tildeling af kontrakten: "den laveste pris" eller "det økonomisk mest fordelagtige tilbud". Kriterierne for det økonomisk mest fordelagtige tilbud samt vægtningen af disse, eller i givet fald den prioriterede rækkefølge af disse kriterier, angives, når de ikke er oplyst i udbudsbetingelserne eller i opfordringen til at forhandle.
16. I givet fald navn og adresse på de økonomiske aktører, som ordregiveren allerede har udvalgt.
17. Eventuelt særlige betingelser for opfyldelsen af kontrakten.
18. I givet fald datoer for og henvisning til offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* af den periodiske bekendtgørelse eller af bekendtgørelsen om offentliggørelse af denne bekendtgørelse i den køberprofil, der er relevant for kontrakten.
19. Navn og adresse på det organ, der er ansvarligt for klageprocedurer og evt. mægling. Angivelse af frister for indgivelse af klager eller om nødvendigt navn, adresse, telefonnummer, telefaxnummer og e-post-adresse på den afdeling, hvor disse oplysninger kan fås.
20. Dato for ordregiverens afsendelse af bekendtgørelsen.
21. Andre relevante oplysninger.

BILAG XII
OPLYSNINGER, DER SKAL ANGIVES I BEKENDTGØRELSER OM INDGÅEDE
KONTRAKTER
(som omhandlet i artikel 64)

I. Oplysninger til offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*⁵⁵

1. Navn, id-nummer (hvis omhandlet i den nationale lovgivning), adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefaxnummer, e-mail- og internetadresse på ordregiveren og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, såfremt det ikke er den samme.
 2. Hovedaktivitet.
 3. Kontraktens art (vareindkøbskontrakt, bygge- og anlægskontrakt eller tjenesteydelseskontrakt samt referencenummer (-numre) i nomenklaturen; hvis der er tale om en rammeaftale, angives dette.
 4. Mindst en kort beskrivelse af varernes, arbejdets eller tjenesteydelseernes art og omfang.
 5.
 - a) Udbudsform (bekendtgørelse om kvalifikationsordning, periodisk bekendtgørelse, indkaldelse af tilbud).
 - b) Datoer for og henvisning til offentliggørelsen af bekendtgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.
 - c) For kontrakter, der indgås uden udbudsbekendtgørelse, angives den relevante bestemmelse i artikel 44.
 6. Udbudsprocedure (offentligt udbud, begrænset udbud eller udbud efter forhandling).
 7. Antallet af modtagne bud, herunder
 - a) antal modtagne bud fra økonomiske aktører, som er små og mellemstore virksomheder
 - b) antal modtagne tilbud fra udlandet
 - c) antal tilbud, der er modtaget elektronisk.
- I tilfælde af flere tildeling (delkontrakter eller flere rammeaftaler) gives disse oplysninger for hver tildeling.
8. Dato for indgåelse af kontrakten.
 9. Pris, der er betalt for lejlighedskøb i henhold til artikel 44, litra i).

⁵⁵ Oplysningerne i rubrik 6, 9 og 11 skal betragtes som oplysninger, der ikke vil blive offentliggjort, hvis ordregiveren skønner, at deres offentliggørelse vil være til skade for forretningsmæssige interesser.

10. For hver tildeling: navn, adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefaxnummer, e-mail- og internetadresse på den valgte tilbudsgiver, herunder:
 - a) angivelse af, om den valgte tilbudsgiver er en SMV
 - b) angivelse af, kontrakten er tildelt et konsortium.
11. I givet fald angivelse af, om kontrakten er eller forventes givet i underentreprise.
12. Værdien af det antagne tilbud eller af det højeste og det laveste tilbud, der blev taget i betragtning ved tildeling af kontrakten.
13. Navn og adresse på det kompetente klage- og om nødvendigt mæglingsorgan. Angivelse af frister for indgivelse af klager eller om nødvendigt navn, adresse, telefonnummer, telefaxnummer og e-post-adresse på den afdeling, hvor disse oplysninger kan fås.
14. Fakultative oplysninger:
 - del af kontrakten, der er givet eller forventes givet i underentreprise til tredjemand, samt værdien af denne del
 - kriterier for tildeling af kontrakten.

II. Oplysninger, der ikke er bestemt til offentliggørelse

15. Antal indgåede kontrakter (når en kontrakt er blevet delt mellem flere leverandører).
16. Værdien af hver indgået kontrakt.
17. Varens eller tjenesteydelsens oprindelsesland (oprindelse inden for eller uden for Fællesskabet samt i sidstnævnte tilfælde angivelse af tredjeland).
18. Hvilke kriterier er blevet anvendt ved kontrakttildelingen (det økonomisk mest fordelagtige tilbud, den laveste pris)?
19. Er kontrakten blevet tildelt en tilbudsgiver, som afgav et alternativt tilbud, jf. artikel 58, stk. 1?
20. Er bud blevet valgt fra med den begrundelse, at de var unormalt lave, jf. artikel 79?
21. Dato for ordregiverens afsendelse af bekendtgørelsen.

BILAG XIII
INDHOLD AF OPFORDRINGER TIL AT AFGIVE TILBUD, TIL AT FORHANDLE
ELLER TIL AT BEKRÆFTE INTERESSE I HENHOLD TIL ARTIKEL 68

1. Opfordringen til at afgive tilbud eller forhandle i henhold til artikel 68 skal mindst indeholde:
 - a) oplysning om sidste frist for modtagelse af tilbud, den adresse, hvortil de skal sendes, samt det eller de sprog, de skal være affattet på

Ved kontrakter, der tildeles gennem et innovationspartnerskab, skal disse oplysninger dog ikke være indeholdt i opfordringen til at forhandle, men i opfordringen til at afgive tilbud
 - b) en henvisning til alle offentliggjorte udbudsbekendtgørelser
 - c) angivelse af, hvilke dokumenter der evt. skal vedlægges
 - d) kriterierne for tildelingen af kontrakten, når de ikke er anført i bekendtgørelsen om anvendelse af en kvalifikationsordning, der anvendes til at iværksætte udbud
 - e) vægtningen af kriterierne for tildeling af kontrakten, eller evt. den prioritering, som disse kriterier tillægges, hvis disse oplysninger ikke er anført i udbudsbekendtgørelsen, bekendtgørelsen om anvendelse af en kvalifikationsordning eller udbudsbetingelserne.
2. Hvis udbud sker ved vejledende periodisk bekendtgørelse, skal ordregiverne efterfølgende, men inden de påbegynder udvælgelsen af tilbudsgivere eller deltagere i en forhandling, anmode samtlige ansøgere om på grundlag af mere detaljerede oplysninger om kontrakten at bekræfte deres interesse.

Denne opfordring skal mindst indeholde følgende oplysninger:

- a) art og mængde, herunder alle optionsklausuler vedrørende yderligere kontrakter og om muligt den foreløbige tidsfrist for brugen af disse klausuler; ved kontrakter, der kan fornyes, art og mængde samt den foreløbige tidsfrist for offentliggørelse af senere udbudsbekendtgørelser vedrørende de bygge- og anlægsarbejder, vareindkøb eller tjenesteydelser, der udbydes, hvis en sådan frist foreligger
- b) udbudstype: begrænset udbud eller udbud med forhandling
- c) evt. dato for påbegyndelsen eller afslutningen af leveringen af varerne eller udførelsen af bygge- og anlægsarbejderne eller tjenesteydelserne
- d) adresse og frist for indsendelse af ansøgninger om udbudsdokumenter med henblik på opfordring til at afgive tilbud samt det eller de sprog, ansøgninger skal være affattet på

- e) adresse på den ordregiver, der indgår kontrakten og giver de nødvendige oplysninger med henblik på rekvirering af udbudsbetingelserne og andre dokumenter
- f) økonomiske og tekniske betingelser, finansielle garantier og oplysninger, der kræves af de økonomiske aktører
- g) den type kontrakt, der udbydes: køb, leasing eller leje med eller uden forkøbsret eller flere af disse typer, og
- h) kriterierne for tildelingen af kontrakten og vægtningen af disse kriterier, eller evt. den prioritering, som disse kriterier tillægges, hvis disse oplysninger ikke er anført i den vejledende bekendtgørelse, udbudsbetingelserne eller i opfordringen til at afgive tilbud eller til at forhandle.

BILAG XIV
LISTE OVER INTERNATIONALE ARBEJDSMARKEDS- OG
MILJØKONVENTIONER OMHANDLET I ARTIKEL 70 OG 79

- Konvention nr. 87 om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig
- Konvention nr. 98 om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger
- Konvention nr. 29 om tvangsarbejde
- Konvention nr. 105 om afskaffelse af tvangsarbejde
- Konvention nr. 138 om lavalder
- Konvention nr. 111 om forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv
- Konvention nr. 100 om ligeløn for samme arbejde
- Konvention nr. 182 om forbud mod og omgående indsats til afskaffelse af de værste former for børnearbejde
- Wienerkonventionen om beskyttelse af ozonlaget og Montreal-protokollen om stoffer, der nedbryder ozonlaget
- Baselkonventionen om kontrol med grænseoverskridende transport af farligt affald og bortskaffelse heraf (Baselkonventionen)
- Stockholmkonventionen om persistente organiske miljøgifte
- Rotterdamkonventionen om proceduren for forudgående informeret samtykke ("PIC-proceduren") for visse farlige kemikalier og pesticider i international handel (UNEP/FAO), Rotterdam 10.9.1998, og de 3 regionale protokoller hertil.

BILAG XV
EU-LOVGIVNING, DER ER OMHANDLET I ARTIKEL 77, STK. 3

(e) Direktiv 2009/33/EF.

BILAG XVI
OPLYSNINGER, DER SKAL ANGIVES I MEDDELELSER OM ÆNDRING AF EN
KONTRAKT I DENS LØBETID (som omhandlet i artikel 82, stk. 6)

1. Navn, id-nummer (hvis omhandlet i den nationale lovgivning), adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefaxnummer, e-mail- og internetadresse på ordregiveren og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, såfremt det ikke er den samme.
2. Hovedaktivitet.
3. Referencenummer/numre i CPV-nomenklaturen
4. NUTS-koden for den primære byggeplads for bygge- og anlægsarbejder eller NUTS-koden for det primære leveringssted for varer eller tjenesteydelser.
5. Beskrivelse af kontrakten før og efter ændringen: bygge- og anlægsarbejders art og omfang, arten og mængden af varer samt arten og omfanget af tjenesteydelser.
6. Evt. stigning i prisen som følge af ændringen.
7. Beskrivelse af de omstændigheder, der har nødvendiggjort ændringen.
8. Dato for beslutningen om kontrakttildelelse.
9. Navn, adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefaxnummer, e-mail- og internetadresse på den nye økonomiske aktør, hvis det er relevant.
10. Angivelse af, hvorvidt kontrakten vedrører et EU-finansieret projekt og/eller program.
11. Navn og adresse på tilsynsorganet og det organ, der er ansvarligt for klage- og evt. mæglingsprocedurer. Angivelse af frister for indgivelse af klager eller evt. navn, adresse, telefonnummer, telefaxnummer og e-post-adresse på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få disse oplysninger.

BILAG XVII
TJENESTEYDELSER OMHANDLET I ARTIKEL 84

CPV-kode	Beskrivelse
79611000-0 og 85000000-9 til 85323000-9 (undtagen 85321000-5 og 85322000-2)	Sundheds- og socialvæsen
75121000-0, 75122000-7, 75124000-1; fra 79995000-5 til 79995200-7; fra 80100000-5 til 80660000-8 (undtagen 80533000-9, 80533100-0, 80533200-1); fra 92000000-1 til 92700000-8 (undtagen 92230000-2, 92231000-9, 92232000-6)	Administrative tjenester på uddannelsesområdet, sundhedsområdet og det kulturelle område
75300000-9	Lovpligtig socialsikring
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Sociale ydelser
98000000-3	Andre kollektive, sociale og personlige tjenesteydelser
98120000-0	Tjenester, som ydes af fagforeninger
98131000-0	Tjenester, som ydes af religiøse organisationer

BILAG XVIII

Oplysninger, der skal angives i bekendtgørelser vedrørende kontrakter om sociale tjenesteydelser og andre specifikke tjenesteydelser (som omhandlet i artikel 85)

Del A. Udbudsbekendtgørelse

1. Navn, id-nummer (hvis omhandlet i den nationale lovgivning), adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefaxnummer, e-mail- og internetadresse på ordregiveren og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, såfremt det ikke er den samme.
2. Hovedaktivitet.
3. Beskrivelse af de tjenesteydelser eller kategorier heraf og evt. tilhørende bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser, der skal indkøbes, herunder en angivelse af mængder eller værdier, samt referencenummer (-numre) i nomenklaturen.
4. NUTS-koden for det primære leveringssted for tjenesteydelserne.
5. Angivelse af, hvor dette er relevant, om kontrakten er forbeholdt beskyttede værksteder, eller om den alene anvendes i forbindelse med programmer for beskyttet beskæftigelse.
6. Primære betingelser, der skal opfyldes af de økonomiske aktører, hvad angår deres deltagelse, eller evt. den elektroniske adresse, hvor detaljerede oplysninger kan fås.
7. Frist(er) for at kontakte ordregiveren med henblik på deltagelse.
8. Andre relevante oplysninger.

Del B. Bekendtgørelse om indgåede kontrakter

1. Navn, id-nummer (hvis omhandlet i den nationale lovgivning), adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefaxnummer, e-mail- og internetadresse på ordregiveren og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, såfremt det ikke er den samme.
2. Hovedaktivitet.
3. Mindst en kort beskrivelse af tjenesteydelsernes art og omfang samt evt. tilhørende bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser, der er leveret.
4. Henvisning til offentliggørelsen af bekendtgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.
5. Antal modtagne tilbud.
6. Navn og adresse på valgte økonomiske aktører.
7. Andre relevante oplysninger.

BILAG XIX
OPLYSNINGER, DER SKAL ANGIVES I BEKENDTGØRELSER OM
PROJEKTKONKURRENCER
(som omhandlet i artikel 89, stk. 1)

1. Navn, id-nummer (hvis omhandlet i den nationale lovgivning), adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefaxnummer, e-mail- og internetadresse på ordregiveren og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, såfremt det ikke er den samme.
2. Hovedaktivitet.
3. Projektbeskrivelse (referencenummer (-numre) i nomenklaturen)
4. Konkurrencens art: åben eller begrænset
5. Ved åbne konkurrencer: sidste frist for modtagelse af projekter
6. Ved begrænsede konkurrencer:
 - a) Påtænkt deltagerantal eller minimums- og maksimumsantal deltagere
 - b) I givet fald navn på allerede udvalgte deltagere
 - c) Kriterierne for udvælgelse af deltagere
 - d) Sidste frist for modtagelse af anmodninger om at deltage.
7. I givet fald angivelse af, om deltagelse er forbeholdt en bestemt profession
8. Kriterierne for vurdering af projekter
9. I givet fald navn på valgte medlemmer af bedømmelseskomitéen
10. Angivelse af, om bedømmelseskomitéens afgørelse er bindende for ordregiveren
11. I givet fald antal præmier, der vil blive uddelt, og værdien af disse
12. I givet fald nærmere oplysninger om betalinger til alle deltagere
13. Angivelse af, om præmiemodtagerne har ret til at få tildelt opfølgende kontrakter
14. Navn og adresse på det kompetente klage- og om nødvendigt mæglingsorgan. Angivelse af frister for indgivelse af klager eller om nødvendigt navn, adresse, telefonnummer, telefaxnummer og e-post-adresse på den afdeling, hvor disse oplysninger kan fås.
15. Dato for afsendelse af denne bekendtgørelse.
16. Andre relevante oplysninger

BILAG XX
OPLYSNINGER, DER SKAL ANGIVES I BEKENDTGØRELSER OM
RESULTATET AF EN PROJEKTKONKURRENCE
(som omhandlet i artikel 89, stk. 1)

1. Navn, id-nummer (hvis omhandlet i den nationale lovgivning), adresse (herunder NUTS-kode), telefon- og telefaxnummer, e-mail- og internetadresse på ordregiveren og på det kontor, hvortil der kan rettes henvendelse for at få yderligere oplysninger, såfremt det ikke er den samme.
2. Hovedaktivitet.
3. Projektbeskrivelse (referencenummer (-numre) i nomenklaturen)
4. Samlet deltagerantal
5. Antal udenlandske deltagere
6. Konkurrencens vinder(e)
7. I givet fald præmie(r) uddelt
8. Andre oplysninger
9. Projektkonkurrencebekendtgørelsens reference
10. Navn og adresse på det kompetente klage- og om nødvendigt mæglingsorgan. Angivelse af frister for indgivelse af klager eller om nødvendigt navn, adresse, telefonnummer, telefaxnummer og e-post-adresse på den afdeling, hvor disse oplysninger kan fås.
11. Dato for afsendelse af denne bekendtgørelse.

BILAG XXI
SAMMENLIGNINGSTABEL⁵⁶

Dette direktiv	Direktiv 2004/17/EF	
Artikel 1	-	Ny
Artikel 2, første sætning	Artikel 1, stk. 1	=
Artikel 2, stk. 1	Artikel 2, stk. 1, litra a), afsnit 1	=
Artikel 2, stk. 2 og 3	-	Ny
Artikel 2, stk. 4, litra a), afsnit 1	Artikel 2, stk. 1, litra a), afsnit 2, første led	=
Artikel 2, stk. 4, litra a), afsnit 2		Ny
Artikel 2, stk. 4, litra b)	Artikel 2, stk. 1, litra a), afsnit 2, andet led	=
Artikel 2, stk. 4, litra c)	Artikel 2, stk. 1, litra (a), afsnit 2, tredje led	
Artikel 2, stk. 5	Artikel 2, stk. 1, litra b), afsnit 1	
Artikel 2, stk. 6	Artikel 2, stk. 3	Tilpasset
Artikel 2, stk. 7	Artikel 1, stk. 2, litra a)	Tilpasset
Artikel 2, stk. 8	Artikel 1, stk. 2, litra b), første sætning	Tilpasset
Artikel 2, stk. 9	Artikel 1, stk. 2, litra b), anden sætning	
Artikel 2, stk. 10	Artikel 1, stk. 2, litra c)	Tilpasset
Artikel 2, stk. 11	Artikel 1, stk. 2, litra d), afsnit 1	Ændret
Artikel 2, stk. 12	Artikel 1, stk. 7, afsnit 1 og 2	Tilpasset
Artikel 2, stk. 13	Artikel 1, stk. 7, afsnit 3	Ændret

⁵⁶ Betegnelsen "tilpasset" angiver, at teksten er ændret, men at ændringerne ikke vedrører teksten i det direktiv, der er ophævet. Ændringer med hensyn til rækkevidden af bestemmelserne i det direktiv, der er ophævet, er angivet ved betegnelsen "ændret".

Artikel 2, stk. 14	Artikel 1, stk. 7, afsnit 3	Ændret
Artikel 2, stk. 15	Artikel 34, stk. 1	Ændret
Artikel 2, stk. 16	Artikel 1, stk. 8	Ændret
Artikel 2, stk. 17		Ny
Artikel 2, stk. 18	Artikel 1, stk. 8	Ændret
Artikel 2, stk. 19	Artikel	Ny
Artikel 2, stk. 20	Artikel 1, stk. 11	=
Artikel 2, stk. 21	Artikel 1, stk. 12	=
Artikel 2, stk. 22		Ny
Artikel 2, stk. 23	Artikel 1, stk. 10	=
Artikel 3, stk. 1, afsnit 1		Ny
Artikel 3, stk. 1, afsnit 2	Artikel 1, stk. 2, litra d), afsnit 2 og 3	Ændret
Artikel 3, stk. 1, afsnit 3		Ny
Artikel 3, stk. 2	Artikel 8, stk. 1	=
Artikel 3, stk. 3	Artikel 9, stk. 2	=
Artikel 3, stk. 3	Artikel 9, stk. 3	Ændret
Artikel 4, stk. 1	Artikel 2, stk. 1, litra b), afsnit 2	=
Artikel 4, stk. 2, afsnit 1	Artikel 2, stk. 3, betragtning 25	Tilpasset
Artikel 4, stk. 2, afsnit 2		Ny
Artikel 4, stk. 3	Artikel 2, stk. 2	=
Artikel 4, stk. 4		Ny
Artikel 5	Artikel 3, stk. 1 og 2	=
Artikel 6, stk. 1	Artikel 3, stk. 3	Tilpasset
Artikel 6, stk. 2	Artikel 3, stk. 4	=
Artikel 7	Artikel 4	=

Artikel 8	Artikel 5, stk. 1	=
	Artikel 5, stk. 2	Slettet
Artikel 9	Artikel 7, litra b)	=
Artikel 10, stk. 1	Artikel 6, stk. 1	Tilpasset
Artikel 10, stk. 2, litra a)	Artikel 6, stk. 2, litra a)	=
Artikel 10, stk. 2, litra b)	Artikel 6, stk. 2, litra b)	Ændret
Artikel 10, stk. 2, litra c)	Artikel 6, stk. 2, litra c)	Tilpasset
Artikel 11, litra a)	Artikel 7, litra a)	Ændret
Artikel 11, litra b)	Artikel 7, litra a)	=
	Artikel 8	Slettet
	Bilag I-X	Slettet
Artikel 12	Artikel 16 og 61	Ændret
Artikel 13, stk. 1	Artikel 17, stk. 1, artikel 17, stk. 8	Ændret
Artikel 13, stk. 2	Artikel 17, stk. 2, artikel 17, stk. 8	Ændret
Artikel 13, stk. 3		Ny
Artikel 13, stk. 4	Artikel 17, stk. 3	=
Artikel 13, stk. 5		Ny
Artikel 13, stk. 6	Artikel 17, stk. 4 og 5	Tilpasset
Artikel 13, stk. 7	Artikel 17, stk. 6, litra a), afsnit 1 og 2	=
Artikel 13, stk. 8	Artikel 17, stk. 6, litra b), afsnit 1 og 2	=
Artikel 13, stk. 9	Artikel 17, stk. 6, litra a), afsnit 3 og stk. 6, litra b), afsnit 3	Tilpasset
Artikel 13, stk. 10	Artikel 17, stk. 7	=
Artikel 13, stk. 11	Artikel 17, stk. 9	=

Artikel 13, stk. 12	Artikel 17, stk. 10	=
Artikel 13, stk. 13	Artikel 17, stk. 11	=
Artikel 14	Artikel 69	Tilpasset
Artikel 15, stk. 1	Artikel 19, stk. 1	=
Artikel 15, stk. 2	Artikel 19, stk. 1	Ændret
Artikel 16, stk. 1	Artikel 20, stk. 1, artikel 62, stk. 1	Tilpasset
Artikel 16, stk. 2	Artikel 20, stk. 2	Ændret
Artikel 17, stk. 1	Artikel 22a	Tilpasset
Artikel 17, stk. 2	Artikel 21, artikel 62, stk. 1	Ændret
Artikel 18	Artikel 22, artikel 62, stk. 1	Ændret
Artikel 19, litra a) og b)	Artikel 24, litra a) og b)	=
Artikel 19, litra c)	Artikel 24, litra c)	Ændret
Artikel 19, litra d)	Artikel 24, litra d)	=
Artikel 19, litra e)		Ny
Artikel 19, litra f), og andet afsnit		Ny
Artikel 20	Artikel 26	Tilpasset
Artikel 21		Ny
Artikel 22, stk. 1	Artikel 23, stk. 1	Tilpasset
Artikel 22, stk. 2	Artikel 23, stk. 1	Tilpasset
Artikel 22, stk. 3	Artikel 23, stk. 2	Tilpasset
Artikel 22, stk. 4	Artikel 23, stk. 3, litra a) til c)	Tilpasset
Artikel 22, stk. 5	Artikel 23, stk. 3, afsnit 2 og 3	Tilpasset
Artikel 23	Artikel 23, stk. 4	Tilpasset
Artikel 24	Artikel 23, stk. 5	Ændret
Artikel 25, stk. 1	Artikel 24, litra e)	Ændret

Artikel 25, stk. 2		Ny
Artikel 26, stk. 1 og 2	Artikel 27	Ændret
Artikel 26, stk. 3		Ny
Artikel 27, stk. 1, første punktum	Artikel 30, stk. 1, artikel 62, stk. 2	Tilpasset
Artikel 27, stk. 1, andet punktum		Ny
Artikel 27, stk. 2, afsnit 1	Artikel 30, stk. 2	=
Artikel 27, stk. 2, afsnit 2		Ny
Artikel 27, stk. 3	Artikel 30, stk. 3	=
Artikel 28, stk. 1	Artikel 30, stk. 4, afsnit 1, stk. 5, afsnit 1 og 2	Ændret
Artikel 28, stk. 2	Artikel 30, stk. 4, afsnit 2, stk. 5, afsnit 4, artikel 62, afsnit 2	Tilpasset
	Artikel 30, stk. 4, afsnit 3	Slettet
Artikel 28, stk. 3, afsnit 1 og 2	Artikel 30, stk. 6, afsnit 1	Ændret
Artikel 28, stk. 3, afsnit 3		Ny
Artikel 28, stk. 3, afsnit 4	Artikel 30, stk. 6, afsnit 1, anden sætning	Ændret
Artikel 28, stk. 4	Artikel 30, stk. 6, afsnit 2	=
Artikel 28, stk. 5	Artikel 30, stk. 6, afsnit 4	Ændret
Artikel 29	Artikel 10	Ændret
Artikel 30, stk. 1	Artikel 11, stk. 1	Tilpasset
Artikel 30, stk. 2	Artikel 11, stk. 2	Ændret
Artikel 31	Artikel 28	Ændret
Artikel 32	Artikel 13	Ændret
Artikel 33, stk. 1	Artikel 48, stk. 1, artikel 64, stk. 1	Ændret

Artikel 33, stk. 2	Artikel 48, stk. 2 og 3, artikel 64, stk. 1 og 2	Tilpasset
Artikel 33, stk. 3, afsnit 1	Artikel 48, stk. 4, artikel 64, stk. 1	Ændret
Artikel 33, stk. 3, afsnit 2	Artikel 70, stk. 2, litra f)	=
Artikel 33, stk. 3, afsnit 3		Ny
Artikel 33, stk. 4		Ny
Artikel 33, stk. 5	Artikel 48, stk. 5, artikel 64, stk. 3	Ændret
Artikel 33, stk. 6	Artikel 48, stk. 6	Tilpasset
Artikel 33, stk. 7		Ny
Artikel 34		Ny
Artikel 35, stk. 1	Artikel 1, stk. 13	Ændret
Artikel 35, stk. 2	Artikel 70, stk. 2, litra c) og d)	Tilpasset
Artikel 36		Ny
Artikel 37		Ny
Artikel 38, stk. 1	Artikel 12	Ændret
Artikel 38, stk. 2		Ny
Artikel 39, stk. 1	Artikel 40, stk. 1 og 2	Ændret
Artikel 39, stk. 2	Artikel 42	=
Artikel 39, stk. 3		Ny
Artikel 40, stk. 1	Artikel 1, stk. 9, litra a), artikel 45, stk. 2	Ændret
Artikel 40, stk. 2	Artikel 45, stk. 4	Ændret
Artikel 40, stk. 3		Ny
Artikel 40, stk. 4		Ny
Artikel 41	Artikel 1, stk. 9, litra b), artikel 45, stk. 3	Ændret

Artikel 42	Artikel 1, stk. 9, litra c), artikel 45, stk. 3	Ændret
Artikel 43		Ny
Artikel 44, litra a)	Artikel 40, stk. 3, litra a)	=
Artikel 44, litra b)	Artikel 40, stk. 3, litra b)	=
Artikel 44, litra c)	Artikel 40, stk. 3, litra c)	Ændret
Artikel 44, litra d)	Artikel 40, stk. 3, litra c)	Ændret
Artikel 44, litra e)	Artikel 40, stk. 3, litra d)	Ændret
Artikel 44, litra f)	Artikel 40, stk. 3, litra e)	=
Artikel 44, litra g)	Artikel 40, stk. 3, litra g)	Ændret
Artikel 44, litra h)	Artikel 40, stk. 3, litra h)	Ændret
Artikel 44, litra i)	Artikel 40, stk. 3, litra j)	=
Artikel 44, litra j)	Artikel 40, stk. 3, litra k)	Tilpasset
Artikel 44, litra k)	Artikel 40, stk. 3, litra l)	Tilpasset
Artikel 44, stk. 2 og 3		Ny
Artikel 44, 4. afsnit	Artikel 40, stk. 3, litra g), i slutningen	Tilpasset
Artikel 45, stk. 1, afsnit 1 og 2	Artikel 14, stk. 1, artikel 1, stk. 4	Tilpasset
Artikel 45, stk. 1, tredje afsnit		Ny
Artikel 45, stk. 2 og 5	Artikel 14, stk. 2-4, artikel 40, stk. 3, litra i)	Ændret
Artikel 46, stk. 1	Artikel 1, stk. 5, artikel 15, stk. 1	Ændret
Artikel 46, stk. 2	Artikel 15, stk. 2	Ændret
Artikel 46, stk. 3	Artikel 15, stk. 3	Tilpasset
Artikel 46, stk. 4	Artikel 15, stk. 4	Ændret
Artikel 46, stk. 5	Artikel 15, stk. 6	Ændret

Artikel 46, stk. 6		Ny
Artikel 46, stk. 7	Artikel 15, stk. 7, afsnit 3	=
Artikel 47, stk. 1	Artikel 1, stk. 6, artikel 56, stk. 1	Ændret
Artikel 47, stk. 2, afsnit 1	Artikel 56, stk. 2, afsnit 1	=
Artikel 47, stk. 2, afsnit 2	Artikel 56, stk. 2, afsnit 2	Tilpasset
Artikel 47, stk. 3	Artikel 56, stk. 2, afsnit 3	Tilpasset
Artikel 47, stk. 4	Artikel 56, stk. 3	Tilpasset
Artikel 47, stk. 5	Artikel 56, stk. 4	Tilpasset
Artikel 47, stk. 6	Artikel 56, stk. 5	Tilpasset
Artikel 47, stk. 7	Artikel 56, stk. 6	=
Artikel 47, stk. 8	Artikel 56, stk. 7	Tilpasset
Artikel 47, stk. 9	Artikel 56, stk. 8, afsnit 1	=
Artikel 48		Ny
Artikel 49, stk. 1	Artikel 29, stk. 1	Ændret
Artikel 49, stk. 2		Ny
Artikel 49, stk. 3	Artikel 29, stk. 2	Ændret
Artikel 49, stk. 4		Ny
Artikel 49, stk. 5	Artikel 29, stk. 2	Ændret
Artikel 49, stk. 6		Ny
Artikel 50		Ny
Artikel 51		Ny
Artikel 52		Ny
Artikel 53, stk. 1	Betragtning 15	Ændret
Artikel 53, stk. 2		Ny
Artikel 54, stk. 1	Artikel 34, stk. 1	Ændret
Artikel 54, stk. 2	Artikel 34, stk. 2	Tilpasset

Artikel 54, stk. 3	Artikel 34, stk. 3	Tilpasset
Artikel 54, stk. 4	Artikel 34, stk. 8	=
Artikel 54, stk. 5	Artikel 34, stk. 4	Tilpasset
Artikel 54, stk. 6	Artikel 34, stk. 5	Ændret
Artikel 55, stk. 1	Artikel 34, stk. 6	Ændret
Artikel 55, stk. 2	Artikel 34, stk. 6	Tilpasset
Artikel 56, stk. 1	Artikel 34, stk. 4, 5, 6 og 7	Ændret
Artikel 56, stk. 2	Artikel 34, stk. 4, 5 og 6	Ændret
Artikel 56, stk. 3	Artikel 34, stk. 7	Tilpasset
Artikel 56, stk. 4		Ny
Artikel 57	Artikel 35	Ændret
Artikel 58, stk. 1	Artikel 36, stk. 1	Ændret
Artikel 58, stk. 2	Artikel 36, stk. 2	Tilpasset
Artikel 59		Ny
Artikel 60, stk. 1	Artikel 45, stk. 1	Tilpasset
Artikel 60, stk. 2	Artikel 45, stk. 9	Ændret
	Artikel 45, stk. 10	Slettet
Artikel 61, stk. 1	Artikel 41, stk. 1 og 2	Tilpasset
Artikel 61, stk. 2	Artikel 42, stk. 3, artikel 44, stk. 1	Tilpasset
Artikel 62	Artikel 41, stk. 3	Tilpasset
Artikel 63	Artikel 1, stk. 9, litra c), artikel 44, stk. 1	Tilpasset
Artikel 64, stk. 1	Artikel 43, stk. 1, afsnit 1, artikel 44, stk. 1	Tilpasset
Artikel 64, stk. 2	Artikel 43, stk. 1, afsnit 2 og 3	Ændret
Artikel 64, stk. 3	Artikel 43, stk. 2 og 3	Ændret
Artikel 64, stk. 4	Artikel 43, stk. 5	Tilpasset

Artikel 65, stk. 1	Artikel 44, stk. 1, artikel 70, stk. 1, litra b)	Ændret
Artikel 65, stk. 2	Artikel 44, stk. 2, 3 og 4, afsnit 2	Ændret
Artikel 65, stk. 3	Artikel 44, stk. 4, afsnit 1	Tilpasset
Artikel 65, stk. 4		Ny
Artikel 65, stk. 5	Artikel 44, stk. 6 og 7	Ændret
Artikel 65, stk. 6	Artikel 44, stk. 8	Ændret
Artikel 66, stk. 1	Artikel 44, stk. 5, afsnit 1	Ændret
Artikel 66, stk. 2 og 3	Artikel 44, stk. 5, afsnit 2 og 3	Tilpasset
Artikel 67, stk. 1	Artikel 45, stk. 6	Ændret
Artikel 67, stk. 2	Artikel 46, stk. 2	Ændret
Artikel 68, stk. 1	Artikel 47, stk. 1, første sætning	Tilpasset
Artikel 68, stk. 2	Artikel 47, stk. 1, anden sætning	Tilpasset
Artikel 69, stk. 1	Artikel 49, stk. 1	Tilpasset
Artikel 69, stk. 2	Artikel 49, stk. 2, afsnit 1 og 2	Tilpasset
Artikel 69, stk. 3	Artikel 49, stk. 2, afsnit 3	=
Artikel 69, stk. 4, 5 og 6	Artikel 49, stk. 3, 4 og 5	=
Artikel 70, stk. 1	Artikel 51, stk. 1	Tilpasset
Artikel 70, stk. 2	Artikel 51, stk. 2	=
Artikel 70, stk. 3	Artikel 52, stk. 1	=
Artikel 70, stk. 4	Artikel 51, stk. 3	Tilpasset
Artikel 70, stk. 5		Ny
Artikel 70, stk. 6		Ny
Artikel 70, stk. 7		Ny
Artikel 71, stk. 1	Artikel 53, stk. 1	=
Artikel 71, stk. 2	Artikel 53, stk. 2	Tilpasset

Artikel 71, stk. 3	Artikel 53, stk. 6	=
Artikel 71, stk. 4	Artikel 53, stk. 7	=
Artikel 71, stk. 5	Artikel 53, stk. 9	Tilpasset
Artikel 71, stk. 6		Ny
Artikel 72, stk. 1	Artikel 54, stk. 1 og 2	Tilpasset
Artikel 72, stk. 2	Artikel 54, stk. 3	Tilpasset
Artikel 73, stk. 1	Artikel 53, stk. 4 og 5	Ændret
Artikel 73, stk. 2	Artikel 54, stk. 5 og 6	Ændret
Artikel 73, stk. 3		Ny
Artikel 74, stk. 1	Artikel 53, stk. 3, artikel 54, stk. 4	Tilpasset
Artikel 74, stk. 2		Ny
Artikel 74, stk. 3	Artikel 53, stk. 3, artikel 54, stk. 4	Ændret
Artikel 75, stk. 1	Artikel 52, stk. 2	Ændret
Artikel 75, stk. 2	Artikel 52, stk. 3	Ændret
Artikel 75, stk. 3		Ny
Artikel 76, stk. 1	Artikel 55, stk. 1	Ændret
Artikel 76, stk. 2	Artikel 55, stk. 1, litra a)	Ændret
Artikel 76, stk. 3		Ny
Artikel 76, stk. 4	Betragtning 1, betragtning 55, afsnit 3	Ændret
Artikel 76, stk. 5		Ændret
Artikel 77		Ny
Artikel 78		Ny
Artikel 79, stk. 1	Artikel 57, stk. 1	Ændret
Artikel 79, stk. 2	Artikel 57, stk. 1	Tilpasset
Artikel 79, stk. 3, litra a)	Artikel 57, stk. 1, afsnit 2, litra	=

	a)	
Artikel 79, stk. 3, litra b)	Artikel 57, stk. 1, afsnit 2, litra b)	=
Artikel 79, stk. 3, litra c)	Artikel 57, stk. 1, afsnit 2, litra c)	=
Artikel 79, stk. 3, litra d)	Artikel 57, stk. 1, afsnit 2, litra d)	Ændret
Artikel 79, stk. 3, litra e)	Artikel 57, stk. 1, afsnit 2, litra e)	=
Artikel 79, stk. 4, afsnit 1 og 2	Artikel 57, stk. 2	Ændret
Artikel 79, stk. 4, afsnit 3		Ny
Artikel 79, stk. 5	Artikel 57, stk. 3	Tilpasset
Artikel 79, stk. 6		Ny
	Artikel 58, artikel 59	Slettet
Artikel 80	Artikel 38	Ændret
Artikel 81, stk. 1	Artikel 37, første sætning	=
Artikel 81, stk. 2		Ny
Artikel 81, stk. 3	Artikel 37, anden sætning	Tilpasset
Artikel 82, stk. 1-5, stk. 7		Ny
Artikel 82, stk. 6	Artikel 40, stk. 3, litra f)	Ændret
Artikel 83		Ny
Artikel 84		Ny
Artikel 85		Ny
Artikel 86		Ny
Artikel 87	Artikel 60	=
Artikel 88	Artikel 61	Tilpasset
Artikel 89, stk. 1	Artikel 63, stk. 1, afsnit 1	Tilpasset
Artikel 89, stk. 2, afsnit 1 og	Artikel 63, stk. 1, afsnit 1,	Tilpasset

2	afsnit 2, første sætning	
Artikel 89, stk. 2, afsnit 3	Artikel 63, stk. 1, afsnit 2, anden sætning	Ændret
Artikel 89, stk. 3	Artikel 63, stk. 2	Tilpasset
Artikel 90	Artikel 65	=
Artikel 91	Artikel 66	=
Artikel 92	Artikel 72, afsnit 1	Tilpasset
Artikel 93, stk. 1	Artikel 72, afsnit 2	Ændret
Artikel 93, stk. 2-8		Ny
Artikel 94	Artikel 50	Ændret
Artikel 95, stk. 1-3	Artikel 67	Ændret
Artikel 95, stk. 4		Ny
Artikel 95, stk. 5	Artikel 70, stk. 1, litra c)	Tilpasset
Artikel 95, stk. 6	Artikel 67, stk. 3	Ændret
Artikel 96		Ny
Artikel 97		Ny
Artikel 98	Artikel 68, stk. 3 og 4	Ændret
Artikel 99	Artikel 68, stk. 5	Ændret
Artikel 100, stk. 1	Artikel 68, stk. 1	Tilpasset
Artikel 100, stk. 2	Artikel 68, stk. 3	Tilpasset
Artikel 101, stk. 1	Artikel 71, stk. 1	Tilpasset
Artikel 101, stk. 2	Artikel 71, stk. 2	=
Artikel 102	Artikel 73	Tilpasset
Artikel 103		Ny
Artikel 104 and 105	Artikel 74; Artikel 75	=
	Bilag I-X	Slettet
Bilag I (undtagen første	Bilag XII (undtagen fodnote 1)	=

sætning)		
Første sætning i bilag I	Fodnote 1 til bilag XII	Ændret
Bilag II		Ny
Bilag III, punkt A, B, C, E, F, G, H, I og J	Bilag XI	Tilpasset
Bilag III, punkt D		Ny
Bilag IV, (a) – (g)	Bilag XXIV, (b) – (h)	=
Bilag IV, (h)		Ny
Bilag V		Ny
Bilag VI	Bilag XV	Ændret
Bilag VII	Artikel 56, stk. 3, litra a) – f)	=
Bilag VIII, bortset fra punkt 4	Bilag XXI	Tilpasset
Bilag VIII, punkt 4	Bilag XXI	Ændret
Bilag IX	Bilag XX	Ændret
Bilag X	Bilag XIV	Ændret
Bilag XI	Bilag XIII	Ændret
Bilag XII	Bilag XVI	Ændret
Bilag XIII, 1.	Artikel 47, stk. 4	Tilpasset
Bilag XIII, 2.	Artikel 47, stk. 5	Tilpasset
Bilag XIV	Bilag XXIII	Ændret
Bilag XV		Ny
Bilag XVI	Bilag XVI	Ændret
Bilag XVII	Bilag XVII	Ændret
Bilag XVIII		Ny
Bilag XIX	Bilag XVIII	Ændret
Bilag XX	Bilag XIX	Ændret
Bilag XI	Bilag XXVI	Ændret

	Bilag XXII	Slettet
	Bilag XXV	Slettet